Petre BARBU
Până la capătul liniei
CARTEA ROMÂNEASCĂ

Până la capătul liniei

© 2012 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Peter D./Shutterstock.com
Foto autor: Mihai Pavelescu

www.cartearomaneasca.ro

Editura CARTEA ROMÂNEASCĂ
București, Calea Victoriei nr. 115, sect. I

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

BARBU, PETRE

Până la capătul liniei / Petre Barbu. – București: Cartea Românească, 2012
ISBN: 978-973-23-2974-0

821.135.1-2

Printed in ROMANIA

Petre BARBU

Până la capătul liniei

schiţe şi nuvele

CARTEA ROMÂNEASCĂ
2012

Pentru Verginica

Am fost odată la Roma

Eu beau un cappuccino, ea bea o limonadă. Tocmai am ieșit din Muzeul Ara Pacis, unde văzusem o expoziție Chagall și ne-am așezat pe terasa unei cafenele, în apropiere de Via del Corso. Fumăm. O întreb când s-a apucat de fumat, pentru că auzisem că se lăsase. Îmi povestește, dar nu reține. Îi povestesc cum m-am lăsat un an, dar nu-i atentă.

O întreb când se va întoarce în țară, deși știu când se va întoarce. Sâmbătă, îmi răspunde, căutându-și bricheta în poșetă. Aha, mâine pleci. Eu mă întorc duminică, iau avionul de pe Fiumicino. Îi aprind țigara cu bricheta mea.

Ce mai fac ai tăi?, mă întreabă. Bine. Îi povestesc cum s-a prăpădit mama și mi se pune un nod în gât. Și mama ta cum s-a stins? Îmi povestește. Vorbim despre morți. Tatăl meu și tatăl ei. Morții ei și morții mei. Vorbim despre boli, spitale, medicamente, leacuri, doctori și despre spaimele morții. Suferințele noastre poartă același nume.

Ți-ai fi închipuit atunci, în tabăra de la Brașov, că peste 25 de ani ne vom reîntâlni la Roma?, mă întreabă ea. Ce dracu' să-i răspund? Ce dracu' să-i spun despre noi atunci, studenți, care ne-am cunoscut în tabăra de la Brașov? Dau

din cap ca un boșorog, da, da, au trecut 25 de ani și uite că am ajuns la același seminar, la Roma, s-a întâmplat mai ceva ca în filme, dar nimeni n-o să aplaude acest film!

Atunci credeam că suntem liberi, spune ea. A fost o iluzie, continuă ea. Iarăși mi se pune un nod în gât. Dracu' să-l ia de plâns! Asta face un bărbat copleșit de emoție și neputincios în fața timpului care s-a scurs, amăgit de iluzia libertății și de aroganța prostească a tinereții că este nemuritor! Înjur în gând și plâng fără ca ea să mă vadă.

Și fetița ta?, găsesc o întrebare ca să nu mai bocesc. Este în primul an de facultate. Dar fetița ta? E mică... Și începem să vorbim despre oamenii vii din amintirile noastre vechi de 25 de ani. Ne bucurăm că, iată, suntem la Roma, bem cappuccino și limonadă, dacă n-ar fi fost Revoluția, tu ai fi fost o profesoară acră, care pregătea într-o școală din fundul Ardealului montaje literar-artistice de 23 August, iar eu aș fi fost un inginer cu ficatul varză de băutură, trăind într-un cămin de nefamiliști. Ea râde. Ne vom întoarce în țară, ca să îndurăm... Dar suferința nu are țară!

Auzi, eu cred că importantă nu este gloria sau libertatea la care am visat în tinerețe, ci puterea de a îndura. Să nu ne pierdem credința, asta e important, să nu ne pierdem credința!, repet și îmi place ce-am spus. Îmi sună cunoscut, nu știu în ce carte am citit chestia asta, așa mi-a venit, dar îmi place. Să nu ne pierdem credința, repetă ea cu îndârjirea femeii care a trecut prin multe încercări în cei 25 de ani, apoi zâmbește și mai cere chelnerului o limonadă. Fumăm până se înserează.

Ne ridicăm și urcăm spre stația de metrou Barberini. Eu trebuie să cobor în stație, să iau metroul spre Termini. Ea trebuie să meargă pe jos spre Piața José de San Martin. La gura de metrou, o mai întreb încă o dată când pleacă. Sâmbătă. Eu plec duminică. La Roma a venit vara.

Mi-e dor de Moș Crăciun

Eram singur acasă, mă uitam pe fereastră la prima ninsoare din această iarnă și am auzit soneria. L-am recunoscut din pragul ușii, avea o haină roșie ponosită, săru' mâna, Moș Crăciun! A dat din cap, stânjenit, sper că nu te deranjez! Am vrut să-l duc în sufragerie, să-i arăt locul unde voi pune bradul, dar a ținut să se așeze pe un taburet, la masa din bucătărie. „Hai să-ți dau o votcă!... Un vin?... Bei un ceai?" – am insistat. Mi-a cerut să aprind aragazul, să se încălzească. L-am ascultat. Mi-a studiat „din cap până-n picioare" frigiderul. „E «Beko». Îl am de patru ani. «Arcticul» pe care mi l-ai dat când m-am însurat m-a ținut zece ani, apoi l-am dat de pomană..." Ai făcut bine, a dat iarăși din cap.

Apoi, s-a uitat la mine, ești bine? „Da, sunt bine..." Ai de muncă? „Da, am de muncă..." Îți ajung banii? „Îmi ajung..." Mânânci ciorbă la prânz? „Da, mănânc..." Ești fericit? „Asta nu-i întrebarea ta, moșule! Știi bine cine te-a pus să mă întrebi asta!" Amândoi știam cine l-a pus, dar n-am pomenit-o... Și mi s-a pus un nod în gât.

Dar în partid te-ai băgat? – și-a amintit la timp să nu mă vadă plângând. „Nu m-am băgat." Vezi, ți-am zis eu,

n-o să ajungi niciodată șef, a dat din cap cu reproș. „Și ce mi-ai adus, moșule?" – am întors-o repede, vesel, ca să-i tai reproșul că nu m-am băgat acolo unde dorea el încă de pe vremea când exista „partidul unic". Un pian, mi-a răspuns. „Un pian?" Da, un pian. „Ai luat-o razna, moșule!" M-a fixat cu privirea aia, când mă prinsese la 19 ani fumând prima dată, pe balcon. „Și unde-i pianul?" Jos, în parcare. „Cum să-l urc până aici, la etajul nouă?" Cu scripetul, că doar ai diplomă de inginer, mi-a aruncat soluția salvatoare. „Și cine, dracu', să cânte la pian, că eu și nevastă-mea suntem afoni și n-am chef s-o chinuiesc pe fiică-mea cu partituri și solfegii!" – m-am enervat. Lasă-l acolo, că nu strică să ai și tu un pian, poate-ți tragi o amantă care știe să-ți cânte. A râs cu poftă, ce păcăleală, bleg ai fost, bleg ai rămas, băiete! Am râs și eu.

„Să știi că iau Prostenal pentru prostată!" – m-am lăudat, ca să-i continui gluma cu amanta. Da? – a dat din mână a lehamite, frecție la picior de lemn, poți să faci cancer la prostată chiar dacă înghiți un vagon de Prostenal. Ce naiba mi-a venit cu Prostenalul ăsta, ce gafă!, bleg sunt! – mi-am mușcat buza.

Ți-e greu fără noi?, s-a uitat la mine atent să descopere dacă-l mint. „Uneori mă bate gândul să mă duc la căminul de copii orfani." A râs din nou, bună glumă, băiete! Mai ții minte că la Crăciunul din '72 ți-am adus jocul ăla cu „dacii și romanii"? Și purtam o șubă de blană întoarsă de ceferist, mai grea decât haina asta roșie, că pe vremea aia nu erau costume speciale de moș! „Nu, nu mai țin

minte...", m-am bâlbâit. S-a ridicat trist, să plece, ai grijă de-ai tăi! „Mi-e dor de tine, tată!" – i-am spus în pragul ușii. A intrat în lift, aruncând-mi o ultimă privire, crede-mă, sunt Moș Crăciun!

Carnavalul nemuritorilor

Din 2004 locuiesc într-un cartier de blocuri din București, în zona Nicolae Grigorescu. Locul nu-mi spune nimic. Pe o rază de un kilometru pătrat, la parterul blocurilor, într-o zonă cu trafic intens, sunt înșirate unitățile a opt bănci comerciale. Au reclame în vitrine cu oferte la credite avantajoase. Aș putea spune că trăiesc ca un elvețian. Dacă mai pun la socoteală și cele opt farmacii cochete, care se laudă cu promoții la medicamente, atunci chiar nu mă doare capul, trăiesc în Elveția! Pe același kilometru pătrat mai găsesc patru săli de jocuri de noroc și două agenții de pariuri sportive. Poftim, mă laud, trăiesc ca în Las Vegas! Să mai adaug și piața agroalimentară, unde prețurile cresc încet, dar sigur, săptămânal. Capitalismul a învins în cartierul în care locuiesc.

Timp de 20 de ani am locuit într-un bloc din spatele unui complex alimentar, aflat într-un cartier muncitoresc din Galați. În anii '80, de la ferestrele apartamentului înghețat, am văzut cozile la ulei, carne, brânză și portocale, întinse în spatele complexului. De fapt, nu erau cozi, ci niște grămezi de corpuri încrâncenate, care se împingeau cu mâinile, cu picioarele, să ajungă în față, să apuce,

să bage ceva în plasele de nailon și să se așeze din nou la grămadă, să împingă, să ajungă în față... (Miștocăreala și disprețul de azi pe seama cozilor ceaușiste îmi provoacă vomă.) Tineri și bătrâni, muncitori ieșiți din tură de la combinatul siderurgic și femei casnice, toți se împingeau la cozile din complexul alimentar. Și mama a împins ca să ajungă în față...

Acum, în locul fostului complex alimentar funcționează un mare restaurant de lux, în care se țin nunți, botezuri și parastase. Sunt invitați și manelișt faimoși pe care i-am văzut la televizor. De câte ori ajung să mă plimb în jurul complexului, întâlnesc pensionari cu privirile împovărate de boli și suferințe. Pe mulți îi recunosc sub fețele palide și brăzdate de riduri. Nu-i salut. Nu mă salută. Trec pe lângă ei. Trec cu speranța că mă vor bate cu delicatețe pe umăr, ca să mă întorc la ei și să-i admir uluit cum își trag de pe fețe măștile brăzdate de riduri, cum își aruncă perucile cu smocuri de păr, cum își scot pielea boțită de pe mâini și de pe gât, cum își scuipă protezele, cum își rup paltoanele mâncate de vreme, cum dau de pământ cu căciulile destrămate și cum strigă din toți plămânii lor de oameni tineri, senini și puși pe șotii, e carnaval, băi Petre! Asta aștept: să fiu bătut pe umăr și ei să râdă, ce te-am păcălit, credeai că ai scăpat de noi! Și, ca într-un film cu happy end, să plecăm cu toții, tinerii muncitori din acei ani întunecoși, care se împingeau la cozi, să bem o bere, două, trei, să ne facem mangă, să ne bucurăm că am apucat ceva din viața asta, că avem sacoșele pline, că suntem nemuritori...

Din 2004, de când locuiesc în cartierul bucureștean în care capitalismul a învins, funcționează fără să fie deranjat de tranziție, de creșterea economică sau de criza financiară un magazin de pompe funebre. Nu a lansat nicio promoție.

Meciul unchiului Petrică

E opt dimineața. Beau o cafea și trag din țigară la McDonald's, în Gara de Nord. Nu singur. Alexandru mănâncă o omletă cu șuncă. De abia își ține ochii deschiși. Mai este o oră până va trage la linie acceleratul de Galați. El va pleca, eu voi rămâne. Amândoi suntem turtiți. Am fost la meci, România-Franța, pe „Arena Națională".

Îl întreb cum e omleta. „Bună", mormăie și mestecă. Adolescenții ăștia sunt niște animale ciudate, tac tot timpul și, la un moment dat, îi vezi cum reacționează fără nicio noimă. Nu știu ce este în mintea lor. Nici în mintea mea de adolescent nu-mi amintesc ce se învârtea în urmă cu 30 de ani. „Și acum, în clasa a X-a, o să începeți analiza matematică?", încerc să-l trezesc. „Da, o să continuăm și cu funcțiile", îmi răspunde.

Trag din țigară. Ce să-i spun lui Alexandru, ca să nu-l plictisesc, ca să-l conving că sunt un unchi memorabil? Să încep să-i spun că România-Franța e primul meci de fotbal pe care l-am văzut pe viu, în nocturnă? Că n-am mai fost pe un stadion... Aș putea să-i zic, sorbind din cafea, că ultimul meci de fotbal pe care l-am văzut a fost FCM Galați-Dinamo, prin anii '70 (nu mai țin minte

anul, pentru că eram un adolescent tulbure la cap). Ploua cu găleata pe Stadionul Dunărea, dar eu m-am dus să-l văd pe Dudu Georgescu, care trebuia să bage cât mai multe goluri și să ia „Gheata de Aur", mândria noastră națională. Și am tremurat trei ore în tribună, pe o bancă de lemn, înghesuit sub umbrelă de alți microbiști, cu un ziar sub fund și la ultimul fluier al arbitrului aveam pantalonii și chiloții fleașcă. Da, Alexandru, Dudu Georgescu a băgat două goluri în meciul cu FCM Galați și la sfârșitul campionatului a luat „gheata"! Îmi stăpânesc amintirea. Sigur, o să gândească despre mine că am ajuns un boșorog care trăncănește aiureli, care trăiește numai din amintiri banale, iar eu vreau să fiu un unchi memorabil!

Alexandru mai înfulecă o lipie și bea Sprite. „E marfă stadionul", mă forțez, și el dă din cap, aprobator. Să-i mărturisesc ce-am simțit pe „Arena Națională": parcă urcasem pe o navă spațială, și luminile și culorile nemaivăzute m-au copleșit, și locul acesta parcă nu se află în România, trebuie să faci baie înainte să intri pe „Arena Națională"!, e un templu, să nu scuipi pe jos, să nu spargi semințe, să nu te pișii pe lângă pisoar, să nu arunci aiurea sticlele de cola, nu pune la suflet, Alex, vor repara gazonul, stadionul ăsta e viitorul generației tale, Alexandru! Iarăși mă abțin. Va spune că sunt un profesoraș ramolit, care-l bate la cap cu sfaturi tâmpite.

„Te-ai săturat?", îl întreb cu ochii pe ceas. S-a săturat. Mă resemnez: poate că peste 50 de ani, când „Arena Națională" va fi o hardughie depășită de vremuri, gata să fie demolată pentru a se porni construcția unei noi arene,

Alexandru își va aminti de meciul România-Franța. Poate va da și un interviu la *Adevărul* (dacă va mai exista ziarul ăsta) sau la Pro TV și va povesti, în felul său, ce-a simțit. Poate va spune și ceva despre unchiul său, cu care a fost la primul meci oficial pe „Arena Națională", unchiul său care a ținut să vadă cu ochii lui o istorie. Sau poate nu-și va aminti de mine... Uite că-ți trage trenul la linie, Alexandru!

La o crâșmă din Fundeni

Ne-am întâlnit la etajul trei, în fața ușii pe care scria „Bloc Operator – accesul persoanelor neautorizate stric interzis". „Hai să bem ceva!" – i-am propus și a dat din cap, da! Am ieșit din spital și, peste drum (Șoseaua Fundeni), am intrat într-o cârciumă curățică. Era frig și chelnerul de abia așeza scrumierele pe mese. Eu am luat o cafea și mi-a venit să-i zic așa: „Chirurgii sunt cei mai curajoși oameni din lume. Mai curajoși decât soldații din trupele de desant, decât cosmonauții, cascadorii sau marinarii!" Nu mi-a răspuns. „Ce curaj nebun trebuie să aibă un chirurg, chiar dacă e tobă de carte, să taie cu bisturiul, să pătrundă cu mintea și cu instrumentarul în burta sau în inima pacientului și să taie, să lipească și să îndrepte ceea ce nu este în regulă! Să taie!" – am repetat înfiorat, dar nu i-am smuls nicio tresărire. „Trebuie să ai sânge rece ca să tai, să repari și să coși la loc", am insistat. Atunci, mi-a zâmbit cu un soi de aroganță: ce prostii spui, ce dobitoc ești! Dar nu mi-a păsat că sunt dobitoc, asta cred eu: chirurgii sunt cei mai curajoși oameni, pentru că au în mâinile lor viața sau...

„Bei o votcă?", i-am sugerat. A dat din cap, nu! „Un rom? Un pahar cu vin roșu? Un lichior, poftim! Uite, au și șampanie! Vrei o șampanie? Nu-i nevoie s-o bei acum, când pleci o bei pe drum, e bună și pe gerul ăsta! Poftim, îți iau două sticle de șampanie, trei, patru sticle, numai să pleci de-aici!" Nu! – a clătinat din cap. Să te ia dracu'!, mi-a trecut prin minte și m-am cutremurat: sigur îmi citește gândurile!

Atunci, i-am făcut prima și ultima ofertă: „Uite, îți dau patru ani din viața mea și îi dai încă patru ani de trăit. Ba nu, lasă-i cinci ani și vino să mă iei pe mine mai devreme cu trei ani și zece luni. De acord?" N-a zis nimic. „E sufletul meu pereche, pricepi? Să nu te atingi de sufletul meu pereche, să nu mi-l iei că-ți dau cu masa asta în cap, dracu' să te ia!" A lăsat privirea în jos, de parcă cugeta. „Sunt atâția ticăloși pe lume, atâția nenorociți de criminali, canalii și violatori, atâția diavoli cu chip de om, care ucid, torturează, schingiuiesc, violează și tu, tu vii tocmai aici, să-mi iei sufletul meu pereche! Nu e drept, auzi? N-ai niciun drept să mi-l iei, în pizda mă-tii, marș de-aici!"

Și-am început să plâng. Și să mă rog lui Dumnezeu. Mi-a întins o batistă și mi-am suflat nasul. Batistă maro cu dungi verzi! „De unde, dracu', ai găsit batista asta? Toți oamenii normali folosesc șervețele! Sau ți-a rămas de la cel de dinainte?" A ridicat din umeri, străduindu-se să-și amintească.

Poate și-ar fi amintit de unde avea batista maro, dar chelnerul s-a apropiat și mi-a pus pe masă un pahar:

„Șefu', o votcă din partea casei. O să scape, ai să vezi!", îmi arătă cu mâna spitalul de peste drum. „Te iert că ți-ai suflat mucii de fața mea de masă, dar să știi că aveai șervețele aici! Hai, șefu', bea, că ai o mutră de parcă ai văzut moartea cu ochii!"

Rolul vieții mele

Am rămas în chiloți în magazia cu lemne. E un ger de crapă lemnele de foc ale soacră-mii. Caut mănușile în sac. Găsesc pantalonii din pânză roșie. Ce subțiri sunt! Croitorii ăștia nu știu să-i facă mai groși, că eu vin din Laponia, nu din Somalia! „Mai ai mult?", o aud pe soacră-mea care zgârie ușa magaziei. Da, mai am!, îi răspund acru. De unde ai luat pantalonii ăștia, nici măcar n-au curea, ci un șnur care mă taie la mijloc. Și mi-au înghețat și degetele!... Îmi trag șosetele. Dar o să-mi recunoască șosetele! Îi mârâi soacră-mii să-mi aducă niște ciorapi de lână că mor de frig, de ce nu v-ați băgat centrală și în magazie? „N-a mai avut bani colonelu', că Boc i-a tăiat pensia!" Ce să zic, una-două, Boc e vinovat că socră-miu n-a băgat calorifer în magazie, adu-mi ciorapii! Îmi trag surtucul cu o blană albă, sintetică, pe guler. Ptiu, ce costum!

Și cât de mult mi-aș fi dorit să fiu actor, să port haine minunate! Să-l joc pe Hamlet! Visul meu de tinerețe, visul care mă adormea nopțile, în studența mea de inginer ratat. Să rup sala în două când muream rănit de spada otrăvită a lui Laertes! Să rostesc cu patos: „Ah, mor,

Horațio... Otrava-nfrânge duhul; n-am s-apuc s-aud ce zic englezii...” „Auzi, ăștia sunt buni?”, îmi bagă soacră-mea ciorapii prin ușa întredeschisă și simt că năvălește tot gerul Laponiei. Cum o fi vremea la Elsinore?

Să fi jucat scena duelului cu Laertes, i-aș fi dat clasă lui Caramitru! Uitați-vă la mine cum moare de-adevăratelea Hamlet, prinț al... Fârțăneștiului! Ma-măăă, cum să-mi închei surtucul ăsta, n-are nasturi! Mor de frig aici, în satul ăsta prăpădit din sudul Moldovei! „E glasul meu ce moare...”, parcă așa zice Hamlet. Ah, mănușile! Și căciula! Ce căciulă! Seamănă cu scufia lui Conu Leonida! Nu-mi place Caragiale. Eu aș fi fost actor de dramă! Mai tare decât George Calboreanu în *Apus de soare*! Trag ciorapii, trag mănușile, trag și scufia, îmi pun barba de vată peste buze, să nu-mi recunoască buzele! Ah, pantofii, îmi știe pantofii! „Ești gata, moșule?”, cârâie soacră-mea. Vreau niște ghete! – îi ordon. „Imediat!”, fuge și se întoarce cu niște ghete toflogite ale colonelului, parcă sunt captură de război. Ah, Horațio, Horațio, îmi leg ghetele, „și spune-i lui Fortinbras și de întâmplările mari și mici...” Aș fi fost ovaționat la scenă deschisă, aș fi fost invitat și la emisiunea Eugeniei Vodă, și la BBC...

„Hai, mai repede, că plânge fata!”, zbiară soacră-mea. Gata!, urlu de parcă am fost înjunghiat de spada otrăvită a lui Laertes! Ies din magazie și soacră-mea râde ca proasta-n târgul Fârțăneștiului: „Vezi că o să-ți recunoască ochelarii!” Ptiu, ochelarii, ține-i tu!, îi scot de pe nas și nu mai văd

pe unde merg. Doamne, ce chior sunt! „S-o pui să spună poezia! Auzi?" Da, da, aud, că n-am surzit la artilerie, ca dom' colonel! Îmi arunc sacul în spate și intru în casă, ce cald e în casă, centrala duduie, ar merge o țuică... „A venit Moșul! A venit Moșul!" – o aud ciripind fericită, iar eu mă pregătesc să joc rolul vieții mele. „Restul e tăcere..."

Să trăiți, șefu'!

Sunt sigur că de două-trei ori ai fost pe punctul să-i frigi (aș fi putut să folosesc un cuvânt obscen) două bucăți în gură șefului tău. Nu, nu este o incitare la violență. Ăsta-i adevărul, de două-trei ori te-a enervat, nu-i așa? N-ai avut noroc în viață să ai măcar un șef de la care să înveți meserie, să te uimească, să aibă viziune (ce mare cuvânt!), să fie un lider care flutură securea (mai degrabă cardul) și strigă: „După mine, vitejii mei!" Să se lupte cu criza asta așa cum a luptat Mihai Viteazu cu turcii. N-ai avut parte de un asemenea șef cu spirit de sacrificiu. În schimb, ai avut parte de reproșuri, de nemulțumiri, de „indicații prețioase" și de sarcini de serviciu, de grimase și de ifose, de urlete și de umilințe, de aroganțe și de tachinări, de ore suplimentare și de mediocritate. Multă mediocritate. Le-ai înghițit pe toate.

Să ne înțelegem, nu toți șefii sunt proști, înfumurați și mitocani. Dar tu n-ai avut noroc. Mai caută, mai caută, depune-ți CV-ul, mai du-te la un interviu cu o tută sclivisită de la departamentul *Human Resources*, care o să-ți pună întrebări tâmpite de genul: „Unde te vezi peste cinci ani?" sau „Îți place să lucrezi în echipă?" și până la urmă

o să-ți găsești șeful! Că doar lumea nu e plină de șefi făcuți la „apelul de noapte", numiți pe pile, pe relații, pe nepotisme, pe amantlâcuri, pe criterii bizare! Dar nu ți se pare că proștii s-au înmulțit? Că toți șefii ăștia își trasează obiective „măreațe" și, dacă dau chix, imediat întorc foaia și dau vina pe tine și pe cel de lângă tine, și pe cel din spatele tău, pe toți amploiații, pe voi dă vina, pentru că din cauza voastră s-a ratat ținta, nu a fost atins obiectivul, au scăzut vânzările, din cauza unora ca voi merge prost treaba, niște leneși și bătuți în cap! Și atunci, nu-ți vine să-i fuți una în gură... și să nu-l mai auzi cum măcăne?

Și dacă tu într-o zi ai să greșești, pentru că ești și tu om, să nu speri că șefu' o să-ți ia apărarea în fața șefului său. Nu! O să se dea la o parte. Șefii nu-ți țin spatele, ba dimpotrivă, îți trag un șut în fund cu prima ocazie, marș, dracului, de fraier!

Sunt șefii care sunt șefi de când se știu. Nu conducători! Ci șefi. Nu lideri! Ci șefi. De parcă lumea a fost făcută de Dumnezeu ca să fie ei șefi pe undeva: printr-un birou, pe un sector, pe un departament, pe la vreo firmă. Este o iluzie că mediul nostru privat are șefi destoinici și pregătiți și că numai în sectorul de stat au eșuat mediocrii și leneșii. Este o iluzie. Poate că mediul nostru privat ar fi arătat altfel dacă nu ar fi fost armata asta de șefi-impostori, care își țin fundurile numai în limuzine și le propun subalternilor să renunțe la câteva procente din leafă pentru binele și viitorul societății, dar care ar fi în stare să-și vândă mamele numai să aibă biroul lor, pachetul salarial, mașina de serviciu... Ce faci, vomiți? Te-a lovit greața numai de la atât?

Ghiță de pe Facebook

A fost o vreme în care am avut un singur prieten. Stăteam cu Marian Ghiță pe o bordură ferită de ochii șefilor, în curtea fabricii Electroargeș din Curtea de Argeș. Eu fumam Carpați-fără, el nu fuma, amândoi eram ingineri stagiari. El avea familie (trei fete, dacă nu mă înșel), eu plăteam taxa de celibat. Vorbeam despre cărți, filme, oameni, despre viață, tăiam frunză la câini până suna sirena care anunța sfârșitul programului. Mai vorbeam și despre Ceaușescu, când o să moară, când o să se termine totul. Vorbeam ca niște prizonieri, dar atunci eram tineri și nu simțeam că trăim ca niște prizonieri. Ghiță avea o dambla, țin minte foarte bine, să se ducă la Scorniceşti, să vadă mormintele părinților lui Nicolae Ceaușescu. O dambla de care râdeam, dar până la urmă i-o respectam, du-te! Ghiță n-a mai apucat să-și facă damblaua pentru că a venit Revoluția. Ne-am despărțit, fiecare văzându-și de treburi, de libertate, de viață.

Acum am mulți prieteni. Într-un an de zile, am strâns vreo 300 pe Facebook. N-am refuzat nicio invitație de genul „...wants to be friends with you...". Am dat „accept" fără să-l întreb pe cel care îmi cerea prietenia ce meserie

învârte, de unde este, ce-i mă-sa, ce-i taică-su... Am dat „accept" fără să clipesc, că n-am dat bani din buzunar! Cum să nu „accept", de vreme ce mi se solicită o prietenie? Ar fi nepoliticos să refuz. Trebuie să socializez în rețea, asta e moda, ăsta e viitorul, doar n-o să rămân singur-cuc! Nu ne mai mirosim ciorapii în locurile ferite din fabrică, ne împrietenim virtual, mai rapid, mai comod, mai igienic.

N-am făcut o socoteală, dar din cei 300 de prieteni de pe Facebook, numai pe vreo șapte-opt i-aș recunoaște dacă aș trece pe lângă ei, pe stradă. (N-am îndrăznit să-i cer unui „prieten" să mă împrumute cu 100 de lei până la leafă.)

Câteodată, mă bate gândul să fac un chef cu toți prietenii de pe Facebook, acasă la mine, cu bere și cartofi prăjiți, în carne și oase, să-i văd cum ar încăpea în apartamentul meu cu două camere. Să facem chef, să moară de ciudă vecinul meu de jos, care bagă duminica manele la difuzor, să mă reclame la Poliție, să mă amendeze Poliția pentru tulburarea liniștii publice, apoi să ieșim pe străzi, să bem la fel ca-n *Fiesta* lui Hemingway, să vorbim liber, fără „*comment*-uri" și fără să ne lovim de „pereți", să bem de fericire pentru că nu mai suntem prizonieri, să bem până dimineața, până vom cădea pe borduri... Apoi, în loc să pun pe Facebook fotografiile de la chef, să-mi postez buletinul medical cu diagnosticul cancer. Câți prieteni vor avea curajul să-mi dea „like"?

Zilele trecute, printre cei 300 de prieteni l-am descoperit pe Marian Ghiță. În locul pozei lui sunt niște cai pe o pajiște. Poate a chelit, poate s-a îngrășat, poate are riduri

groase. I-am scris un mail: „Te salut, Marian!". Mi-a răspuns repede: „Te salut, Petre!" Atât. N-am curajul să-l întreb ce face, dacă e sănătos, ce cărți a mai citit, cum trăiește acum, după 23 de ani de când am părăsit fabrica în care tăiam frunză la câini...

Gerul iubirii

Ies din bloc și nările mi s-au lipit. Așez sania pe zăpadă. Aleea e pustie. Mă opintesc în călcâie și trag. Sania alunecă ușor. Teodora chiuie. Stai bine? „Stau bine", o aud. Ți-e frig? „Nu", îmi răspunde și chiuie de răsună toată strada. Bine că mi-am pus izmenele, altfel îmi crăpau genunchii. Azi ce literă faceți la *Abecedar*?, intru în vorbă. „Mergi ca un melc!", îmi reproșează. Întind pasul.

Reiau conversația: azi ce literă faceți la *Abecedar*? „Litera t, m-ai întrebat și când m-am trezit!" Aha, litera t! În sfârșit, după atâtea litere inutile, învățați și voi pe t. Să scrii patru pagini de „tata"! Auzi? E cel mai frumos cuvânt! „În *Abecedar*, «tata» este scris de două ori", mă informează. Doar de două ori?, mă întorc teatral. O să verific eu *Abecedarul* și o să fac reclamație la minister și la inspectorat, să-l bage neapărat de cinci ori! Nu-i pasă de revolta mea trucată.

Doamne, ce ger! N-am mai prins așa ger... de când? De când mă plimbam cu maică-ta prin grădina publică (e plin *Abecedarul* de „mama"!), înotând prin nămeți până la brâu, nu ne păsa că nu aveam mănuși, că nu aveam fulare, ne tăvăleam prin zăpadă, aveam sângele fierbinte,

Teodoro!, era o noapte luminată de un felinar chior, dar ni se părea că e cea mai luminoasă grădină din lume, lumina feerică a lunii!, și maică-ta râdea în hohote când o trânteam în zăpadă, râdea de mine că îmi sărise de pe cap căciula din blană de iepure, eram tineri și iuți ca iepurii și eu nu purtam izmene! Acum, nici dacă ar ploua cu cârnați n-aș ieși cu maică-ta să ne plimbăm prin zăpadă! De ce oare puteam atunci și acum nu pot? Dar asta nu pot să-i spun Teodorei. Auzi, Teodora, să scrii frumos: „Tata o trage pe Teodora cu sania"! „Mergi ca un melc", îmi reproșează din nou.

Ajungem în stație la 102. Puhoi de lume. Nu putem să ne urcăm în autobuz. Mergem cu sania până la școală! „Întârziem!", se bosumflă. Ba nu, două stații, un kilometru și jumătate, facem o cursă ca la Tom și Jerry! „Întârziem!", se revoltă gata să plângă, dar eu am început să alerg pe cărarea îngustă din nămeți. Mă dor genunchii, plămânii, dracu' să le ia de țigări, am să răcesc! Teodora chiuie ca în desenele cu Tom și Jerry. Ah, dacă aș rezista până-n dreptul bisericii! Dintr-odată, sania mi se pare ușoară, ușoară ca mă-sa când o țineam în brațe prin nămeți... A căzut Teodora! Bine că a căzut, să-mi trag sufletul! Revine pe sanie cu ghiozdanul în brațe. „Hai, mai repede!" Ajungem la Policlinica Titan. Trotuarul e plin de copii și părinți. Reduc viteza și traversăm bulevardul.

„Am întârziat?" Nu, Teodora! Mai avem zece minute. În cinci minute intrăm în curtea școlii. Teodora mă ține de mână, eu țin sania. Simt cum mâna ei începe să se frământe în palma mea. „Uite-o pe Diana!", strigă și se

desprinde din mâna mea. Fuge după colega ei. Simt ca un idiot că am pierdut-o definitiv și, când intră în școală, simt că s-a dus în lume și m-a lăsat singur, cu sania. Mai zăbovesc buimac în curtea școlii până mă trezește gerul. Ce mai aștept aici? Hai acasă, să-mi frec genunchii, să-mi usuc izmenele, că și mâine va fi ger!

Prietenie, haină grea

De la o anumită vârstă, întâlnirea cu un prieten, pe care nu l-ai mai văzut de un car de ani, poate fi o povară. În niciun caz, începutul de an, despre care se spune că e plin de speranțe, de împăcare și de pace sufletească, nu este un moment potrivit pentru o astfel de revedere, față-n față.

În fond, te duci să te întâlnești cu el dintr-o curiozitate care nu-ți folosește la nimic. Nici lui nu-i folosește. În primele clipe, o să vă zâmbiți larg, o să vă îmbrățișați, bătându-vă pe spate, poate o să vă și pupați pe obraji... E indecent pupatul ăsta, nu-i așa? O să vă studiați reciproc și-o să glumiți cu precauție: ai slăbit, iar tu ai făcut burtă, ai încărunțit, iar tu ai chelit, te-ai cocârjat un pic, iar tu ai făcut riduri... Niște ipocrizii bine împachetate în politețuri. Nu e momentul ca să vă revărsați frustrările și reproșurile. Să le băgați pe toate sub preș! Nu vă întâlniți ca să dați „cărțile pe față". Acum, după atâția ani, „cărțile sunt grele" și inutil de „dat pe față".

Să fii pregătit pentru o discuție ușoară. Nu ca pe vremuri, pasională, când erați tineri și sângele vă fierbea în vine – cum se spune, când credeați că o să ridicați munții,

că o să schimbați lumea, că „va veni și vremea noastră!", adică va veni timpul când veți da tot ce e mai bun din voi și veți ajunge celebri, bogați, pe culmile gloriei, adică împliniți!, când aveați orgolii mai mari decât biografia, când entuziasmul vă depășea rațiunea, când erați frați de cruce (da, da, frați de cruce!) și tu erai în stare să-ți tai o venă pentru ca să-i dai lui niște sânge, să aibă destul ca să reușească în viață!

O să începeți cu stupida întrebare „Ce mai faci?" și-o să vă povestiți pe sărite ce-ați mai făcut în toți acești ani în care nici măcar o urare de Crăciun n-ați schimbat prin SMS. Și măcar dacă v-ați fi certat din cauza unei femei. O femeie ca Nastasia Filippovna, tu să fi fost Rogojin, poftim!, dar să nu fi ajuns s-o înjunghii în inimă, iar el să fi jucat rolul Prințului Mîșkin. Cam pretențioasă comparație, nu-i așa? Dar măcar să fi fost cea mai nemeritată femeie din viața voastră ca să vă fi certat ca niște „idioți"! Politica asta de căcat v-a despărțit, fraierilor! Ba nu politica, ci compromisurile v-au despărțit! Ah, viața asta afurisită e plină de compromisuri! De acord, nu ați fost îngeri!

Dar acum sunteți ca doi îngeri care vorbesc la un ceai (te doare capul de la vin, iar pe el îl doare stomacul de la votcă) despre copii, despre neveste, despre vacanțe, despre schimbatul anvelopelor de iarnă... Nu pomeniți nimic despre erecțiile voastre. (Care bărbat are curajul să recunoască, dezinteresat, că, de la o vreme, a început să dea rateuri?) Mai bine vă gândiți (fără să spuneți) cine se va prăpădi primul, tu sau el. Ați intrat deja pe turnantă.

Tu îi spui că ai citit o carte care nu-i spune nimic, el îți zice de nu-știu-ce film sau spectacol care te lasă rece. Nu se leagă nimic, ciorba e sleită, Antarctica e între voi.

Mai bine nu-l suna să-l inviți la un ceai sau, dacă te invită el, spune-i că trebuie s-o duci pe aia mică la dentist, rămâne pe altă dată, adică niciodată!

Vrei un job? Taie-ți aripile!

Vrei un serviciu la noi? Nu, nu-i nevoie să ne arăți diplomele și hârtiile de la școlile pe unde-ai fost. Nu, nu te lăuda nici cu experiența ta, că nu avem timp să te ascultăm. Și nu încerca să ne spui pe unde ai mai lucrat, ce-ai realizat și ce știi să faci. Bagă la cap: noi îți spunem ce trebuie să faci! N-o lua ca pe o amenințare, dar e mai bine pentru tine să ne asculți! Dacă ești vânzător, vinzi ce îți dăm noi să vinzi și vinzi cui îți spunem noi! Dacă ești ziarist, scrii ce vrem noi și nu ce vrei tu! Dacă ești farmacist, dai medicamentele la promoțiile pe care le facem noi. Ești cumva contabil? Atunci socotești așa cum îți socotim noi, ca să ne iasă cifrele care ne convin! Dai cu mătura? Atunci mătură unde îți arătăm noi! Vrei să ții un discurs electoratului? Atunci citește discursul pe care îl scriem noi, pentru că știm mai bine ce vrea poporul!

Dacă vrei să muncești la noi, să-ți iasă din cap ideile tale! Ai să vezi ce bine ai s-o duci cu ideile noastre! Nu avem nevoie de creativitatea ta, de imaginația ta, de fantezia ta, de priceperea ta, de diplomele tale, de părerile tale, de sfaturile tale, de inteligența ta, drept să-ți spunem: nu dăm doi bani pe toate astea ale tale! Puțin ne pasă de

codul tău deontologic, de codul de conduită profesională și, în general, de toate aceste rahaturi etice. Bagă la cap: tu nu muncești la noi, tu muncești pentru noi! Pentru interesele și pentru profiturile noastre. Și dacă vrei să muncești pentru noi, atunci noi suntem „codul" tău! Pentru că de partea noastră sunt *Codul Muncii* și Justiția, avocații și sindicatele, totul! Să nu uiți, avem puterea să te încălecăm și să te călărim. Când avem chef. Hai, n-o lua așa, personal, că nu vrem să te descurajăm din prima! Noi îți dăm un loc de muncă, o leafă cu care să-ți întreții familia, noi îți oferim șansa dezvoltării unei cariere, noi îți spunem când să mănânci, ce să mănânci, cu cine să vorbești și, foarte important!, când să te duci să te pișți! Ține minte, noi gândim în locul tău. Închină-te și execută!

Să nu-ți treacă prin minte să critici ceva! Nu avem nevoie aici de rebeli, de cârcotași sau de revoluționari. Avem nevoie de spirite „pozitive", „deschise", de „ambasadori" ai familiei noastre. Pentru că noi aici suntem o familie. Ar putea să fie și familia ta, dacă accepți să te integrezi colectivului! Reține o regulă esențială: să-ți iasă din cap fumurile astea cu democrația, cu libertatea de exprimare, cu libertatea de a alege și cu libertatea cuvântului. E adevărat, toate sunt trecute în *Constituție*, dar ne pișăm și pe *Constituție*! Pe tine n-are cine să te apere, băi, angajatule! Nu-ți convine, cară-te! Te simți chinuit? Du-te! Te plângi că ești umilit? Marș, dracului, de aici, ratatule!

Cine urmează?... „Vrei un serviciu la noi? Nu, nu-i nevoie să ne arăți diplomele..."

Nostalgia CFR

Dragă tată,

Sunt bine. Dar îți scriu cu disperare și ciudă. Duminica trecută, am călătorit cu Rapidul 874 pe linia Galați--București. Trenul a străbătut cei 230 de kilometri în patru ore și treizeci de minute. Jumătatea de oră a fost întârzierea. Biletul m-a costat 61,60 lei. Mai scump cu 18% decât vara trecută. Trebuie să-ți spun că de vreo cinci ani, tot bat drumul ăsta cu trenul, care face patru ore plus întârzierea. N-are importanță de ce-l bat. Tu știi foarte bine drumul.

Îmi amintesc că îmi povesteai cum băgai la lopată cărbuni în cazanul locomotivei pe linia Galați-București. Erai fochist pe locomotiva cu aburi la sfârșitul anilor '50. Îți ascultam isprăvile tale de fochist cu aroganță și dispreț, fiind sigur că, peste ani, când voi fi bărbat, mă voi mișca mai repede decât tine. Acum, mi-e ciudă pentru că trenul tău tras de locomotiva cu aburi lasă în urmă rapidul meu tras de locomotiva electrică.

Îmi povesteai cum ungeai locomotiva cu ulei, fiind lăcătuș mecanic în Depoul Galați. Și uleiul îți curgea pe mâneca salopetei, pe braț, pe ceafă, îți curgea pe spate,

până îți ajungea în noadă. Și nu aveai curajul să te miști, pentru că maistrul tău stătea cu ochii pe tine (ca pe toți ucenicii), și dacă nu turnai tot uleiul, în poziția aia incomodă, maistrul era pregătit să-ți arunce o bucată de tablă în cap.

Firește, nu te credeam. Îți umflai mușchii, cum se spune, ca să-mi arăți ce sacrificii ai făcut pentru mine, pentru familia ta. Îmi amintesc cât de mândru ai fost când ai adus în Regionala CFR Galați prima locomotivă electrică de la Craiova. Trei ore și douăzeci de minute făcea rapidul Galați-București în anii '70. Sigur, atunci erau bani pentru terasamente și boghiuri, partidul avea grijă să investească, acum nu mai sunt bani, este criză – pot să motivez eu la modul parșiv – sunt alte vremuri, s-au furat cabluri electrice, s-au devalizat vagoane, s-au sifonat bani, s-a dus dracului CFR-ul tău, băi, tată! Numai bălării cresc pe șinele de cale ferată din gara Galați, de parcă ar fi o ruină.

Mi-e ciudă pe tine! Pentru că tu și generația ta de muncitori obsedați de datorie aveați măcar un ideal. Unul dobitoc, pentru care ați muncit cu uleiul în noada curului. Dar eu și generația mea, care a crezut că „libertatea și democrația" ne vor aduce totul pe tavă, avem un ideal? Până la urmă cum e mai bine, să ungi locomotiva cu uleiul în noadă sau să scribălești, scârța-scârța pe hârtie, la ziar, crezând că poți schimba lumea din condei? Să crezi în ceea ce faci sau să te prefaci, pentru că nu merită? Să te sacrifici sau să-ți bagi picioarele? Să taci și să înghiți sau

să croncănești că totul pute în țara asta? Să muncești ca un fraier sau să fii șmecher?

Uite de aceea ți-am scris, că tare bine mi-ar fi prins un sfat de la tine, băi, tată! Totuși, să-ți spun: bat drumul la Galați, în fiecare vară, pentru că acolo o țin pe nepoata ta, în vacanță. Nepoata pe care n-ai mai apucat s-o vezi...

La prima oră a dimineții

În toți acești ani care au trecut, într-o singură dimineață a anului, mi-e dor să sune telefonul fix. Mă bărbieresc și mi-e dor să sune. Stau cu urechile ciulite. Aș arunca lama în chiuvetă și aș fugi desculț din baie, puțin mi-ar păsa dacă aș călca pe cioburi de sticlă, pe cărbuni încinși, numai să sune! Trag cu lama pe obraji și îmi caut ridurile în oglindă.

De obicei, suna în jurul orei 7,30. Ca să fie prima, ca să-și ia o grijă pentru toată ziua, cea mai importantă grijă. Ridicam receptorul. Începea precaută: „Bună dimineața! Dormeați?" Nu, nu dormeam, ce crezi despre noi, că lenevim în pat până la zece? „Nu am vrut să vă deranjez, de aceea am întrebat dacă dormiți." Ne-am trezit demult, că doar avem serviciu! – i-o tăiam scurt, ca să țină minte că suntem salariați, și nu belferi, până anul viitor, când va suna din nou.

Dar imediat țâșnea șuvoiul: „La mulți ani, să fii sănătos, să fiți sănătoși, multă fericire ție și lui Carmen, să aveți pace în casă, să fiți fericiți..." Urările bucuriei, urările dragostei. Erau identice în fiecare an. Ascultam resemnat

ca un bou, cu o detașare pentru care acum îmi vine să-mi trag palme, cu o superioritate ce merită numai flegme în ochi, cu o nepăsare din care m-ar trezi un șut în fund. Într-un an, enervat de aceeași „placă" matinală, i-am retezat-o ca un mitocan: Hai, mă, mamă, același text, cu sănătatea și fericirea! Mai schimbă-l și matale!...

Am făcut-o să sufere, dar m-a iertat. Pentru că în anul următor m-a sunat dimineața, în jur de 7,30, mă bărbieream și am ridicat receptorul. „Bună dimineața! V-ați trezit?"...

De fiecare dată când aștept pe cineva să coboare dintr-un tren, în Gara de Nord, am o vedenie. O zăresc coborând din vagon, ca atunci când a venit să se opereze. Era atât de fericită că o așteptasem în gară. Parcă zburase să mă îmbrățișeze. Și doar vorbisem la telefon, știa că o aștept, atunci de ce era fericită? Eu știam că are cancer, ea nu știa că va fi operată de cancer. Mă luase de braț și iritarea mi se lipise de suflet. Mă enervase agitația ei, trăncăneala ei, lumina ei, bucuria că se operează și că va prinde suta de ani. Sau știa că are cancer? Vedenia din Gara de Nord se topește repede, iarăși am confundat-o, și doar au trecut atâți ani de atunci!

Mă bărbieresc și mă uit la fiică-mea care se foiește prin casă, lipa-lipa, somnoroasă. Să țin minte ora asta, 7,30! și peste 20 de ani, să apuc să fiu primul care îi telefonează: „Bună dimineața! V-ați trezit?"... Nu contează ce banalități o să-i urez, oricum se va plictisi de urări, de pisălogeală, de boșorogul care voi fi. Ora este importantă,

prima oră a dimineții! (Un trup tânăr nu are nevoie de urările unui bătrân.)

Mă bărbieresc cu urechile ciulite la telefonul fix. Cât de dor mi-e să sune. Să sune, dracului, o dată telefonul ăsta mort!

Iubitele noastre sacoșe

Cred că una dintre cele mai frumoase scene ale romanului *Idiotul* este chiar începutul: zorile unui noiembrie friguros se revarsă într-un compartiment de clasa a III-a a acceleratului Varșovia-Petersburg, descoperindu-i față în față pe prințul Mîșkin și pe Rogojin. Îngerul și Demonul.

M-am întrebat, citind și recitind scena, ce se afla în bocceluța pe care Mîșkin o ține în mâini. Multe personaje din jurul prințului se amuză pe seama bocceluței și chiar îl iau peste picior. „Sunt gata să pariez că nu ascunde înăuntru nici fișicuri de napoleoni și nici galbeni olandezi sau austrieci", râde un personaj al cărții. Dar pe măsură ce romanul înaintează, bocceluța dispare și nu vom afla niciodată ce se ascundea acolo.

Dacă prințul Mîșkin ar rătăci, în prezent, într-o piață sau pe o stradă din România, ar ține în mâini, în locul legăturicii, o sacoșă de plastic. Și ar vedea că mai toți oamenii sunt legați de sacoșe colorate, banale, cochete, boțite, jegoase, branduite, sacoșe de-o zi. Sacoșe în care își cară cartofii, brânza, contractele de vânzare-cumpărare, cadourile, diplomele de Bacalaureat, RMN-ul după

operație, jucăriile pentru copii, plăcuța de înmatriculare a mașinii...

Sacoșa e „frate cu românul", cum se spune. Cândva, sacoșa de cârpă i-a ținut rândul la coadă la lapte. După ce creierii Ceaușeștilor au fost adunați în sacoșă, la Târgoviște, unii au făcut averi ținându-și banii în sacoșe de plastic, mai sigure decât Bancorex. Alții au trecut granița cu porcoiul de dolari în sacoșă. Sacoșele sunt bune la făcut chetă, la vomat după discursurile politicienilor care împart sacoșe cu ulei și făină, la spart semințe în tren, la orice. A devenit și un „instrument" de plată: se dau lefurile direct din sacoșă. Ea poate fi mai valoroasă, uneori, decât un colac de salvare sau o poliță de asigurări.

Mă uit ce atârnă de mâna mea: o sacoșă de plastic, galbenă. Mi s-a lipit de mână de câteva luni, de când mi-am cumpărat niște pantofi. E foarte rezistentă. Am fost și la Ateneu cu ea, așa s-a nimerit acea gală la care am fost invitat, n-am putut s-o las afară. Înainte s-o port pe asta galbenă, mă lipisem de o sacoșă albă, de la o firmă de medicamente. Și aia a fost bună, dar la un moment dat a început să pută a hamburgeri. Am fost nevoit să o arunc.

Ce minunat ar fi ca, la moartea unui om, să aibă loc, în afara parastasului, și un fel de adunare comemorativă la care să vină numai sacoșele din viața lui. Să se înfățișeze toate care au fost, din fragedă copilărie și până-n pragul morții, și să povestească fiecare sacoșă ce lucruri a ținut pentru acel om. Să se bucure, să glumească, să râdă, să bocească, să se certe pe amintiri, să se bucure și să-l regrete.

Toate sacoșele. Mi-ar plăcea, de exemplu, ca sacoșa mea galbenă să pomenească la acest ipotetic parastas că a ținut într-însa, vreme de vreo două săptămâni, *Idiotul* lui Dostoievski, pe care-l citeam în metrou, în drum spre serviciu. Iar în cartea asta era unul ciudat, prințul Mîșkin, care ținea în mâini o bocceluță. Și în acea bocceluță, ce credeți că se afla? Frumusețea! „Frumusețea va salva lumea".

Un Pepsi pentru unchiul Lică

Când am văzut pentru prima dată panourile campaniei „Pepsi-Cola. Și ieri. Și azi.", lipite unul lângă altul în pasajul Unirii din metroul bucureștean, m-am gândit imediat să-l sun pe unchiul Lică. Să-l invit la un Pepsi, îmbuteliat în sticla anilor '70, ediție limitată. În acel deceniu, unchiul Lică era rebelul familiei. Nu făcuse nimic deosebit, dar era tânăr muncitor în Combinatul siderurgic, reușise să intre la școala de maiștri, era simpatic, arogant, curajos (făcuse armata) și sângele îi clocotea în vine. Așa îl vedeau ai mei. Eu îl vedeam ca pe un tip nesuferit și antipatic, care ținea în orice ocazie să mă pună într-o situație stânjenitoare, de inferioritate, să fiu eu prostul familiei, puștiul de 12-13 ani.

Odată, într-o vară, unchiul Lică l-a invitat pe fraierul familiei la o cofetărie din cartierul Țiglina III, plin de blocuri în care locuiau familiile de siderurgiști. Mi-a dat să mănânc un *parfait*, iar el a băut vreo două-trei Pepsi. Avea bani și sete de viață. După ce am isprăvit de mâncat, unchiul Lică m-a rugat să-l însoțesc până aici, la un bloc! – mi-a arătat cu degetul. Bine, am acceptat. S-a proptit la scara unui bloc, cu ochii țintă pe un balcon de la etajul

doi. Și a început să stea așa, cu ochii căscați, de mă dureau pe mine ochii de la soare.

La un moment dat, l-am auzit strigând un nume de fată (nu mai țin minte numele) și l-am văzut făcând semn cu mâna unei siluete apărute în balconul de la doi. Fata aia blondă pe care o strigase unchiul Lică în urmă cu 38 de ani semăna cu cea pe care am văzut-o recent pe panoul Pepsi-Cola din metroul bucureștean – „Din vremurile când ieșeam la disco și așteptam o invitație la dans". Oricum, pentru puștiul care eram atunci, toate fetele cu minijup mi se păreau blonde și frumoase. Problema unchiului Lică era că blonda lui din balcon nu aștepta o invitație la dans pentru că, am aflat din schimbul lor precipitat de replici, n-o lăsa taică-su la disco. Speriată de apariția intempestivă a unchiului Lică în fața scării (el i-a spus că trecuse prin cartier din întâmplare cu prostul... pardon!, nepotul său, ce șmecher!), dar și de posibilitatea s-o prindă taică-su pe balcon că vrăjește cu un dârlău necunoscut, fata s-a retras în apartament.

Dezamăgit, unchiul Lică m-a târât înapoi în cofetărie, mi-a mai dat un *parfait*, iar el a mai băut două Pepsi la gheață. Apoi, ne-am proptit la umbră, lângă un salcâm din fața blocului blondinei. Unchiul Lică, tot cu ochii pe balconul de la etajul doi, eu mișunând plictisit în jurul lui. Fata a ieșit pe balcon și unchiul Lică s-a luminat. A început să-i facă semne (*like*-uri) că îi este dor de ea, s-o roage cu palmele împreunate să iasă afară („Din vremurile când ieșeam mai des pe-afară" – cum scrie pe alt panou Pepsi-Cola), s-o avertizeze că vrea să-i dea un telefon (și-a

rotit arătătorul în dreptul urechii lui acoperite de plete), dar fata l-a avertizat (tot prin semne) să nu facă prostia asta că o să răspundă taică-su sau cuplajul vecinului de sus...

Și-au tot făcut complice o grămadă de semne pe care nu le înțelegeam, mă plictiseau, mă enervau, vreau acasă, eu plec! Dar unchiul Lică m-a mai ținut, hai la cofetărie! Și mi-a mai dat un *parfait*, iar el a băut cu năduf Pepsi. Iarăși ne-am întors la blocul blondinei și unchiul Lică a așteptat-o, la umbra salcâmului, să apară pe balcon.

Scena semnelor (*like*-urilor) între cei doi surdomuți îndrăgostiți s-a repetat de încă două-trei ori, nu mai țin minte exact, dar îmi amintesc foarte bine că în acea după-amiază de vară am fost îndopat cu *parfait* de mi se făcuse greață.

Într-un târziu, unchiul Lică s-a lăsat păgubaș și m-a expediat flegmatic, probabil îi purtasem ghinion. Acasă, mama m-a ghicit că mi-e rău: unde-ai fost?, la cofetărie, cu cine?, cu unchiul Lică, ce-ai mâncat?, un *parfait* – am mințit. Numai de prostii se ține Lică!, a bodogănit mama, care nici ea nu-l înghițea pe rebelul familiei.

Nu cred că mai trebuie să insist cu amintirile. Până la urmă, unchiul Lică a terminat școala de maiștri, a făcut o specializare de un an de zile în URSS, s-a întors și s-a însurat cu o altă blondă minijupistă, tanti Geta.

M-am gândit să-i dau telefon lui unchiul Lică, să iau trenul la Galați și să-l invit la un Pepsi. Dar îmi amintesc că, de ani buni, pensionarul oțelar nu mai vorbește cu nimeni. S-a închis într-o muțenie sfâșietoare.

Dragostea și cancerul

Dacă într-o zi ai afla că omul pe care-l iubești este bolnav de cancer, ce-ai face? Ai strânge bani ca să-ți duci omul iubit la o clinică din Viena. Și dacă n-ai reuși să strângi banii? Ai căuta o fundație care să te ajute, sunt destule în lumea asta. Și dacă fundația este preocupată să organizeze numai gale festive pentru a aduna niște fonduri cu destinații obscure? Ai putea să te duci la Pro TV, să ridici ratingul emisiunii „Dansez pentru tine", provocând valuri de lacrimi și crescând televiziunii veniturile din publicitate. Și dacă ești bâtă la dans, ce faci? Ai putea ieși la cerșit pe străzi. Dar ai avea curajul să înfrunți mafia cerșetorilor? Nu-ți rămâne decât să te rogi la Dumnezeu. Și dacă rugăciunile tale fierbinți îi vor alina doar suferințele? Tot e ceva, decât nimic. Tu vrei viață pentru omul pe care-l iubești. Atunci, ce-ți rămâne de făcut? Să înnebunești.

Astfel, lovit de nebunie, te-ai duce în lume să vinzi cancerul ființei iubite. Pentru că nimeni nu ți-l va lua gratis. Doar fluturașii împărțiți la intrarea în metrou sunt gratis și nu stârnesc suspiciuni. Trebuie să-i pui un preț cancerului, să-l ambalezi, să-l faci brand și să-l marketezi. Nu-l scoți singur la vânzare. Îl vinzi la pachet împreună

cu dragostea pe care i-o porți omului iubit. Ai mai mari șanse. Să nu pui anunțul: „în limita stocului disponibil", pentru că dragostea ta este nemărginită și cancerul său este fără scăpare. Ești dispus să-l dai și pe credit. Dar vremurile „creditului cu buletinul" au apus. Băncile nu mai dau așa de ușor credite, pentru că au destule „cadavre în dulap" (credite neperformante). Ai putea plasa pachetul promoțional la supermarketuri, dar nu vei avea bani pentru taxa de raft cerută de manageri. Te-ai putea duce în piață, dis-de-dimineață, să prinzi o tarabă liberă, dar mafia piețelor te va goni. Ai putea încerca la partidele politice. Dar partidele împart pungi cu pui congelați și mălai, de ce să se complice cu pomana ta electorală suspectă? Să-l plasezi la buticul din colțul blocului. Dar vei fi întrebat de buticarul care vinde țigări netimbrate dacă ai acte de proveniență. Tu ai doar certificatul medical al omului tău iubit și aprobările de la Casa de Sănătate pentru medicamentele pe care nu le găsești în farmacii. Să te duci la televiziunile de știri, să le vinzi subiectul „dragostea și cancerul". Dar dragostea ta nu va avea nicio șansă la *rating* în fața morților de pe șosele și a armatelor de sinucigași.

Să ieși pe stradă și să te așezi lângă o țărancă ce vinde telemea la căldare. Să-ți pui și tu „dragostea și cancerul" pe un ziar întins pe trotuar. Și să aștepți. Poate după o oră-două va apărea cineva care să te întrebe răstit ce dracu' vinzi. Să nu-ți fie teamă, nu va fi inspectorul de la Direcția Sanitară sau un polițist sub acoperire. Îl vei recunoaște repede. Diavolul îți va cere să-i vinzi dragostea, numai dragostea ta.

Pauză de Dostoievski

În ciuda multor prejudecăți potrivit cărora romanele lui Dostoievski sunt grele, tenebroase, plictisitoare, depășite, cu personaje depresive, care vorbesc mult și ale căror nume de familie sunt greu de reținut, cred că aceste cărți sunt niște însoțitori devotați în viața unui om. Până acum, în viața mea, romanele lui Dostoievski au pătruns cam o dată la șapte-opt ani. Au intrat fără să-mi ceară voie. Pur și simplu, într-un anumit moment (de oboseală?, de silă?, de entuziasm?, de disperare?) am întins mâna în bibliotecă după *Idiotul* sau după *Crimă și pedeapsă* și le-am recitit.

Totuși, recitirea acestor cărți are un defect pe care am curajul să-l mărturisesc acum, cu o naivă sinceritate. Mai cu seamă în ultimii ani, de câte ori am recitit ceva din Dostoievski am fost cuprins de o bucurie pe care nu mi-am putut-o cenzura. De fiecare dată, pe măsură ce reciteam, simțeam nevoia urgentă să împărtășesc bucuria mea celor din jur. Eram cuprins de o febrilitate vecină cu delirul, încât nu mai judecam dacă persoana căreia îi povesteam este chiar interesată de întâlnirea de un comic nebun dintre Prințul Mîșkin și Nastasia Filippovna, în

casa familiei Epancin. Pur și simplu, mă trezeam trăncănind despre Rogojin, Raskolnikov, Marmeladov sau Svidrigailov, așa, tam-nesam, după ce purtasem cu interlocuitorii mei discuții ba despre fotbal, ba despre politică, ba despre nu știu ce talk-show isteric văzut la TV, ba despre viața noastră de zi cu zi. Nu-mi păsa că dădeam cu „bâta în baltă". Povestea de dragoste dintre Sonia și Raskolnikov mi se părea mult mai importantă de relatat amicului care mă urmărea crispat decât nu știu ce subiect „fierbinte" al actualității românești și mondiale. Nici nu-mi pregăteam niște introduceri sau nici măcar nu testam „terenul" pentru a începe să povestesc. Puțin îmi păsa de mutra nedumerită a interlocutorului: ce i-o fi venit lui Barbu să-mi spună chestia asta, își dă șuturi în fund de intelectual care citește Dostoievski? De abia după ce „mă răcoream", simțeam ridicolul bucuriei mele.

Acum, când mă aflu într-o pauză de Dostoievski, nu sunt în stare să povestesc absolut nimic din cărțile scriitorului rus. Sunt un om normal și nu mai „dau cu bâta în baltă". Sunt foarte tăcut. În memoria mea s-a instalat o dulce uitare.

Păstrez, însă, amintirea scenei finale din *Idiotul* în care Rogojin îi arată Prințului Mîșkin trupul cufundat în beznă al Nastasiei Filippovna. Confruntarea dintre Diavol și Înger, lângă corpul neînsuflețit al femeii iubite. Cred că este cea mai tulburătoare scenă a romanului. Nu-mi amintesc, totuși, replica prințului când înțelege că Rogojin a ucis-o pe Nastasia Filippovna. Dar nu intru în panică.

Sigur, peste ceva timp, cărțile lui Dostoievski vor reveni în viața mea și, atunci, voi lua din bibliotecă *Idiotul* sau *Frații Karamazov* și voi deveni din nou vorbăreț, din nou fericit.

Rămâne doar dragostea

În urmă cu mulți ani scriam un roman. Aveam un personaj principal, Tache. Un bărbat de 44 de ani, singur, blazat și cam bătut în cap. Ca să-i pun sângele în mișcare, i-am căutat o femeie. Dar ce fel de femeie putea să se îndrăgostească de un *loser*?

În acea vreme ajungeam la timp la serviciu, cu metroul. Atunci am descoperit o fată. Cobora la fel ca și mine, la capăt de linie. Probabil că acolo muncea la o firmă bună, care-i plătea leafa la timp. Părul ei vopsit în albastru, o nuanță închisă, de indigo nou-nouț, se reflecta *cool* în lumina chioară a metroului. Avea o față luminoasă, un nas drept, ochi migdalați, purta tot felul de bluze pastelate, fuste lălâi și, ca orice bărbat, m-am întrebat ce corp drăcesc poate să se ascundă sub acele cârpe. De câteva ori am surprins-o vorbind cu colegii de serviciu întâlniți în metrou. Erau tineri, doar cu grija de a ajunge la slujbă. Și i-am auzit glasul cu un timbru ferm, dar senin.

Asta e femeia care poate să-l trezească la viață pe bietul meu Tache! Și am așezat-o lângă el. I-am dat un nume: Maria. Astfel, mi-a fost mai ușor să-i conduc pe Tache și pe Maria, să-i fac să se cunoască, să se placă, ea să râdă de

ticurile și de apucăturile lui de bărbat copt (care începe să chelească și să se boșorogească), el să-și bată joc de naivitățile, tupeul și zburdălnicia unei fete cu părul albastru, mereu vâlvoi. Ea să se bucure de trandrețea lui stângace, el să se bucure de trupul ei crud. Mi-a fost mai ușor să-i fac să sufere, să se îndoiască, să fie fericiți. El să se molipsească de revolta ei, ea să împrumute din înțelepciunea unui *loser*. Dar până la urmă povestea din carte nu contează. Pe Tache și pe Maria i-am făcut să se despartă. Pentru că așa am vrut eu. Ea să plece în Occident, acolo e viața!, el să rămână aici, în România, pentru că aici e viața unui bărbat la 44 de ani, blazat și singur. Am terminat romanul, l-am publicat și l-am uitat.

Și acum călătoresc cu metroul, dar ajung mai târziu la serviciu. Nu știu cum se face, dar mă mișc mai greu. Zilele trecute, când metroul intra în stația de la capătul liniei, mi-am ridicat privirea din cartea pe care o citeam. (N-au importanță titlul și autorul.) Și în fața mea am descoperit-o pe fata cu părul albastru. Am recunoscut-o din prima. I-am ghicit ochii migdalați, puțin obosiți, și linia ascuțită a nasului. O doamnă! Nu-și mai purta părul rebel, ci doar câteva șuvițe albastre. Purta o rochie albă și simplă. Răsfoia cu înfrigurare o carte, de parcă atunci o terminase de citit, căutând fragmentul ei preferat. (Nu, nu era romanul meu! Asta chiar ar fi fost o coincidență trasă de păr pe care nici eu n-aș fi crezut-o!)

Am mers în spatele ei până am ieșit din stația de metrou. Ea a luat-o la stânga, eu la dreapta. Am mai întors

o dată privirea după ea și, apăsat de un ciudat fior, am simțit nevoia să-l caut, să-l sun, să-i scriu, să-i strig lui Tache al meu: „Băi, Tache, am văzut-o pe Maria! A rămas la fel de frumoasă. Dar i-am văzut verigheta pe deget! Ai pierdut-o definitiv, băi, *losere*!"

Până la capătul liniei

Aștept taxiul ca să mă ducă la gară. Am tren spre București peste o oră. Valiza e la ușă. Mă mișc prin sufragerie. Ce minunat ar fi ca tanti Nuți să sune la interfon, să urce atentă la etaj, să-i deschid ușa și s-o îmbrățișez de rămas-bun. Ca în filmele rusești. În ultimele trei zile a venit întotdeauna la 7,45. Acum e trecut de ora 8. Poate că a ajuns-o oboseala. Cum o fi somnul la 90 de ani?

Vreau să-mi iau o carte din bibliotecă, s-o citesc în tren. Trag vitrina și geamurile încep să zdrăngăne. Ca la cutremurul din '77, când tata răcnea ținându-se de pereți, „murim, fraților, murim!". N-au murit atunci. Au murit pe rând. Caut din ochi o carte, dar toate sunt ferecate între coperți. Sunt cărțile pe care le-a cumpărat mama, în 30 de ani. Mama mi-a zis odată: „Să ai grijă de cărțile mele! Să nu le vinzi, să nu le pierzi!" Ce dracu' să citesc până la București? Un ziar: despre protestele din Piața Universității, despre Băsescu, despre jandarmi? Asta e viața?

Văd albumul de familie aruncat în fundul bibliotecii. Nu pot să-l ating. Dacă l-aș atinge, aș începe să plâng. Și nu e momentul să plâng. Ciulesc urechile, poate va suna

interfonul. Mă depărtez de bibliotecă. Mai trebuie să fac ceva, înainte de plecare, dar nu știu ce să fac: apa e închisă, centrala, aragazul, lumina, toate sunt închise. Orice lucru pe care îl văd în jurul meu îmi amintește de viața și de moartea lor. Mă mișc într-un apartament cu trei camere așezate ca niște compartimente de tren, trei camere de suferințe și dureri, trei camere pentru trei muribunzi desfigurați de cancer, de-a lungul unui singur deceniu. Știu, mai bine plâng acum și când o să plec n-o să mai plâng!

Intru în ultima cameră. E cea mai rece. Miroase a formol. Numai tanti Nuți a avut curajul să asiste la îmbălsămare. Apoi, a doua zi, când robotea coliva, am surprins-o plângând și mi-a zis de ce plânge: „Mă simt vinovată că am trăit atât de mult, că am trăit ca să-i îngrop pe toți ai tăi...” Deschid șifonierul mai bătrân decât mine. Nu se clatină, nu scârțâie nicio balama. Haine și rufe. Îmi amintesc dorința surioarei mele, sufletul meu pereche: „Te rog să păstrezi lucrurile din apartament așa cum sunt, cu excepția hainelor mele care pot fi date de pomană”. Trebuie să plec!

Dar mă întorc la bibliotecă. Văd un volum de Cehov. E bun Cehov pe tren! Îl deschid, îl răsfoiesc și citesc cu privirea apoasă ce spune studentul Trofimov, în *Livada de vișini*: „Eu cred că doar răscumpărarea trecutului te ajută să te detașezi de el. Iar de răscumpărat nu poți decât prin suferință și printr-o muncă imensă și permanentă. Trebuie să înțelegi asta, Ania!” Ce potrivească! Potrivească ca în filmele americane!... Sună interfonul! A venit tanti Nuți! Apăs pe buton, dar nu aud nicio voce. Ah, e telefonul! E

comanda de la taxi, da, cobor imediat! Plec, plec ca să sufăr și să muncesc așa cum scrie Cehov!

Închid ușa. Am să urc în tren, poate mai puternic, dar n-am să pot lăsa în urmă toate amintirile cu oamenii mei dragi care s-au chinuit să trăiască în această casă. Le voi trage după mine, din gară în gară, până la capătul liniei.

Raport confidențial despre scufundarea piramidelor

Pentru cei mai mulți dintre colegii mei, știrea cu titlul „Adrian Angheluță și-a rupt gâtul sărind de la etajul unu", apărută pe 2 septembrie 1993, în cotidianul *Evenimentul Zilei*, a fost un pretext de a mai zăbovi câteva secunde cu privirea pe decolteul adânc al Loredanei, care ocupa într-o poză proastă un sfert din pagina de divertisment. Claudiu îmi lăsase ziarul pe birou, după ce încercuise cu pixul roșu titlul și cele opt rânduri ale textului, fără să atingă un milimetru din sânii cântăreței. Pentru o astfel de verificare, conform procedurilor departamentului nostru, aveam la dispoziție două zile. Indiferent de rezultat, trebuia să întocmesc un raport și să-l prezint șefului meu.

Am recitit de cinci ori știrea „Adrian Angheluță și-a rupt gâtul sărind de la etajul unu" fără să fac vreo subliniere pe text, deși găsisem două virgule puse aiurea și un dezacord grosolan. Fusese redactată în grabă, probabil la închiderea ediției, când secretarul de redacție descoperise că are un gol în pagină, chiar sub sânii Loredanei. Prima frază relua informația din titlu, precizând în plus vârsta

victimei și locul accidentului. Adrian Angheluță avea 31 de ani și murise pe strada Lucrețiu Pătrășcanu din cartierul Balta Albă. A doua frază începea în stilul păgubos al ziariștilor noștri – „Surse demne de încredere din Inspectoratul General de Poliție ne-au declarat..." – și informa cititorii că Adrian Angheluță suferise un accident stupid, alunecase peste balustrada balconului, înlăturând bănuiala unei sinucideri sau a unei crime. Cea de-a treia frază (și ultima) pomenea și despre un martor ocular care declarase reporterului că victima căzuse pe aleea din fața blocului ca un „sac plin cu cartofi". Știrea era semnată de Duca Mutulescu. Numele nu figura în caseta de redacție. Am consultat colecția ziarului și am constatat că Duca Mutulescu mai semnase o singură știre, apărută în august, care vorbea despre niște infiltrații de apă la fundațiile unor blocuri din București. Așadar, ori era proaspăt angajat, dovadă imperfecțiunile textului, ori era pseudonimul celui mai prost gazetar din echipa ziarului. Un telefon la redacție mi-ar fi confirmat una dintre cele două ipoteze, dar un asemenea demers, se știe, este strict interzis de regulamentul departamentului nostru. În schimb, codul de procedură recomandă verificarea la fața locului.

Timp de două ore, doamna Marina Angheluță mi-a vorbit despre greșelile săvârșite de-a lungul veacurilor de către oamenii noștri politici. Greșeli de neiertat, a subliniat tânăra femeie. Am ascultat-o cuminte, sorbind ceaiul de fructe de pădure, dulce ca o limonadă, pe care văduva mi-l oferise drept recompensă pentru că nu insistasem să-mi aprind o țigară. În ciuda acestei interdicții, n-am

putut să nu recunosc că soția lui Adrian Angheluță este o femeie simpatică, al cărei farmec creștea pe măsură ce condamna cu însuflețire retragerea lui Mihai Viteazu din fața armatei otomane, pe care o oprise, totuși, la Călugăreni, încrederea dobitoacă a lui Tudor Vladimirescu în promisiunile grecilor de la Eteria, chefurile deșănțate ale lui Ștefan cel Mare, slăbiciunile domnitorului Alexandru Ioan Cuza, politica dubioasă a lui Nicolae Iorga care, într-o anumită măsură (se ridicase din fotoliu, învârtind în mână un pistol imaginar) își meritase soarta, pentru că doctrina legionară a avut și părțile ei bune, uite la Mircea Eliade!, uite la Constantin Noica!, nu sunt o naționalistă de extremă dreapta, dar anglo-americanii ne-au dat pe mâna lui Stalin, care a greșit și el în chestiunea sovietelor, nu crezi că Iuliu Maniu l-a prostit pe Regele Mihai să întoarcă armele și să-l aresteze pe săracu' Ion Antonescu care, fie vorba între noi, s-a dat cu Hitler deși era filoenglez? Doamna Angheluță nu l-a iertat nici pe Ceaușescu, poftim!, au trecut aproape patru ani de când a fost împușcat și nu cunoaștem legăturile lui cu teroriștii din lumea arabă!... Deși regulamentul îmi interzice să caracterizez persoanele pe care le contactez, pentru a înlătura orice referire subiectivă, am avut strania senzație că în locul doamnei Marina Angheluță vorbea o bătrână acrită și puțin cam sclerozată. În trupul ei suplu și cu forme plăcute se ascundea un suflet debil, dacă mi se permite această remarcă. Totuși, Marina avea niște picioare atrăgătoare, cu glezne amețitor de subțiri.

Din noianul de frustrări ale văduvei, am aflat că răposatul Adrian Angheluță lucrase ca analist & consultant de marketing și publicitate la o firmă de comercializare a lenjeriei de corp. Mi-a povestit pe îndelete două spoturi TV din campaniile de publicitate făcute de răposat cu doar un an în urmă, dar mi s-au părut atât de stupide încât nici nu m-am obosit să le notez. Am consemnat, însă, faptul că pasiunea doamnei Angheluță pentru istoria României nu era susținută de revistele colorate, așezate în teancuri înalte, în colțurile garsonierei. Încăperea arăta – afirm fără nicio urmă de răutate – ca magazia unei societăți de difuzare a presei. Doar patul acoperit cu o pătură plușată și roasă, cele două fotolii cu brațe lipicioase, șifonierul vechi și biroul din lemn, un model din anii ’80 (dacă nu mă înșel), care suporta greutatea altor teancuri de reviste, contraziceau această impresie. Revistele, atât cât am putut să observ, erau de proveniență străină (englezești?) și, cu siguranță, constituiseră pentru specialistul în marketing o sursă de inspirație pentru promovarea articolelor de lenjerie intimă.

— Uite ce frumoasă e viața! m-a îndemnat doamna Angheluță să privesc paginile unui registru gros, pe care-l scosese de sub birou.

Era un album cu reclame la diferite produse, fotografii cu peisaje din natură sau panorame ale unor metropole și instantanee cu vedete de cinema, toate decupate din revistele care ne înconjurau.

— Și asta? i-am arătat cu degetul mic o poză alb-negru, cu doi tineri zâmbitori, pe stradă.

— E singura fotografie care mi-a mai rămas de la Adrian, mi-a răspuns văduva cu vocea tăiată de emoție. Nici la cununia civilă nu ne-am pozat pentru că s-a îmbolnăvit fotograful. Aici am fost pozați de un fotograf amator pe bulevardul Brătianu. Ce penibil a fost Brătianu la negocierile de pace de la Versailles!

A început să plângă, răsfoind aiurea albumul. Îmi place să cred că îl iubise pe Adrian. Dar treaba mea nu este să-mi imaginez o iubire mai puternică decât suferințele pricinuite unei tinere femei de niște eșecuri din istoria poporului român!

Despărțirea de doamna Marina Angheluță a fost stupidă: i-am sărutat mâna, mulțumindu-i pentru timpul acordat. M-a contrazis, nu aveam motive să-i mulțumesc, îi făcuse plăcere să stea de vorbă cu un om inteligent, de șase zile de când se prăpădise Adrian nu mai vorbise cu nimeni.

— În ziar scrie că Adrian Angheluță a căzut de la etajul unu, iar dumneavoastră locuiți la nouă. Cum a ajuns acolo? mi-am amintit în pragul ușii.

— Reporterul a modificat etajul. Pentru presă, un om care își rupe gâtul de la etajul unu este mai valoros decât unul care moare de la nouă. Asta e, au schimbat etajul ca să vândă ziarul cu ciudățenii, mi-a șoptit doamna Angheluță și a închis cu grijă ușa, de parcă soțul ei ar fi dormit în patul înconjurat de reviste, acoperit de pătura plușată.

A doua zi am recitit știrea „Adrian Angheluță și-a rupt gâtul sărind de la etajul unu", imaginându-mi reporterul care o scrisese: înalt și slăbănog, ochelarist și știrb, cocoșat

și cu cearcăne groase. Ești o epavă umană, Duca Mutulescu! Am parcurs încă o dată știrea. Chipul răvășit al Marinei Angheluță, o văduvă care îmbătrânise subit în numai șase zile, mi-a apărut în locul Loredanei. Gustul grețos al ceaiului de fructe de pădure mi-a năvălit în cerul gurii.

M-am hotărât să transcriu știrea cu stiloul pe o coală albă. Titlul arăta bine, grație caligrafiei mele apreciate în dese rânduri de Claudiu, șeful departamentului. Dar pe măsură ce copiam cuvintele antipaticului Duca Mutulescu simțeam cum îmi crește în suflet o ciudată nemulțumire. Însuși Adrian Angheluță ar fi considerat știrea despre moartea sa drept o jignire nemeritată. Ba mai mult, o înjurătură.

Adrian Angheluță n-a fost înjurat vreodată, dar s-a simțit ținta unei apostrofări în ziua în care, întorcându-se acasă, un bătrân i-a cerut pe un ton vehement să-i cedeze locul pe scaun în troleibuzul 79. Consultantul de marketing s-a executat fără proteste, deși majoritatea scaunelor erau libere și bătrânul putea să aleagă la discreție. Dar a ales scaunul lui. Când a coborât, Adrian Angheluță a auzit din spate înjurătura bătrânului, dar n-a întors capul. I-a povestit Marinei ciudata întâmplare, dar soția i-a amintit că trebuie să plătească întreținerea și că mâine, sâmbătă, va trebui să bată covorul persan și mocheta din hol, „de-o lună n-am mai făcut curățenie în casă, or să ne mănânce gândacii!" Un boșorog scrântit, a gândit Angheluță înainte de culcare.

A doua zi, un cuplu de pensionari se chinuise timp de două ore să-și scuture covoarele de iută, niște vechituri,

la bătătorul din fața blocului. Angheluță i-a urmărit nerăbdător de la balcon. Când i-a venit rândul, s-a dezlănțuit cu energie necontrolată. Ar fi fost în stare să bată toate covoarele locatarilor din bloc. Marina i-a strigat de la balcon: „Ajunge!". „Nu ajunge!", a continuat Angheluță. Atunci, în liniștea dimineții de pe strada Lucrețiu Pătrășcanu, Adrian Angheluță a simțit că inima îi bate mai puternic, prinsă parcă într-o gheară care îi tăia răsuflarea. A privit înfricoșat grădina cu panseluțe și trandafiri din fața blocului. Gheara îi strângea inima s-o spargă. Angheluță își acoperi pieptul cu palmele. Auzi un trosnet, își pierdu echilibru și căzu pe spate, copleșit de strânsoare.

— Ai rupt bătătorul, îi arătă Marina crăpătura. Și doar ți-am spus să bați cu grijă.

Seara, Adrian s-a plâns că-l doare spatele și Marina a înțeles. I-a făcut o frecție, apoi a scotocit nervoasă borseta în care își ținea medicamentele până a găsit prezervativul. Dar Angheluță s-a gândit la înjurătura bătrânului din troleu și când Marina a avut orgasm.

Luni dimineața, Angheluță a ținut să ocupe un scaun în troleibuzul 79. N-a reușit. Această ambiție a durat o săptămână. Aștepta înfrigurat sosirea mașinii, atent la bătrânii din stație. „De ce sunt atât de mulți?", se înfuria, urcând politicos în urma lor. „Ce ambiție idioată!", s-a recunoscut învins și a călătorit resemnat, în picioare, ținându-se de bare. S-a gândit la el. I s-a părut dintr-o dată că are o slujbă penibilă la firma de comercializare a lenjeriei de corp. S-a gândit și la Marina. Ce viitor poate să aibă o secretară de școală de cartier, care a căzut de cinci ori la

admitere în facultatea de istorie?, își compătimi Angheluță soția.

— Ia un loc aici! Alo, domnu'? Ești surd? Stai jos, domnu', că încurci oamenii la coborâre.

Adrian s-a întors speriat și, fără să-l privească pe cel care îi făcuse invitația, s-a așezat pe scaun. Era o dimineață ploioasă, dormise prost, iar de pe umbrela vecinului său de la geam, un boșorog cu niște ochi verzi, uscați ca boabele de strugure, îi curgeau stropi pe pantalonii călcați. Nu și-a retras piciorul.

Acasă, Marina l-a așteptat cu ciorba pe aragaz, „du-te și ia pâine!". A cumpărat două pâini și pe drum a început să mănânce lacom. A trecut pe lângă banca pustie din fața blocului și a intrat pe aleea care ducea spre intrare. Grădina cu panseluțe și trandafiri era răscolită. În locul florilor crescuse o movilă de ciment.

— Niște muncitori de la Apă-Canal au săpat toată ziua la o conductă, l-a lămurit Marina.

— I-ai văzut?

— Nu, dar ce importanță are?

Angheluță a ieșit pe balcon, în timp ce Marina îi povestea despre o colegă de școală care susținea că Nicolae Bălcescu fusese mason, de aceea eșuase Revoluția de la 1848. De sus, movila semăna cu o paltformă de siloz, lungă cât blocul. Ocupa întreaga suprafață a grădinii. A doua zi, cu riscul de a întârzia la slujbă, Angheluță a măsurat-o cu pasul, a lovit-o cu piciorul în mai multe locuri, a atins-o cu mâna. Beton. Beton peste tot. Era înaltă cât frigiderul lor „Arctic" din bucătărie, cumpărat

din banii câștigați din prima campanie de publicitate făcută de Angheluță pentru lenjeria de corp. „Ăștia au înnebunit!", se revoltă bărbatul. Distanța de la platformă până la bloc era de vreo cinci metri, o măsură cu pasul. „Ce dracu' vor să facă?" S-a urcat pe platformă și iarăși o măsură. Beton curat!

— Vești proaste, domnule Angheluță!, îl interpelă Sebastian Drăghici, administratorul blocului, de pe banca din fața blocului. De luna viitoare se scumpesc gazele și apa. Matale ești salariat, dar noi ce vom face, că nu ne mai ajung pensiile? De unde bani să plătim întreținerea? Și cartofii se scumpesc.

Angheluță nu i-a răspuns bătrânului. A sărit de pe platformă și a luat troleul spre firmă. Când s-a întors acasă, i-a povestit soției: de patru ani de când locuim în acest bloc n-am ieșit niciodată să dăm cu grebla în grădină, dar asta nu înseamnă să tolerăm ca sub balconul nostru să se facă ceva despre care nimeni nu știe! Ciorba fierbea pe aragaz. Marina l-a sfătuit:

— Du-te la primărie și fă o reclamație!

În următoarele patru zile, Angheluță a urmărit cu mare atenție platforma care creștea. Ajunsese la înălțimea de un metru șaizeci – o măsurase cu metrul de croitorie al Marinei. Vecinii care, de obicei, tremurau de furie pentru orice bec furat de pe scara blocului, nu păreau alarmați de apariția platformei. Dimpotrivă, i-a surprins pe câțiva, într-o seară, cum încărcau bolovanii de pământ din jurul platformei în niște roabe și cum dispăreau în spatele blocului.

S-a repezit după ei, dar acolo a găsit o parcare plină de automobile și patru tomberoane, nici urmă de bolovani!

Timp de trei zile a plecat într-o delegație în Ardeal. Când s-a întors, a descoperit că platforma depășise parterul blocului său și, incredibil!, pe laturile acesteia se aflau ferestre cu geamuri. Ieșiseră din pământul grădinii! Marina i-a răspuns iritată: este o nouă tehnologie de ridicare a blocurilor! „Prostii!" – a ripostat Angheluță. S-au certat și nu și-au mai vorbit o zi și-o noapte. Ușa de la intrarea blocului a fost blocată, construcția din grădină stânjenea accesul locatarilor. A fost deschisă ușa care dădea spre parcare. Manevra i-a provocat lui Angheluță prima criză de nervi, chiar pe holul de la parter, prilej pentru administratorul Sebastian Drăghici să afle, după șaizeci și patru de ani de viață, că este un imbecil, un cretin și un comunist bășinos. Din acea zi, niciun vecin nu i-a mai răspuns lui Angheluță la salut. Și-a petrecut câteva nopți la rând pe balcon, înfășurat în halat. Până s-a lămurit: nimeni nu împingea din străfundurile pământului și nimeni nu așeza vreo cărămidă la ciudata construcție.

Într-o dimineață, s-a învoit la firmă și s-a dus la primărie. A stat o oră la coadă la biroul „Reclamații" și, când i-a venit rândul, s-a blocat. Nu a știut ce să reclame. „Am luat-o razna!", a râs Angheluță în ziua în care a descoperit că primul rând de ferestre ieșise din pământ. A privit prin geamurile fiecărui apartament în parte și a constatat că toate erau garsoniere „confort unu", cu bucătăria și baia separate. Bloc de garsoniere!

Adrian Angheluță a întocmit un memoriu pe șase pagini dactilografiate, în cinci exemplare. Copiile documentului le-a expediat la primărie, la poliție, la Guvern, la Parlament și pe ultima a păstrat-o, ca să aibă dovada. Timp de două săptămâni a așteptat un răspuns. A trăit cu speranța că un demnitar – consilier, primar sau deputat – va trage un semnal de alarmă asupra acestui bloc de garsoniere, care crescuse din pământ până la etajul patru. Era finisat cu un mozaic galben și continua să crească.

Când a primit răspunsul de la Poliție, blocul ajunsese la etajul opt și, după socotelile sale, în câteva zile urma să se înalțe la etajul nouă. Poliția i-a confirmat primirea memoriului, dar și-a declinat competența pentru „starea de fapt semnalată". A mototolit hârtia și a aruncat-o peste balcon. Previziunile i s-au adeverit. Înainte de a-i pune ciorba în farfurie, Marina l-a anunțat:

— Vezi că au terminat blocul!

A coborât în papuci. Clădirile de nouă etaje semănau ca două surori gemene, doar că fațada blocului său era decolorată. Ușa noului bloc era deschisă. N-a avut curajul să intre. S-a întors bucuros, de parcă el ar fi fost constructorul blocului, și a mâncat ciorba de zarzavat, fără să scoată un cuvânt. A încercat să adoarmă devreme. Marina nu l-a lăsat:

— N-aș vrea să te supăr, Adrian, dar te rog să te uiți la viața noastră și să-mi spui dacă noi doi suntem fericiți. Am împlinit treizeci de ani, dar eu simt că am șaizeci! Viața asta de aici mă îmbătrânește și mă sufocă.

— Și ce vrei să fac? Ce vrei? a sărit din pat, simțind cum sângele i se urcă în cap și-i întunecă mintea.

Colegii lui de la firmă câștigau mai bine decât el, se mișcau ca peștii în apă în afaceri cu maieuri și chiloți, locuiau în apartamente luminoase, aveau automobile, își făceau concediile în Turcia sau Spania, aveau copii... Marina își dorise cândva un copil. Acum nu-și mai dorea decât să plece din această garsonieră aflată la etajul nouă al unui bloc ridicat în 1971. Se sufoca pentru că el îi oferise doar promisiuni. Acum, ea îi cerea să ia o hotărâre.

— Ce vrei să fac? repetă Angheluță și Marina își ascunse capul sub pernă, să nu-l mai audă.

Într-o noapte, a fost trezit de niște urlete înfiorătoare. A crezut că e cutremur. A ieșit pe balcon. Niște tobe îndrăcite, însoțite de chiote, evadau de la etajul doi al noului bloc. S-au mutat! – a tresărit Angheluță. Cântau, țopăiau, strigau, sfidând somnul pensionarilor. Angheluță a rămas treaz până dimineața, când cheful s-a spart. Nu i-a trecut prin minte să cheme poliția și să-i potolească.

După ce și-a băut cafeaua și a sărutat-o pe Marina, care continua să doarmă (sau se prefăcea?), a plecat la serviciu. Ușa blocului galben era deschisă. S-a mulțumit să constate că la câteva balcoane atârnau rufe la uscat. N-a reușit să se concentreze la birou. S-a învoit două ore și a fugit. A intrat în bloc și a urcat la etajul doi. S-a oprit în dreptul fiecărei uși, trăgând cu urechea sau privind pe gaura cheii, fără să-i pese că va fi prins. Ba chiar i-a salutat zâmbind pe locatarii întâlniți pe hol. Femeile erau frumoase și bărbații, ceva mai tineri decât el, erau veseli. „S-au

mutat familiștii", a gândit consultantul în marketing. La un moment dat, a reușit să acosteze un tip care se pregătea să intre în garsonieră, după ce golise căldarea cu gunoi la tomberonul din capătul holului.

— Sunt vecinul de la patru, se prezentă Angheluță. Ai să-mi împrumuți o șurubelniță, că mi s-au slăbit șuruburile la yala de la intrare?

Bărbatul l-a privit cu indiferență și, după câteva secunde, i-a întins peste pragul ușii o șurubelniță cu mânerul roșu. Angheluță i-a promis că i-o înapoiază într-o oră. A vrut să-l mai întrebe dacă îi curge apa caldă la baie, dar individul i-a închis ușa în nas.

La sfârșitul săptămânii, pe la ora prânzului, când Marina se chinuia să taie costița de porc pentru ciorbă, Angheluță a auzit niște glasuri în apropierea blocului. „Au ocupat etajul nouă!", s-a repezit pe balcon. Garsonierele de la nouă erau pustii. Dar pe acoperișul blocului galben, chiar în dreptul său, a văzut un băiat și o fată. Fumau nepăsători, în pielea goală. Angheluță a închis ochii pentru o clipă. Apoi, i-a deschis pentru a se convinge: Adam, un brunet viril, și Eva, o șatenă cu sânii mai mari decât ai Marinei, fumau și ascultau muzică la casetofon. S-a urcat pe un taburet ca să vadă mai bine. A mai zărit peste balustradă alt cuplu tolănit pe saltea. El era numai mușchi, ea era blondă.

— Uită-te la ăștia! Au înnebunit! a chemat-o pe Marina din bucătărie.

— Ce drăguți sunt, fac nudism! a râs Marina.

După două zile, Angheluță s-a hotărât să înapoieze șurubelnița. A sunat scurt, de două ori. I-a deschis o tânără bronzată, probabil și ea făcuse nudism pe terasa blocului. Purta o bluză roșie și blugi.

— Soțul tău mi-a împrumutat șurubelnița. Poftim!

Fata dădu din cap, știa de șurubelniță. Angheluță făcu doi pași înapoi, dar se răzgândi:

— Nu te supăra că te întreb, dar de unde ești?

— De unde sunt? Din Focșani, se îmbujoră fata.

— Adică din Moldova...

Minciună, minciună, minciună! Nu vorbea cu accent moldovenesc. Din cauza furiei, nu-i mai venea în minte nicio întrebare. Îi venea s-o lovească peste fața ei de mincinoasă arogantă.

— Și cum ai ajuns aici?

— M-am transferat cu serviciul din Focșani în București.

— Nu! Vreau să te întreb cum ai ajuns în acest bloc?

— Am cumpărat garsoniera cu credit de la bancă. Suntem proprietari.

— Voi sunteți proprietari? Ha! Ce bancă v-a dat credit pentru o garsonieră într-un bloc care nici nu există? Hai să ne uităm pe hartă și să găsim acest bloc! De la cine ați cumpărat garsoniera? Arată-mi și mie omul de la care ați cumpărat-o! De la cine, mincinoaso? Nu ți-e rușine să minți, măi, moldoveanco? Nici nu ești moldoveancă!

— Du-te dracului! îi trânti ușa și dinăuntru se auzi un hohot de râs care îl umili pe Angheluță.

A ieșit împleticindu-se din blocul galben, cât p-aci să-l trântească la pământ pe administratorul Sebastian Drăghici.

Pe masa din bucătărie, sprijinită de cana de ceai, a găsit singura fotografie a lui cu Marina, amândoi surprinși plimbându-se pe Bulevardul I.C. Brătianu, în prima lor lună de căsnicie. Bine că n-au fost pozați făcând nudism pe terasa blocului! Angheluță a întors din reflex fotografia și a citit: „*Nu mă căuta. E mai bine pentru amândoi. Marina*" A ascuns poza în portofel. Pe terasa blocului galben se auzeau voci. Aceleași voci arogante și nepăsătoare.

A doua zi, Angheluță nu s-a mai dus la firmă. A căutat-o pe Marina la școală. O colegă a soției i-a spus că își dăduse demisia. Și unde este? Colega a ridicat din umeri. S-a întors acasă și, până la miezul nopții și-a obosit ochii pe revistele străine. După ce a verificat de la balcon că toate luminile sunt stinse, a coborât cu un ciorap al Marinei tras pe față și s-a lipit de peretele blocului galben. A scos din buzunarul pantalonilor un spray cu vopsea și o lanternă. Peretele era curat. Dar ce să scrie? Să scrie ceva inteligent. Să scrie ceva care să-i lovească, să-i doară, să-i doboare! Să scrie ceva percutant ca un slogan publicitar! Parcă i se așezase o greutate pe creier. Se ghemui neputincios. Dacă l-ar fi zărit mincinoasa aia care pretindea că-i moldoveancă din Focșani ar fi crezut despre el că-l doare stomacul. Sau că e beat, de abia mai stă în picioare. Adrian Angheluță plângea. Ce rost are să scrie? Ce rost mai are? Dar trebuia să scrie! Apăsă pe buton și scrise cu ochii în lacrimi: JOS... Cine? Cine să fie „jos"? JOS CEAUȘESCU, scrise și fugi ca un hoț.

Dimineața, ducându-se să cumpere pâine, Angheluța și-a admirat opera: literele negre, mari, caligrafiate corect,

toate pe un fond galben, curat. În următoarea noapte, cu inspirație, Angheluță a scris „FUCK, FUCK, FUCK". De trei ori, repede, fără greșeală. Succesul l-a remontat. Dar după două zile a văzut trei pensionari din blocul său ștergând cu șpaclu tot ce scrisese pe blocul galben. I-a înjurat în gând: „Să vă lovească damblaua de comuniști bășinoși!" Dar nu s-a descurajat. „La noapte o să desenez o...", rânji Angheluță când scoase din debara sprayul cu vopsea neagră. A mâncat o conservă de pește, a băut o cafea fără zahăr și a ieșit pe balcon, ce mai fac nudiștii? Blocul galben era mai înalt decât blocul său, crescuse cu două etaje... Nu se poate! A numărat etajele galbene: nouă! A coborât pe aleea dintre blocuri. Nouă etaje are blocul galben și... șapte etaje are blocul meu! Șapte etaje! „Eu locuiesc la etajul șapte", se cutremură Angheluță.

— Uite, domnule Angheluță, ce scrie în *Evenimentul Zilei* !, îl interpelă administratorul Sebastian Drăghici, care ședea pe băncuță, cu ziarul pe genunchi. Că în București sunt blocuri care se scufundă doi-trei centrimetri pe an din cauza apei din canalizările nereparate, care se infiltrează în fundații. Dom'le, eu nu cred ce scrie în ziar pentru că blocurile astea făcute de Ceaușescu sunt rezistente ca piramidele faraonilor. Rezistă și la apă, și la foc, și la îngheț! Ascultă ce-ți zic...

Angheluță s-a repezit la bătrân, i-a smuls ziarul și a citit o știre de opt rânduri, pe două coloane, semnată de Duca Mutulescu.

— În pizda mă-tii de imbecil! aruncă ziarul Angheluță și intră în bloc.

— Nesimțitule care ești! strigă din urmă Sebastian Drăghici, care crezu că el era ținta înjurăturii.

În ziua în care a constatat că blocul a coborât la etajul patru, Adrian Angheluță s-a întâlnit cu Marina. De fapt, ea l-a oprit pe strada Lucrețiu Pătrășcanu. N-a lăsat-o să-i spună vreun cuvânt. Adrian a scos fotografia din portofel, i-a întins-o și și-a văzut de drum, trebuia să cumpere un top de coli de scris și o călimară cu cerneală albastră. Dacă Angheluță ar fi întors capul ar fi văzut-o pe soția lui cum ascunde fotografia în poșetă, apoi cum se îndreaptă spre blocul galben. Dacă ar mai fi avut și luciditatea ca s-o urmărească ar fi descoperit că Marina intră în noul bloc, cheamă liftul și urcă până la etajul nouă. Acolo, ar fi deschis ușa unei garsoniere și ar fi intrat ca la ea acasă. Dacă Angheluță ar fi întrebat-o: cum ai ajuns aici, Marina?, ea nu s-ar fi sfiit să-i răspundă că a cumpărat garsoniera cu un credit de la bancă, părinții ei au girat împrumutul, și că s-a angajat traducător la o firmă de... Dar Angheluță trebuia să cumpere un top de coli de scris și o călimară.

O noapte întreagă s-a chinuit să aștearnă cu stiloul ceva pe hârtie: testamentul, câteva amintiri sau memorii, o scrisoare de adio, nu i-a ieșit nimic. A adormit spre dimineață, punându-și capul pe birou și pe topul de coli de scris în loc de pernă. Blocul său mai coborâse cu un etaj. După ce a băut o cafea, a scos din debara o cutie de carton în care ținea toate manualele după care învățase la școala primară, la liceu și la facultatea de Științe Economice. Miroseau a mucegai. „Comoara vieții mele!", se lumină Angheluță. S-a așezat la birou și, cu stiloul în

mână, a învățat adunarea și scăderea numerelor mai mari ca 10, adunarea fracțiilor, acordul subiectului cu predicatul, tabla înmulțirii, toate capitalele lumii, a învățat pentru teza la botanică și la istorie, formula acidului azotic, amintindu-și astfel fundele albe ale colegei de bancă, WC-ul unde băieții fumau în pauze, primul sărut cu singura fată pistruiată din clasa a VI-a, în vestiarul sălii de sport, proba de matematică la Bacalaureat, examenul de admitere la facultate... La 31 de ani, Adrian Angheluță a scris pagină după pagină, conspectând atent fiecare manual și rememorându-și amintirile pe care le mai avea, atent să nu scape o definiție sau o teoremă, un gest sau un sentiment trăit cândva. De aceea se scufunda blocul său, construit pe vremea lui Ceaușescu, ba nu!, viața sa se scufunda prematur, pentru că undeva, în anii din urmă, greșise un exercițiu la matematică ori sărise peste o pagină din manualul de geografie. A rezolvat corect toate exercițiile și problemele, a demonstrat toate teoremele, a desenat sistemul osos al omului, a aplicat legile dinamicii respectând unitățile de măsură, a trecut în revistă flora și fauna fiecărui continent, a rescris totul într-o noapte, cu speranța că, după această recapitulare completă, viața sa va avea un sens, o lumină, o împlinire, că va reuși măcar să amâne sfârșitul, salvându-și sufletul.

A așteptat ivirea zorilor pe balconul care se apropiase pe nesimțite de pământ. Adrian Angheluță locuia la primul etajul al blocului când Sebastian Drăghici, care citea pe bancă *Evenimentul Zilei*, a auzit mai întâi un strigăt și

apoi o bufnitură pe alee, parcă ar fi căzut un „sac plin cu cartofi”...

— Și blocul lui Angheluță unde a dispărut? m-a întrebat Claudiu, pe un ton iritat, verificând pe ultima filă a raportului meu dacă mai scrisesem ceva.

Am dat din cap, neputincios, nu știu!

— Chiar nu ai niciun indiciu despre ce s-a întâmplat cu blocul lui Angheluță?

Am dat iarăși din cap, niciunul!

— Bine, se resemnă Claudiu. O să cerceteze acest aspect noul nostru coleg.

Șeful meu se întoarse spre un colț al biroului său, ținut în semiîntuneric, și-i întinse raportul, îndosariat conform regulamentului, unui tip înalt, slăbănog, care purta niște ochelari cu lentile groase. Duca Mutulescu preluă dosarul ca un câine hămesit și îmi zâmbi știrb, știa că îl recunoscusem.

Mărul

Sora mea s-a născut într-o primăvară secetoasă. Piața era săracă în fructe și zarzavaturi. Pe atunci, mama gătea și spăla mai puțin pentru că tata era foarte tânăr și de abia plecase să facă Revoluția. Nu singur. Plecase cu Dan Dugan, prietenul său din copilărie. Plecaseră și alții să-i ajute. Toamna, se întorcea acasă, fuma câteva țigări în grădină, își schimba ciorapii și cămașa, îi spunea mamei că trebuie să facă Revoluția (mama îl credea, n-avea încotro!) și pleca.

Apoi m-am născut și eu. Revoluția m-a ajutat să mă nasc. Pe un calendar ortodox, lipit deasupra lămpii cu petrol, mama numărase zilele și anii cât tata făcuse Revoluția. Și tata a făcut-o. Nu singur. Cu Dan Dugan și cu ceilalți. S-a întors tot într-o toamnă („toamnă roșie" – cum a scris romancierul Dinu Săraru pe care-l învățam cu de-a sila în manuale) și i-a spus mamei că a făcut Revoluția și că nu mai pleacă niciodată. Mama a fost mulțumită fără dovezi. Alta în locul ei cine știe ce ar fi crezut!

Când începusem să mă laud la vecinii de pe stradă că tata a făcut Revoluția, deși ei mă ascultau fără să mă întrebe ce este o Revoluție, atunci, în gălăgia unui aprilie

timid, ne-am mutat la bloc, la etajul doi, într-un cartier abia construit. Aveam bucătărie, gaze la aragaz și baie faianțată. Mama a lipit calendarul deasupra aragazului și la două săptămâni mă trimitea la Alimentara să-i cumpăr săpun, sodă sau ceva ieftin de spălat. Nu aveam mașină de spălat și nici telefon. Vecinul de deasupra avea. În acel an apăruseră primele tipuri de mașini românești. „Mâinile și ligheanul sunt sfinte" – zicea tata și arunca salopeta neagră de păcură sub aragaz. Muncea cinstit, doar făcuse Revoluția, sâmbăta seara juca o tablă în bucătărie cu prietenul său Dan Dugan. Tata nu știa șah, Dan Dugan știa. Amândoi știau dame și țintar, dar preferau tablele, joc de frizeri – zicea sora mea. Fumau, comentau ziarele citite în timpul săptămânii și vorbeau despre trenurile lor și despre Revoluția făcută cu ceilalți. Mama spăla în bucătărie, la lighean. Îl iubea pe tata. Și noi îl iubeam: eu (băiatul!) care la două săptămâni o luam de mână pe Manuela să cumpărăm săpun, sodă sau ceva ieftin de spălat și sora mea, contabilă la o întreprindere de tricotaje, nemăritată, care-și socotea zilele până la leafă pe calendarul ortodox, nu o lăsa inima să dea bani pe un maculator. La prânz, mâncam în bucătărie. De Revelion, însă, mâncam în sufragerie cu tacâmurile promise de zestre soră-mii, fiecare la locul său și eram mulțumiți. Tata se îmbăta repede și se culca, sora mea pleca la niște prieteni să danseze, eu și cu mama ascultam programele de la radio.

Într-un an a plouat torențial de Revelion. Mama a rupt calendarul și l-a aruncat. Nimeni n-a întrebat-o de ce. Probabil visase urât sau fusese sfătuită de vecinul de la

trei. Nici astăzi n-ar mărturisi motivul. Tata n-a observat renunțarea la amintire sau a observat-o, dar a tăcut. Sâmbăta seara juca table cu Dan Dugan. Vorbeau despre trenurile lor și despre Revoluția făcută cu ceilalți. Eu cu Manuela căutam săpun, sodă sau ceva ieftin de spălat, sora mea socotea banii și zilele până la salariu pe dreptunghiul de var neatins de aburi, iar mama spăla, gătea, ne punea ciorba în farfurii și privea fereastra albă, inundată de cifrele scrise cu creionul chimic. Uneori râdea singură și repede dădea din cap, semn că ce vedea acolo nu era adevărat. Adevărul l-am aflat într-o zi.

Amestecase zarzavaturile și bulionul. Tocana de cartofi trebuia să fiarbă, dar n-a avut răbdare. A luat cratița de pe foc și a pus-o sub robinet, să curgă apă caldă, rece, numai apă să curgă. A închis toate ferestrele, a tras perdelele, a șters praful în sufragerie, încet, cu șorțul pe servantă, ar fi trebuit să mai dea cu mătura pe covoare, dar a închis toate ușile și pe cea de la intrare. În oglinda pătrată din bucătărie descoperi o femeie la cincizeci de ani. Or s-o creadă? Or s-o creadă nebună! Se lipi de perete, după aragaz și privi cifrele frumos caligrafiate. Numai de nu l-ar scăpa. La intrare se auzi soneria, obraznică, nerăbdătoare. Or să intre cu forța și-or s-o amenințe urât: De ce nu-ți vezi de treabă, femeie? Să speli, să gătești, să ai grijă de ăla micu', un golan care umblă toată ziua cu una din aia… De ce vrei să răscolești Revoluția? Alții or s-o înjure. Merită să-l piardă? Dintr-un salt ajunse cu genunchii pe aragaz, basmaua îi căzu pe ochi, nu-l văzuse, dar îl prinse și-l trase cu toată puterea. Strigase „Vasile!" și apa curgea, caldă și rece. Dăduse peste buza chiuvetei.

Pe tata îl chema Vasile. Orice femeie își strigă bărbatul la primejdie. Manuela m-a convins. Râdea ca o bleagă:

— Mătușă-mea, profesoară de franceză, măritată din dragoste cu un ginecolog, unchiul Petrică, n-a avut o naștere mai ușoară decât altele măritate cu alții. (Manuela are o înălțime de unușaișopt, joacă baschet, a încercat de trei ori la medicină, nu fumează și e o fată bună.) Începuseră durerile. Și știi cum sunt. Adică n-ai de unde…Ptiu! (Mama Manuelei este o femeie bună. Și tatăl Manuelei este un un om bun.) Moașa, lângă ea. Unchiul Petrică, lângă ea. Era primul lor născut și nu venea. Hai, femeie, odată, mama lui de plod! – înjurase unchiul și a ieșit din sală, că nevastă-sa nu era singura în noaptea aia. (I-am cerut Manuelei să mă prezinte părinților ei, dar Manuela m-a refuzat.) Mătușă-mea, crescută cu lecții de pian, când s-a văzut singură, pune-te pe urlat: Pier, în sus, Pier, în jos, Pier, unde ești?, Pier, nicăieri, moașa albă la față, fuga la doctor, veniți repede că *piere* doamna! Și n-a pierit. (Tatăl Manuelei n-a făcut Revoluția și nici nu l-a interesat.)

La început crezusem că este o sârmă ieșită din perete, neglijență a constructorilor, apoi mama m-a lăsat s-o ating și tata a zis: „Asta-i prima inundație de când ne-am mutat". Peste două zile au mai apărut din perete încă trei-patru, la fel de mari și soră-mea s-a speriat și a zis că nu-i lucru curat. Ce putea să zică un cap de contabil. Tata a așteptat două săptămâni și s-a pronunțat definitiv: „Este o rădăcină de măr!" Mama i-a dat dreptate. A spălat toate covoarele din casă și a gătit altă tocană de cartofi. Până atunci nu văzusem o rădăcină de măr. Tata o recunoscuse, probabil

o știa din timpul Revoluției, mama doar îi numărase zilele și anii. Nu l-am contrazis, am învățat.

Dan Dugan s-a prins cu tata pe un pachet de țigări, că ce trăsese mama din perete nu e o rădăcină de măr, că dacă ar fi, tulpina și coroana ar fi pe undeva pe la vecini și oameni ca ei s-ar lăuda în piață. Tata, bănuitor, și mama, prinsă de ipoteză, s-au dus la fiecare vecin în parte, au căutat pe sub paturi, în șifoniere, au răscolit parchetul și cămările, doar-doar au să găsească o frunză de măr. Au găsit, totuși, mere în castroane și coșuri și tata i-a întrebat de unde le aveți, nu cumva din mărul nostru? Nu, nu le aveau din mărul nostru, vecinii le cumpăraseră de la aprozar, că era sezonul merelor. Și tata și-a amintit că e toamnă și s-a lăsat păgubaș, dar nu și-a pierdut convingerea. Dan Dugan și-a cerut pachetul de țigări, dar tata l-a refuzat: „Dacă tu ai făcut Revoluția, asta nu înseamnă să ne omori trecutul. Nu-ți dau nici o țigară, rămâ tembelă ce ești!" Dan Dugan a spus că acele crengi sunt niște porcării, mai mult, sunt niște falsuri, că mama, rămasă singură, ca să-și bată joc de noi, de Revoluție și de oamenii care au făcut-o, le-a lipit de perete cu prenadez (mama pălise, apoi a plâns) și că ar trebui neapărat puse pe foc, să nu le vadă și alții și să li se sucească mințile cu astfel de minciuni. Tata l-a întrebat pe Dan Dugan: „Și de ce crezi tu că nevastă-mea a vrut să-și bată joc de Revoluție, așa, de florile mărului?" Dan Dugan i-a răspuns: „Pentru că e nebună, pentru că tu și Revoluția ta au înnebunit-o. D-aia ai făcut Revoluția, măi Vasile? Să adune nevastă-ta gândacii cu fărașul?" – a trântit ușa și n-a mai venit la noi doi ani.

Rădăcina creștea zilnic. Acoperise chiuveta, aragazul, ligheanul smălțuit, în bucătărie mirosea a pământ, învățasem și mirosul pământului. Astfel, am fost obligați să mâncăm în sufragerie, tata își arunca salopeta în sufragerie și mama a continuat să spele la lighean și să adune în făraș (vorba lui Dan Dugan) fel de fel de gândaci, larve, gângănii nemaivăzute. Le strângea dimineața și le arunca pe fereastră. Rădăcina mărului atinsese peretele dinspre sufragerie, motiv pentru care l-am dărâmat fără ezitare. Mama a vrut să vorbim și cu vecinul de deasupra, să facem o gaură în tavan, nu prea mare, ca pe acolo să poată ieși câteva ramuri, dar tata a zis să mai așteptăm.

După doi ani, Dan Dugan a sunat la ușa noastră și tata mi-a spus să-i deschid și să-i spun că el este pe patul de moarte și ultimele cuvinte ale lui sunt: „Ai trăit ca o râmă tembelă, măi Dugane!" Am deschis ușa și i-am spus. Cuvintele lui Dugan au fost: „Spune-i lu' taică-tu, că dacă nu face o tablă cu mine, o să-i scot un ochi." Tata a zis: „Puțin îmi pasă, eu pe lumea cealaltă mă mulțumesc cu unul și când vei veni acolo, am să-ți scot și eu un ochi!" Atunci Dan Dugan a scos din buzunar un pachet de țigări și tata s-a gândit că prost ar fi să piardă acum un ochi, de vreme ce în Revoluție nu fusese rănit nici măcar la un deget și, cine știe, poate dincolo va face încă o revoluție și va avea nevoie de un ochi. Dan Dugan a intrat în casă, iar eu am făcut prezentările: „Tată, ți-l prezint pe domnul Dan Dugan! Domnule Dan Dugan, dânsul este tatăl meu, Vasile!" Și-au strâns mâinile bărbătește și s-au așezat pe două taburete în sufragerie. Tata nu știa șah, Dan Dugan

știa. Amândoi știau dame și țintar, dar au preferat tablele. Fumau, comentau ziarele citite în ultimii doi ani și din vorbă în vorbă au ajuns să vorbească despre trenurile lor (tata avea un tren și Dan Dugan avea unul) și despre Revoluția făcută cu ceilalți. Pe unii revoluția îi câștigă, pe alții îi desparte inexplicabil și definitiv. Mama spăla și cineva a sunat la ușă.

Era Manuela, cu ochii plânși. Am sărutat-o pe tâmplă și părul ei mirosea a mere. Am dus-o la mama: „Mamă, părul Manuelei miroase a mere!" și mama avea degetele mâncate de sodă. Celor doi tablagii le-am spus: „Tată, domnule Dan Dugan, părul Manuelei miroase a mere!" și ei m-au crezut, pentru că nu puteau să mă verifice, fumau tot timpul. Și sora mea m-a crezut. Mi-a dat niște bani pentru o pizza – altceva ce putea să-mi dea? Am urcat la vecinul de la trei și la telefon le-am spus prietenilor, rudelor și dușmanilor mei că părul Manuelei miroase a mere. Și ei m-au crezut. Apoi i-am șoptit la ureche: „Manuela, părul tău miroase a mere!" și Manuela s-a înseninat: „M-am spălat cu șampon franțuzesc, am să ți-l dau și ție".

Mama a întins masa în sufragerie cu tacâmurile promise soră-mii de zestre, iar tata m-a chemat în camera mea:

— Bine, mă, nu ți-e rușine, să vină fata la noi și tu să nu mă anunți dinainte.

— E însărcinată, am reușit să-i răspund și ne-am așezat la masă, fiecare la locul său.

Pe sub tălpile noastre creștea rădăcina mărului. Dan Dugan a plecat și noi am rămas mulțumiți. Mulțumiți, nu fericiți.

Surâsul cailor

Într-o frumoasă dimineață de octombrie, Virgil Toderiță, călare pe o bicicletă fără „ochi de pisică", străbătea lanurile de porumb necules din apropierea satului nostru. A fost ultimul om care a intrat Stăncuța. Se împlineau atunci (numărasem pe calendar) șase luni de când trimisesem revistei *A.* o nuvelă dactilografiată la două rânduri și tăcerea celor de la redacție mă copleșise. La început crezusem că I.P. (redactorul al cărui nume îl caligrafiasem atent pe plic) e în concediu de odihnă sau că o boală grea îl imobilizează în pat, departe de nuvela ajunsă pe biroul său de la fereastră. În naivitatea mea credeam că I.P. are biroul așezat la geam, ca să folosească din plin lumina solară și că după lectura fiecărui manuscris deschide fereastra și, cu gândurile pierdute în fumul țigărilor, privește forfota străzii. Nu reușeam să-mi imaginez unde scutură scrumul, dar sigur avea în apropiere o scrumieră improvizată dintr-o foaie de maculator – asta în cel mai rău caz. După două luni de așteptare, mă hotărâsem să-i scriu o scrisoare în care să-mi exprim dezolarea față de „binefacerile poștei", convins fiind că vinovată pentru rătăcirea plicului meu este Cerasela, soția primarului nostru, lucrătoare la

oficiul poștal din Stăncuța, o femeie tăcută care, după ce mi-a întins recipisa ștampilată (țin minte foarte bine), mi-a spus: „Decât să scrii romane și să mori de plămâni, mai bine te-ai însura!", și aproape netulburată a continuat să citească tragedia *Hamlet, prinț al Danemarcei*. Acuzația aș fi întocmit-o pe un ton amar-optimist, lăsând să se înțeleagă că tovarășa Cerasela, deși manifestă neglijență în propria-i activitate, deși îl iubește pe primarul nostru, dar nu i-a făcut încă un copil, conform decretului adoptat de partid, tovarășa citește o lucrare importantă a literaturii universale și (aș fi adăugat) „pe lângă talent, pentru a intra în istoria literaturii, îți trebuie și ceva noroc, altfel mori dracului ca prostu' și nimeni nu te știe, nu-i așa tovarășe I.P.? Eu nu sunt la capătul puterilor, am să vă trimit altă dactilogramă a nuvelei, dar de un singur lucru îmi pare rău: de timpul pierdut!" Scrisoarea n-am expediat-o, nici măcar n-am scris-o. Mi-am dat seama că motivele invocate nu aveau nicio legătură cu literatura, iar I.P. era redactor la o revistă literară și prea puțin îl interesa căsnicia Ceraselei…

Am încercat să scriu o altă povestire, dar n-a ieșit nimic, gândurile îmi fugeau la paginile trimise, nostalgia îmi răscolea sufletul și, împovărat de griji, împotriva convingerilor mele, am început să povestesc celor apropiați actul creației săvârșit, încrederea că până la urmă I.P. o să-mi răspundă la „Poșta redacției", cu ce trudă scrisesem nuvela, clipele de inspirație, bucuria ce m-a cuprins în clipa în care o încheiasem: stiloul mi-a căzut dintre degete, am sărit pe geam, noroc că stau la primul etaj și,

pomenindu-mă în curtea Patriciei, aflată peste drum de bloc, am sărutat-o cu atâta patimă pe bibliotecara noastră, ieșită în combinezon la ora șase dimineața să-și aerisească pernele și așternuturile, încât tovarășul sergent Grigore Postolache, la strigătele îndreptățite ale femeii, ajutat și de câțiva săteni, cu greu m-a despărțit de trupul cald al Patriciei. Le-am dovedit, însă, atât în timpul anchetei, cât și mai târziu, când am fost asaltat de curiozitatea câtorva bărbați din Stăncuța, că vorbele mele și clipele de fericire trăite datorită scrisului nu fac rău nimănui. Nu știu dacă toți m-au înțeles, dar câțiva au fost impresionați de nuvela trimisă la revista *A.*

Aceeași bucurie a scrisului mă obligă să evoc ultimele evenimente petrecute în Stăncuța, dar cred că e bine să precizez din capul locului că Virgil Toderiță nu va fi personajul principal în această cronică și, mai mult, personalitatea sa discretă, ca să nu spun ștearsă, nu mă va inhiba în tentativa de rememorare a faptelor. Se întâmplă uneori să fiu complexat de situații, de oameni, dar în scris nu mă simt complexat nici măcar de cărțile citite. În scris sunt eu însumi! Scrisul nu este un fapt de viață – spun asta pentru cei care confundă meseria de scriitor cu vocația de scriitor. Virgil Toderiță se număra printre oamenii care trăiau această confuzie. Judecata lor superficială îi reduce la niște ființe incomode, încăpățânate, dar și fragile în fața destinului. Virgil Toderiță nu s-a opus destinului, probabil nu-l interesa noțiunea.

Am spus despre Toderiță că a fost ultimul om care a intrat în Stăncuța. O asemenea afirmație poate genera pe

nedrept o serie de nedumeriri în mintea cititorilor. Nicio grijă, le voi șterge imediat! Am lăsat să se înțeleagă (sper că așa s-a înțeles) că Virgil Toderiță a fost un debil, cel mai prost om din Stăncuța. Nu! Nu este adevărat. Când a intrat în satul nostru, Virgil Toderiță era proaspăt inginer stagiar, avea o constituție firavă, de „intelectual" – îl admirase Patricia – iar ochii săi ațintiți pe fața interlocutorului nu trădau o atenție ieșită din comun, cum s-a crezut multă vreme, ci mai degrabă aspirația unui suflet chinuit către o clipă de odihnă. Mulți au spus, văzându-l cum intrase în sat, că omul ăsta suferea fără să știe. N-am fost de acord. Suferința nu izbucnește din nevoie. Virgil Toderiță, după umila mea părere, era conștient că avea nevoie de ceva, nu neapărat de fericire, avea nevoie de ceva pentru a trăi.

Primise o repartiție guvernamentală pentru șantierul de la poalele Tichileștilor, dealuri aflate la șase kilometri de Stăncuța. Se construia acolo, după planurile inginerului-șef Ilie Andronic, cel mai mare complex de creștere și îngrășare a porcilor din județ. Repartiția eliberată de minister a fost aprobată de Mirel Țâru, primarul nostru: „Partidul te-a trimis aici, nu să te bibilești cu vădanele din sat, ci să pui mâna pe lopată și mistrie, pe creion și rigla de calcul, că porcul este pretențios, tovarășe inginer, nu e bleg așa cum îl cred cei de la București". I-am explicat stagiarului că sintagma „să te bibilești cu vădanele" se referă la tovarășa bibliotecară Patricia, cea mai bună gospodină din Stăncuța, o femeie cu un zâmbet nemuritor și pe seama acestui defect sau talent (luați-o cum vreți!)

mulți stăncuțeni participau la prânzurile făcute duminică de duminică în amintirea celor patru bărbați pe care i-a ținut legal, pe rând, zece ani, toți patru murind de moarte bună – ziceau gurile rele. Dar Virgil n-a fost atent la explicația mea. El s-a instalat la etajul doi, în singurul bloc din sat, un fel de vilă fără balcoane, finisat într-un violet murdar. Parterul blocului, „construit în grabă, de ochii lumii" – se aprindea primarul când se îmbăta la mesele Patriciei – ascundea în spatele perdelelor îngălbenite, pătate de muște, o cofetărie de unde, în fiecare seară, profesoara Irina Dorcioaia își cumpăra o pungă cu fursecuri, în timp ce alături, cam la aceeași oră, în biblioteca înghesuită de un plug abandonat de un țăran neidentificat de sergentul Grigore Postolache, Relu Mogâldea, metodist la Căminul Cultural, răscolea la lumina lanternei de buzunar rafturile arcuite cu tot felul de cărți și hârtii, în căutarea unor documente de mare importanță pentru viitorul Stăncuței – amenința Relu – documente istorice al căror conținut bănuit nu-l divulga nici bătrânilor cu mintea încă trează din corul pe care îl dirija. Câteva nopți mi-a fost teamă pentru Virgil. El ocupase o garsonieră îngrămădită de o masă rotundă, păzită de patru scaune stil, cu picioarele îndoite (ca niște paranteze înfipte de un scriitor orgolios la mijlocul unei fraze întortocheate, pe care în ruptul capului nu vrea s-o scoată din text) și de un pat cu baldachin mâncat de șoareci. În primul moment, intimidat de mobilier, inginerul a refuzat garsoniera. Nu mi-a explicat motivul. Argumentația mea, bazată pe întâmplări adevărate, a primit-o cu neîncredere. Cine știe ce-a crezut

despre mine? Că sunt un impostor. Puțin mi-a păsat! Important este că am reușit să-l conving să rămână, să îndure și să suporte mobila recunoscută și cumpărată de Relu Mogâldea la o licitație organizată la București, cu intenția de a inaugura în aripa dreaptă a Căminului Cultural, spațiu nefolosit de administrație, un muzeu de istorie al Stăncuței. Din memoriul înaintat de Relu Mogâldea autorităților locale – material pe care l-am citit cu atenție și pe marginea căruia am purtat furtunoase discuții cu autorul – rezulta că posibila piesă de muzeu ar aparține unui boier de viță veche, Mavrocordat sau Cantacuzin (aici lucrurile nu erau pe deplin lămurite), boier bețiv și afemeiat, dar pragmatic, mână de fier, cum se spune, care-și administrase singur moșia întinsă pe actualele terenuri ale Cooperativei Agricole de Producție din Stăncuța. Fostul proprietar își găsise sfârșitul tragic, nu în preajma evenimentelor sociale din anii premergători cooperativizării, cum și-ar putea închipui mințile perverse, ci sub dărâmăturile conacului bombardat de aviația americană în noaptea de 5 spre 6 iulie 1944, dată pentru care neobositul metodist s-ar fi aruncat în foc. Dormitorul a fost salvat de o bandă de hoți mascați care opera la ora bombardamentului. Se pare că derbedeii, niște infractori cu educație estetică, renunțaseră la banii și bijuteriile cu care osul domnesc își ademenea ibovnicele în patul cu baldachin, în favoarea respectivului mobilier – își încheia memoriul Relu Mogâldea, dar nu reușise să-i convingă nici pe sergentul Grigore Postolache, care negase pripășirea unor hoți în rândul stăncuțenilor, neam de neamul lor oameni

cinstiți și curajoși, și nici pe Mirel Țâru, figură tenace, în stare să aţâțe focul jurămintelor până în pânzele albe și să polemizeze violent, în ciuda siluetei sale sfrijite, cu cine s-ar nimeri, chiar și cu americanii, cărora nici prin gând nu le trecuse să atace conacul în acea noapte, de parcă „uite, domnule, cu Stăncuța noastră și-au început yancheii debarcarea în Europa!" Mai mult, Relu fusese avertizat să-și scoată din cap toți gărgăunii și să-i expedieze cu piesa de muzeu cât mai repede din Stăncuța. „Sunt un laș, un laș!", plângea Relu cu batista la nas, regretând amarnic lipsa de curaj pentru a anexa la memoriu și documentele oficiale găsite în această chestiune în biblioteca satului. Se temuse că vor dispărea fără urme. Am fost alături de el în acea noapte zbuciumată. „Încăpățânat ca un catâr!", l-au caracterizat destule voci, pasionatul căutător al adevărului istoric își ascunsese achiziția achitată în zece rate lunare în garsoniera de la ultimul etaj al blocului. Ferit de „vânturile istoriei", Virgil Toderiță, la o vârstă când Alexandru Macedon visase deja cucerirea lumii, a dormit în patul cu baldachin, deși, repet, mi-a fost frică pentru somnul său.

În următoarea lună, am fost doborât de o gripă violentă. Cu greu mă ridicam din pat ca să-mi iau medicamentele, să-mi beau ceaiul pregătit de buna Patricia. În puținele clipe de răgaz îl auzeam pe Virgil Toderiță mișcându-se prin garsonieră. Îmi pieriseră toate gândurile. Și dacă aș fi întrezărit măcar o rază de lumină! Ultimul număr al revistei *A.* nu pomenea nimic despre nuvela mea. Ajunsesem în pragul disperării. Ce meritam? Moartea! Să mor de rușine, scârbit de zbuciumul meu creator. Simțeam

cum în jurul meu se țese o pânză a tăcerii, care mă sufoca iar eu nu puteam să urlu. Ei așteptau apariția nuvelei. Răsfoiau revista și râdeau: nu te-au publicat, ești un prost, ești o mediocritate! Ce cauți printre noi, impostorule? Da, sunt un impostor! Aș fi vrut să-i adun pe toți în jurul patului și cu ultimele sforțări să le spun adevărul: sunt vinovat pentru toate minciunile, v-am înșelat așteptările, speranțele, nu mai credeți în destinul meu literar, am știut din prima clipă în care m-am apucat să scriu că nu am talent, dar v-am mințit, n-am vrut să mor ca o muscă, iar acum nu mai suport marea minciună, vă rog, prieteni, iertați-mă! Vreau să plâng și să mor plângând! Boala, însă, m-a cruțat și cuprins de puteri, i-am povestit Patriciei delirul trăit. Femeia mi-a îndulcit ceaiul și a râs din toată inima: „Prostuțule, noi credem în talentul tău, chiar dacă ești un impostor!"

Intrasem deja în decembrie și nu căzuse niciun fulg de nea în Stăncuța. O viață am!, mi-am zis. Dacă cei de la *A.* nu-mi răspund, înseamnă că nuvela mea este proastă. O săptămână am stat închis în casă și am recitit povestirea de zece ori, de douăzeci de ori, până amețeam și adormeam. Nu aveam curajul s-o rescriu. În mod premeditat îmi lăsam gândurile să zboare aiurea. Nopți în șir mă frământam în pat, cu ochii ațintiți în tavanul negru: Ce defecte are nuvela mea? Ce nu-i bine? Ce trebuie să tai sau să adaug? Și izbucneam în plâns. Plângeam ore în șir. Patricia m-a găsit palid și istovit. A deschis fereastra, mi-a pus paltonul pe umeri, du-te la aer, drăguțule!

Aerul sprijinea un cer sticlos, uluitor de senin. Trei săteni pe care i-am întâlnit la cârciumă au căutat să-mi

intre în vorbă, pesemne doreau să le mai povestesc ceva despre nuvela trimisă la *A.* În cofetărie am găsit-o pe Irina Dorcioaia. Mânca fursecuri, ținea în poală o carte și privea bezna prin perdelele nespălate. Am cerut o limonadă și m-am așezat la masa vecină. Mă număram printre cei puțini cărora profesoara le răspundea la salut. Nu avea prieteni, dar pe seama ei se vorbeau destule lucruri urâte. M-aș plictisi să le pomenesc în aceste rânduri. În cei șase ani de când îmi era vecină de palier nu discutasem niciodată. O vedeam plimbându-se cu câte o carte în mână, mâncând fursecuri. Îmi umezisem buzele în lichidul galben și dulce ca un ceai. Trebuia să fac ceva! Să mă așez la masa ei, să zic bună seara, domnișoara Dorcioaia, nu-i așa că așteptarea în doi se dizolvă ca un cub de zahăr? Poate ar fi zâmbit, în sfârșit, strâmbându-și buzele subțiri, nerujate și peste puțin timp m-aș fi îndrăgostit de ea și aș fi iubit-o toată viața.

Începusem să tușesc violent. Autobuzul se opri în fața cofetăriei. Trecea prin sat de două ori pe săptămână. Sergentul Grigore Postolache, prezent în stație, saluta inutil ca un șef de gară, nimeni nu urca sau cobora, șoferul întreba cum e vremea pe-aici, bună, bună, raporta omul în uniformă, ușile autobuzului se închideau obosite, Grigore saluta țeapăn, cu silință.

Irina își ascunsese bărbia în gulerul paltonului. Părea o cămilă care rumegă. Mototoli pungă și o băgă în buzunar; se ridică brusc, îndreptându-se spre ușă. M-am repezit la cartea pe care o uitase pe masă și am strigat-o. Femeia mă opri în prag cu o privire pe care nu o meritam. Ce rău îi făcusem? Îmi șopti cu bărbia tremurând: „Nu pot să

fug de aici. Sunt bătrână." Apoi îmi smulse cartea și fugi. Peste câteva minute din camera ei am auzit un urlet. Am vrut să alerg sus, să văd ce se întâmplase, dar primarul mă opri din stradă: „Las-o, tovarășe, că nu suferă din cauza noastră!" În acea noapte n-am putut să dorm. A doua zi, la prima oră, am început să rescriu nuvela.

Spre seară a sunat Patricia. Mi-am ascuns hârtiile într-un dosar, sub niște cărți vechi. Nici bine nu s-a așezat pe scaun și a izbucnit în hohote. După sughițuri repetate, fără să-și ridice privirea din podea, Patricia vorbi, poticnindu-se la fiecare cuvânt. Nu înțelegeam. I-am făcut un ceai, rugând-o s-o ia de la capăt. Sughița, strănuta în batistă și vorbea. Mi se făcuse milă de sufletul ei bun și curat care avea nevoie de dragoste.

— Nu l-am iubit… N-am avut timp să-l iubesc. Nu m-a lăsat, pentru că el m-a iubit patru zile și după aia… nu m-a mai iubit. În prima zi… Virgil a venit la mine cu brațele pline de flori, flori de câmp culese de pe șantierul lui. Așa cum mă privea, știam că mă iubește. Am stat de vorbă, de una, de alta, și pe tine te-am bârfit. Of, Doamne, de ce oamenii trebuie să iubească? Când a intrat Drogatu (este porecla metodistului Relu Mogâldea) să-mi scotocească rafturile, Virgil s-a fâstâcit și a fugit. Puteam să-l dau afară pe Drogatu? Nu, pentru că biblioteca este ca o „baie publică"! – cum zice tov. Țâru la reuniuni. (Deși fusesem invitat cu insistență, nu participasem niciodată la „ședințele" duminicale din casa Patriciei.) A doua zi, Virgil mi-a adus bomboane… (Patricia și-a șters nasul. Era frumoasă.) În următoarea zi, mi-a dăruit un pachet

cu biscuiți. Eu plângeam de fericire. În ultima zi, mi-a dăruit inelul de logodnă și eu am spus, da! Doamne, să leșin nu alta…Când a intrat Drogatu să răscolească biblioteca, Virgil n-a mai fugit, a început să răsfoiască o carte. Ah, blestemată carte!

I-am șters lacrimile adunate sub bărbie și am îndemnat-o să-și bea ceaiul care se răcise. Nu m-a ascultat.

— În a cincea zi, Virgil a venit cu o pungă de fursecuri. Mânca. Nu m-a servit. S-a năpustit asupra cărților de pe rafturi și a început să le răsfoiască. Și de atunci tot așa o ține. E tras la față, mai palid ca tine, merge ca un robot și stă cu ochii pironiți pe fișa de lectură a fiecărui volum. Auzi? Pe fișa de lectură! Ce-o fi găsit acolo? Stă un ceas, două, până vine Postolache și-l trezește din amorțeală. Atunci Virgil mă roagă – că să vezi ce nerecunoscător este! – mă roagă să-i împrumut cartea. I-o împrumut și el pleacă la cârciumă cu Postolache. A două zi mi-o aduce. Nu știu dacă o citește, că n-am curajul să-i mai spun un cuvânt, dar cartea pare răsfoită. Așa face cu toate cărțile pe care le împrumută, le aduce a doua zi… Eu, în viața mea, pentru asta lupt, să fiu iubită! Poate că sunt o proastă, n-am talent ca tine. Și ce să fac? Să mă uit și eu ore întregi la fișele de lectură ale cărților, în speranța că se va îndrăgosti a doua oară de mine? Și inelul de logodnă l-a uitat la mine…

Patricia plângea, iar eu o priveam neputincios. Nu purta inelul. În acele clipe gândeam frumos și sincer despre această femeie care suferea și cred că era de ajuns pentru ea. După ce s-a potolit, a băut ceaiul și a continuat să

povestească, dar monologul alunecă într-un delir care mă enervă. Ce greu îmi este acum să recompun cele auzite!

Virgil Todericță se împrietenise „la cataramă" cu sergentul Grigore Postolache. Veneau seara acasă la Patricia, puțin „piliți", mâncau bine, apoi, pe rând, îi sărutau mâna, urându-i noapte bună și urcau în podul casei. Jucau table, amestecând zarurile într-o cană de lemn, înjurau decent, de „ceașca mă-sii", la un zar mai slab, „să nu care cumva să ne audă oamenii și să creadă că la voi e bordel!" – îi avertizase primarul, jucau până târziu, felicitându-se reciproc pentru o linie câștigată la „mustață" și păreau mulțumiți. De obicei, câștiga sergentul. La sfârșitul partidelor, Grigore Postolache deschidea o ladă bine camuflată de calabalâcul pe care Virgil nu reușea să-l distingă la lumina becului cu abajur și amândoi descopereau teancuri de caiete nou-nouțe. Sergentul alegea un registru „format A4" sau un caiet „dictando", preferințele se schimbau zilnic, și-l răsfoia distrat: „L-am primit azi prin poștă. (Îi mângâia paginile albe, iar Virgil încerca să se convingă.) Nu, nu, te rog să nu-l atingi, știi, e o superstiție de-a mea, țin la virginitatea acestor pagini. Vreau să fie primul meu roman. Voi adopta un stil de fraze scurte, într-un ritm de cia-cia (sergentul exemplifica, împiedicându-se de boarfele din pod), cia-cia, cia-cia, hai încearcă și matale, cia-cia, e ușor, cia-cia, pirueta e dificilă, în rest merge, cia-cia, (inginerul refuza politicos), vezi că sunt imbatabil? Asta în primele două capitole, care vor număra optzeci de pagini. Buuun! Apoi urmează ca un vârtej forarea psihologică în ritm de tango, pam-pam, pam-pam, pam-pam, tango, e inteligent,

nu-i așa? Încă optzeci de pagini. (Ritmul îl însoțea cu fandări sprintene.) Aici e buba, sper să nu fiu influențat de romanele latino-americane, că se duce dracului toată șandramaua. Voi încerca să-l adaptez condițiilor noastre, pam-pam, tango! Finalul îl vreau ca pe un tur de forță, să dau totul din mine, să câștig chintesența spiritului nostru carpato-dunărean ca s-o prelungesc în eternitate. Dar nu știu cum să aleg ritmul, bum-bum, simfonie, nu alta, sau hopa, hopa, o sârbă oltenească? Am să mai reflectez, numai să ajung la final, că după aia trebuie să răsară soarele victoriei. Merit victoria. Victorieee!" – striga Grigore, lovindu-se mai întotdeauna cu capul de bârnele din pod și atunci Patricia (care asculta mărturisirile milițianului) bătea cu o coadă de mătură: „Grigore, lasă popicele că nu pot să dorm!" „Ssst! Să nu mă descopere, că sunt pierdut!" – închidea lada, acoperind-o bine cu boarfe. „Aș vrea să iasă un roman de două sute de pagini, un fel de poem în proză, cu structură modulară, dar vezi, am nevoie de o căsuță cu grădină, cu pomi fructiferi și multe păsărele. Aici nu pot să scriu. Slujba, alergătura, ficatul care macină mâncărurile grețoase ale Patriciei, toate duc invariabil la sterilitate spirituală. Acolo, însă, la umbră… Până atunci îmi adun materia primă, că dacă intrăm într-o penurie de hârtie, nu mai am «mijloace de producție». Ce crezi, sunt în stare să dau lovitura?" – cădea Grigore ostenit și fericit printre boarfele din pod. Virgil Toderiță învățase și alți pași de dans: polcă, vals, mazurcă, menuet, firește, teoretic! Planurile literare ale sergentului se schimbau în fiecare noapte.

Câteva minute Patricia s-a jucat în palmă cu ceașca din care își sorbise ceaiul, așteptând sfatul meu. Cum s-o ajut? Pe Patricia o iubeam cu înțelegere și responsabilitate, îmi plăceau picioarele ei și atât. Poate că nu avea noroc. Nici eu nu avusesem noroc în dragoste. Tăcerea mea a intimidat-o. Am condus-o pe palierul etajului. Sărmana Patricia! Nici clipa despărțirii nu ne-a fost dat s-o trăim doar noi doi. În fața ușii profesoarei Irina Dorcioaia se afla un buchet de flori de câmp. „E o curvă!" – a strigat Patricia. Febra m-a sufocat într-o clipă. M-am repezit la foile mele, încercând să scriu. Furia nu-mi dădea pace. Să alerg la etajul de sus, să dau buzna peste Virgil Toderiță, să-l iau de guler și să-l lovesc cu capul de pereți: „Cum îți permiți, nemernicule, să-ți bați joc de dragoste?" Cuvintele îmi fugeau de sub peniță stiloului. Nuvela mi se părea anostă și inutilă. Poate că și eu sunt inutil de vreme ce nu reușesc să scriu despre acești oameni, să-i demasc în fața miilor de cititori, să le dejoc planurile lor abjecte și imorale. Da! Acesta era țelul meu: să-i fac pe oameni mai buni! Ah, dacă toate aceste lucruri le-ar fi cunoscut I.P. de la revista *A.* ! Și nu numai atât. I-aș fi spus că pentru mine scrisul este un purgatoriu, că prin scris vreau să ard pur ca o flacără, sigur m-ar fi înțeles. Dar I.P. era foarte departe. În acea noapte am abandonat nuvela, m-am trântit în pat, făurindu-mi planuri mari pentru o nouă zi.

Inginerul-șef Ilie Andronic avea multe probleme. Îl vedeam rar, de obicei duminica, pe strada principală. Ne salutam și schimbam câteva fraze convenționale. Și lui îi povestisem despre nuvela trimisă la revista *A.* Se zvonea că

sufletul său ar fi fost un amestec eterogen între melancolia îndrăgostitului din Verona și inteligența învingătorului de la Austerlitz, grav, uneori sarcastic, candid, penetrant, cinic, alteori obsedat de o slăbiciune bine ascunsă, grăbit, amabil, convingător ca Don Quijote în fața morilor de vânt, pertinent, diabolic, burlac, tenace, într-un cuvânt, o curiozitate umană. Nu m-am intimidat de acest șir caracterologic când am pornit în următoarea dimineață să-l provoc la o discuție sinceră.

Șantierul, un patrulater cu barăci nelocuite, adăpost pentru cârdul de basculante și tractoare, păzit de două excavatoare galbene, păstra o tăcere grea, de cetate asediată. Pe Ilie Andronic l-am găsit într-o baracă, la ora cafelei. Răsfoia niște dosare. Pe pereți atârnau tot felul de planșe care înfățișau grafice cu indicatori de plan. Și-a aprins pipa cu îndemânare și m-a privit atent. L-am întrebat unde îl pot găsi pe inginerul Virgil Toderiță, aseară îi împrumutasem fierbătorul și văd că nici până la ora asta n-a catadicsit să mi-l aducă, din cauza lui nu-mi pot face un ceai. Pe măsură ce îi spusesem această frază, sprâncenele stufoase ale inginerului se strânseseră ca un baraj la rădăcina nasului. Virgil Toderiță este plecat la bibliotecă pentru a se documenta într-o problemă strict personală, mi-a răspuns Ilie, apoi a continuat pe același ton oficial:

— Virgil este un tânăr al zilelor noastre.

„Rușine, rușine!", am strigat în sinea mea.

— Am studiat cu atenție dosarul lui Virgil Toderiță. N-am găsit decât o bibliografie liniară. Și tocmai această liniaritate mi-a ridicat o întrebare ascuțită ca o drujbă: ce

evenimente l-au condus pe Virgil în Stăncuța? Toți știm cum am ajuns aici, cine suntem, ce preocupări avem și ce urmărim; că unii știu mai mult sau mai puțin, asta este altă poveste…

Mi s-a făcut frică dintr-o dată. În primul rând că nu-mi aminteam cum ajunsesem în Stăcuța și, mai mult, bănuiam că omul din fața mea îmi cunoștea dosarul – dacă ar fi existat acest dosar! Trăiam un sentiment neplăcut.

— Persoana care mi-a răspuns la întrebare a fost chiar Virgil. Stătea pe scaun, în locul dumitale. Mi-a povestit totul, cu sufletul deschis.

„Ha, ha! Ce minciună!", m-am înfuriat. Virgil Toderiță și sinceritatea!

— În facultate învățase foarte bine. Avea un carnet de student monoton, cu note de nouă și zece. Ultimul său examen cuprindea patruzeci de cursuri pe care trebuia să le parcurgă în șapte nopți… Să nu uit! Virgil învăța numai noaptea. În prima noapte s-a pus pe învățat și a citit, a citit, a citit și s-a trezit dimineața că nu știa nimic, nici măcar o formulă. Ce ai reținut, totuși? – l-am întrebat. Nimic din materie. Dar putea să afirme fără îndoială că citise primul capitol dintr-un roman. A doua noapte lucrurile s-au repetat. A străbătut șase cursuri planificate, dar când ceasul a sunat de ziuă, Virgil putea să povestească al doilea capitol al romanului. A încercat să învețe ziua; rezultatul a fost același. De teamă să nu rateze examenul, și-a ascuns la vecini toate cărțile de beletristică pentru a nu fi influențat de simpla lor prezență în casă. În zadar! Cum se așeza în fața cursurilor, cum firul acțiunii se lega,

personajele prindeau contur și, după patru ore, Virgil Toderiță știa încă o sută de pagini de roman. În șapte zile inginerul nostru citise pe nerăsuflate o carte de cinci sute de pagini și i-a rămas timp s-o recitească de trei ori. Cu câteva ore înaintea examenului, exasperat că nu reușise să rețină măcar o definiție sau o formulă, Virgil a ars cursurile. Cât despre examen… În loc să prezinte subiectele înscrise pe bilet, bietul student a povestit cu chiu cu vai – pentru că Virgil n-a fost lăsat în voie – a povestit romanul citit. Profesorul a rămas interzis, dându-i nota cinci, notă care, adunată la seria decarilor din carnet, i-a diminuat șansele să prindă vreo repartiție guvernamentală într-un oraș. În aceste condiții, Virgil a ales Stăncuța.

— Nu văd legătura între alegerea Stăncuței și tulburările suferite! – am strigat pentru prima dată.

— Dumneata ești foarte suspicios. Virgil nu știe să povestească romanul, nu are talentul necesar și dacă încearcă să-l povestească nu înțelegi nimic. Ajutat, însă, poți scoate ceva de la el, iar eu, cu răbdare am scos. Romanul se află în acest om. Nu-l poate scrie, dar îl simte, este locuit de el. Din păcate nu-și amintește titlul romanului și nici numele autorului. Acțiunea se petrece în zilele noastre? – l-am întrebat. Aproximativ, mi-a răspuns. Într-un sat? Da. Cam în acest fel mi-a vorbit despre roman. Este un roman istoric? Aproximativ. Personajul principal este o femeie? Nu. Un bărbat? Nu. Sunt mai multe personaje? Da. Așa, deci, personaj colectiv! E o poveste de dragoste? Nu. Are subiect politic? Aproximativ. Se petrece o crimă? Da. Un război? Da. Un viol? Da. O petrecere? Da. Vai, dragă

Virgile, dar ăsta e un tămbălău de roman. De unde război și crimă în societatea noastră socialistă? Romanul nu are nimic în comun cu realitatea. Și până la sfârșit cine supraviețuiește? Un cal. Cine? Un cal! – mi-a repetat cu o candoare dezarmantă. Și cum se numește satul?…

— Stăncuța! – am sărit și inginerul-șef m-a felicitat cu un surâs.

— În Virgil locuiește o poveste. Noi trebuie să-l ajutăm s-o scrie aici, să spună adevărul până la capăt. Este un paradox al creației: să ai în tine, dar să nu poți. Dacă inspirația îl va vizita, va scrie romanul și cred că va ieși o carte peste media mediocrităților care se publică acum. Până atunci, până la marea „vizită spirituală", Virgil se culturalizează sau, ca să fiu exact, caută în biblioteca satului dacă nu cumva cartea pe care o poartă în minte a fost deja publicată de altcineva.

M-am ridicat politicos, mulțumindu-i pentru cafea și pentru timpul prețios…

— Nu te formaliza. Mai bine spune-mi ce-ți face nuvela. Ți-o publică? Revista *A.* este serioasă și dumneata ai talent.

I-am explicat ce mi se întâmplase, cum așteptam, cum visam. A strâmbat nemulțumit din nas și începu să-și curețe pipa:

— Uite ce trebuie să faci! Te duci la redacție, îi povestești lui I.P. tot ce ți se întâmplă, el este om de litere și te va înțelege, apoi te întorci la noi să ne spui ce sfaturi ți-a dat.

— Și dacă nu mă mai întorc?

— Ai să te întorci! râse surprins de curajul meu. Sigur ai să te întorci. Noi vom fi fericiți să ascultăm sfaturile lui I.P. Nu vrei să ne faci fericiți?

A tăcut câteva secunde, înghițind în sec. A continuat transfigurat de emoție:

— Aș avea o rugăminte la dumneata. Te rog să-l întrebi pe I.P. dacă a citit piesa mea, are două acte și i-am trimis-o acum patru ani. După cum vezi, am o grămadă de treabă. De ce te holbezi? Din cauza plictiselii am ajuns cu toții niște scriitori! Cine va avea curajul să scrie adevărul despre lumea în care trăim va ajunge celebru ca Milan Kundera.

Întorcându-mă în sat, am constatat că mâinile îmi tremurau în buzunare. Nu, nu mă duc la București, rămân și să scriu aici! Începuse să ningă cu fulgi mari și mă durea gâtul. În fața ușii profesoarei am zărit al doilea buchet de flori. Virgil Todericță era o canalie. Dar de unde făcea rost de flori în plină iarnă? N-am aflat nici până în ziua de azi. M-am privit în oglindă. Sunt un geniu! Eu n-am iubit niciodată. Am băut un ceai și am adormit cu gândul la picioarele Patriciei.

Două săptămâni am lucrat ca un ocnaș la nuvelă. Picioarele Patriciei îmi reveneau în minte, dar eu luptam să le alung, lasă-mă Patricia să scriu, nu ți le mai crăcăna, ești o femeie sedusă și abandonată! Adevărul este că îmi venise o idee senzațională. Mulțumit de idee, mi-am permis, cu paltonul pe umeri, să iau o pauză.

În bibliotecă era cald. De bradul leșinat atârnau câteva globuri și bomboane în staniol. În vârf, Patricia așezase

emblema în miniatură a „secerii și ciocanului”. Sergentul Grigore Postolache mânca din „roadele” pomului de iarnă. Pe Virgil Toderiță abia l-am recunoscut. Își lăsase barbă, părul îi crescuse pe umeri, slăbise. Citea o carte în picioare. Sub carte ținea un pachet cu fursecuri. Nu m-a băgat în seamă. Patricia ștergea praful de pe niște volume groase, căutând să-i atragă atenția inginerului. Biata Patricia! Relu Mogâldea a stins lanterna și m-a sărutat pe obraji:

— La mulți ani! Crăciun fericit! – mi-a șoptit de parcă mi-ar fi transmis o parolă.

Mirosea a usturoi, dar omul îmi plăcea. Era îmbrăcat într-un hanorac peticit și pantaloni de doc.

— De Revelion să veniți la cămin. Am descoperit o serie de colinde vechi de trei sute de ani care se cântau în Stăncuța noastră. Sunt o minune, opere de artă! Le-am adaptat fără să le știrbesc valoarea. Ți se face părul măciucă să-i auzi pe bravii noștri străbuni.

Ne-am despărțit în stradă, promițându-i că voi veni. În garsoniera Irinei Dorcioaia era întuneric. Am fugit la oficiul poștal. Tovarășa Cerasela arăta foarte bine, se coafase și (re?)citea *Hamlet, prinț al Danemarcei*. I-am urat la mulți ani și mi-a vândut revista *A.* Am ajuns în garsonieră în cea mai mare grabă. Am închis ochii: „Doamne, dacă îmi apare proza… mă îmbăt, praf mă fac!” La rubrica „Poșta redacției” nu mi-am găsit numele. Nu se poate! Atinsesem pragul nebuniei. Nu se poate! Privirea mi-a căzut pe foile scrise până atunci. Să le dau foc sau să le rup în mii de bucățele? Să mă arunc de la fereastră? De ce nu îmi răspunde I.P.? Răsfoiam ca un robot revista care

nu dorea scrisul meu. Nu știu de câte ori mi-au trecut pe sub ochi paginile de mijloc ale revistei, dar știu că în clipa în care am citit titlul tipărit cu litere de-o șchioapă, *SURÂSUL CAILOR*, am leșinat. Sub titlul scria „fragment de roman" de Virgil Todericiță.

*

Se adresează Uniunii Artiștilor Plastici (U.A.P.)

Prin puterea talentului meu, remarcat în dese rânduri și de tovarășul primar Mirel Țâru, vreau să vă aduc la cunoștință unele evenimente petrecute cu ocazia sărbătoririi celor cinci sute de ani de la întemeierea Stăncuței, sărbătoare la care au participat și niște tovarăși de la studioul cinematografic Buftea, măturând cu aparatul de filmat cam tot ce s-a întâmplat pe la noi, inclusiv refuzul tovarășei Irina Dorcioaia, profesoară de limba română, femeie în vârstă de 27 de ani, bătută în cap și la propriu și la figurat, de a participa efectiv la activitățile culturale ce au cuprins mese rotunde, simpozioane, întreceri sportive, spectacole de muzică și poezie în aer liber, toate culminând cu un bal desfășurat în spațiul locativ al tovarășei bibliotecare Patricia.

Comportările dubioase ale tovarășei Irina Dorcioaia ne îngrijorează și prin prisma atmosferei de harababură ce domnește la orele de limbă română. Am avut ocazia, în calitate de martor ocular, să asist la o lecție ținută de ea, în care elevii trebuiau să facă un rezumat al poemului

Nopțile de primăvară ale frezoriței Laura Bucșă. Întrebându-l pe un elev ce l-a impresionat cel mai tare la caracterul frezoriței Laura Bucșă, el mi-a răspuns: „Cum lumea veche în cleștar, înoată în subțire var, nevinovatul noul ou, palat de nuntă și cavou". După ce mi-a zis această frază fără cap și coadă, în care se pot întâlni două cuvinte oribile, *lumea veche* și *cavou*, cuvinte ce nu slujesc idealurile literaturii actuale, copilul mi-a arătat limba și și-a aprins un chiștoc de țigară, rușine să-i fie!

Spre deosebire de refuzul mocnit al tovarășei sus-numite, am înregistrat refuzul frontal pus în practică de tovarășul Relu Mogâldea, cunoscut și sub numele de Drogatu, instructor al corului de bătrâni din Stăncuța, bărbat de 35 de ani, burlac, imprevizibil în purtări, deci periculos în acțiuni de sabotaj. El a refuzat să locuiască în singurul bloc din sat, „clădire demnă de succesele înregistrate de intelectualitatea muncitoare a Stăncuței" – apreciază tovarășul primar Mirel Țâru, preferând să locuiască pe dealurile Tichileștilor într-un complex de case făcute din chirpici. Opoziția sa a făcut-o publică, în gura mare, să-l audă toți participanții la sărbătoare, inclusiv tovarășii de la Buftea, el fiind convins, chipurile, fără dovezi, că adevărata Stăncuță nu s-a născut aici, de unde vă relatez, ci la șase kilometri mai sus, pe dealurile Tichileștilor, acolo unde își are el reședința. Pe acele locuri el a săpat zilnic, săpa-i-ar ochii să-i sape, pentru a demonstra că întemeierea Stăncuței a avut loc cu cinci sute treizeci de ani în urmă la o dată pe care evită s-o precizeze, prin descălecarea unui voievod de neam mare, plecat la vânătoare de porci mistreți,

care și-a adăpat calul său alb la un izvor din Stăncuța. Vă informez că în satul nostru nu există și n-a existat nici un izvor. Drogatul a dislocat însemnate cantități de pământ, acțiunea lui fiind filmată pe viu de tovarășii de la Buftea, atrăgând interesul, și aici am vrut să ajung, dragi oameni ai artelor frumoase, a stârnit interesul unui sculptor bărbos, bine legat, că nu știu de ce sculptorii ăștia, oameni în putere, își lasă barbă, al cărui nume nu l-am reținut. Vă rog frumos să mă iertați!

Colegul dumneavoastră de breaslă a lucrat în acel loc pustiu și a creat un obelisc din piatră pe care l-a montat în mijlocul satului după balul organizat în spațiul amintit al tovarășei Patricia. Dânsul a plecat fără să dea o explicație tovarășului primar care îi înlesnise și aprobase opera. Pe obelisc, persoana respectivă a cocoțat o pasăre înaripată din bronz ce seamănă cu un liliac, zice tovarășul primar și adaugă: „Mama lor de artiști, le dai realitate și ei își lasă barbă și plete. Ce i-aș rade eu pe ăștia-n cap și i-aș pune să prășească porumbul!" Tovarășul Ilie Andronic, inginerul-șef al șantierului pe care se va ridica un complex de îngrășare al porcilor, zice că măgăoaia este un pelican. Personal sunt convins că dumnealui nu a văzut în viața lui un pelican viu. Drogatu a zis că este o rușine pentru viitorul Stăncuței să ținem creatura asta oribilă. Eu nu văd legătura între istorie și artă. Una este istoria care a fost și alta este arta noastră! În ciuda acestor controverse, eu cred că obeliscul este o operă de artă de o excepțională valoare, reflectând cu fidelitate realitatea, lucru ce nu se întâmplă în paginile scrise de un așa zis scriitor de la noi,

un tovarăș retras, tăcut și mohorât, care se plânge mereu că nu este publicat de revistele din București. Dar cum să fii publicat tovarășe, când dumneata stai închis între patru pereți, în loc să te duci în fabrici, pe ogoare, să te inspiri de la izvoarele realității? I-am dat exemplu obeliscul și aștept ca realitatea să pătrundă și în paginile lui.

Pe obelisc sunt surprinse în basoreliefuri scene din sărbătoarea celor cinci sute de ani de la întemeierea satului, începând cu tentativa de evadare a corului de bătrâni sub conducerea Drogatului, sub pretextul că ar fi efectuat un turneu prin mai multe sate limitrofe și până la balul amintit, când personal am amețit cumplit. Referitor la prima scenă, pot spune că personajele sunt foarte, foarte asemănătoare cu noi. Consumatorul anonim de artă descoperă în acest basorelief un autobuz care oprește în Stăncuța la orele șapte fix. În mașină sunt instalați confortabil membrii corului, toți îmbrăcați în opinci putrezite, ițari cârpiți, căciuli sparte, sumane jegoase, straie ce reflectă portul strămoșesc din mentalitatea bolnavă a lui Drogatu. Sergentul nostru Grigore Postolache nu s-a lăsat păcălit de entuziasmul coriștilor și cu vigilența-i cunoscută a trecut la verificarea unghiilor de la picioare ale membrilor, cât de tăiate și curate sunt, să nu care cumva să ne facă de râs în afara granițelor. În urma controlului efectuat, tov. Grigore Postolache a descoperit un corist cu picioarele depilate, dar nu era corist, era profesoara Dorcioaia deghizată în boșorog la etatea de 83 de ani, motiv pentru care autobuzul a fost evacuat cu vociferările de rigoare ale lui Drogatu și prin intervenția energică a tov. primar s-au dat

sancțiuni destul de blânde – asta pentru că eram în sărbătoare. Corul a fost invitat la masa festivă: „Să-i auzim și noi cum cântă, că ne-am săturat de gunoaiele care se dau la radioul național!" – s-a amuzat tov. primar. Profesoara Dorcioaia a primit sarcina să participe la aceeași masă.

Expresivitatea stilului și a figurilor, scenele de grup de pe obelisc, toate dovedesc talentul maestrului. Vă rog să-i transmiteți omagiile mele! Lucrătura este dusă până la filigran, încât se pot recunoaște în piatră meniurile gătite de tov. Patricia la masa festivă. Personajele din jurul bucatelor se recunosc foarte ușor: tov. primar Mirel Țâru, tov. Cerasela, soția dânsului, tov. Grigore Postolache, tov. Ilie Andronic, tov. Patricia și profesoara Irina Dorcioaia cum stă chircită în dreapta mea. Chiar în debutul balului, tov. Cerasela a recitat din *Hamlet* și imediat tov. primar a luat cuvântul exprimându-și nemulțumirea față de inițiativa consoartei, sugerându-i ca pe viitor să-și aleagă opere mai optimiste. Tov. Cerasela a cules compătimirile noastre și după un scurt moment de meditație și-a luat angajamentul să învețe pe de rost poemul *Nopțile de primăvară ale frezoriței Laura Bucșă.* Basorelieful surprinde aplauzele publicului prezent. În continuarea programului, tov. primar a cerut să cânte corul și corul a apărut cu membrii săi schimbați în bine: ițari spălați și călcați la dungă, cămăși apretate, bocanci lustruiți, bărbieriți și rași pe cap, „dacă ne văd americanii ne dau premiul Oscar cu trei lungimi de barcă față de Al Pacino!" – a apreciat tov. primar. Nimic nu i-a scăpat sculptorului. Bravo lui! Apare Drogatu în salopetă și zice: „Permiteți-mi să începem

programul din această seară cu un cântec revoluționar cântat de marinarii care au descoperit America Latină. Interpretarea îmi aparține. Corul vă va prezenta o veche baladă haiducească culeasă de mine cu ajutorul neprețuit al conducerii satului nostru." Noi aplaudăm, Drogatu face o plecăciune și cântă: „Para uma xicara pequena, ponha umacolherina de café soluvel amigo e adicione agua ou leite quente. Adoce a vontade…" Tov. Ilie Andronic a recunoscut că versurile aparțin unui căpitan de vas spaniol ce a atins țărmurile noului continent, căpitan care a devenit apoi proprietar de terenuri în câmpia Amazonului, exploatându-i pe băștinași. Drept urmare, Drogatu a mâncat o bătaie zdravănă, în urma căreia, spre regretul general, și-a pierdut doi dinți. În pofida acestei pierderi dentare, Drogatu n-a vrut să ne mărturisească numele acelui voievod care și-a adăpat calul de la izvoarele Stăncuței, strigând în gura mare: „Decât să-l mânjiți cu noroi și pe el, mai bine îmi scoateți un ochi!" Eu i-am amintit, în spirit de glumă, că Inchiziția a fost desființată de cinci sute de ani și a fost evacuat, lăsând locul corului ce intonează năvalnic și cu forță „Trecea Mirel călare, călare, călare, iu-ha-ha!" Succesul de public a fost colosal și prins cum se cuvine pe obelisc de către sculptor. Și eu sunt imortalizat de maestru când plec acolo unde și regii se duc pe jos. Când m-am întors, profesoara Dorcioaia îmi ocupase scaunul. M-am așezat pe scaunul ei și fără intenție am băut vinul din paharul aflat în fața mea. Când am dat pe gât ultimul strop, tov. Andronic mi-a dat cu mâna peste pahar și mi-a zis că sunt chior, ăla nu era paharul tău! Tov. Postolache

a adăugat că acuma o să dormi ca o valiză în gară. N-am avut timp să-l contrazic, că somnul m-a luat pe loc. Am adormit cu imaginea din vis sau realitate – nu pot deosebi – cu imaginea profesoarei Dorcioaia imobilizată de cei doi și dusă spre bloc. Tov. primar a strigat din urma lor: „Să-i dați dragoste, să nu se spună că la noi îi lipsește ceva!" Pe obelisc este un spațiu mare, neatins de dalta artistului, doar cu niște semne care, cică, în viziunea lui ar reprezenta niște urlete de femeie. Basorelieful se termină cu înfățișarea pedepsei lui Drogatu, pus să repare patul cu baldachin din garsoniera nelocuită, pe care a refuzat-o, cum spuneam, la inaugurarea blocului.

Pentru a nu produce suspiciuni, în final, revin la tov. Relu Mogâldea care ne-a amenințat că dacă nu va fi lăsat să-și vadă de săpături, să cerceteze biblioteca Patriciei fără a fi urmărit – insinuează dânsul, acuzându-l pe nedrept de filaj pe tov. Postolache, pentru că nu există țăran român care să-și arunce plugul în bibliotecă, deci, aducerea uneltei în acest lăcaș este o înscenare grosolană – dacă se vor face intervenții abuzive în repertoriul corului, dacă profesoara Dorcioaia nu va fi lăsată să părăsească localitatea, dacă nu se va pune capăt violării corespondenței, atunci, cu prima ocazie, o să-și facă necesitățile fiziologice pe opera membrului dumneavoastră al Uniunii Artiștilor Plastici și nu cred că cineva va suporta o asemenea insultă. Aceste amenințări ne-au pus pe gânduri și ca urmare tov. Postolache a fost postat lângă obelisc, zi și noapte, gata să tragă la orice amenințare.

Închei aceste rânduri cu rugămintea expresă de a ne transmite și alte modalități de apărare a patrimoniului nostru cultural și cu speranța că ne veți lămuri printr-o scrisoare oficială asupra identității păsării din bronz.

*

Într-o ploioasă dimineață de august, Irina Dorcioaia a fost găsită cu tâmpla spartă pe șosea, la trei kilometri de Stăncuța. Grigore Postolache a raportat că fusese lovită de o basculantă. Nu se știe nici până azi dacă a fost accident sau sinucidere, dacă profesoara încerca să fugă sau pur și simplu se plimba pe șosea. Imediat după această tragedie, sergentul s-a internat în spital, la oraș. Ficatul îi făcea probleme.

Întâmplările triste din viața satului nostru nu mi-au tulburat munca. Muncisem tot anul la nuvelă și eram mulțumit. La sfârșitul lui august mai aveam de dactilografiat zece pagini. Seara, în clipele de melancolie, răsfoiam pe îndelete manuscrisul. Mă gândeam că I.P. va fi mulțumit de nuvelă și, de ce nu?, mi-o va publica în revista *A.* I-am citit Patriciei câteva capitole. Bibliotecara m-a ascultat foarte atentă. Când am terminat, a plecat tăcută. Nu m-am supărat, o iubeam pe Patricia, deși îmi mărturisise că nu poate să se culce cu mine, pentru că are o repulsie față de fizicul meu. A regretat și ea dragostea noastră „nerotundă".

Timp de opt luni, cu gândul împăcat, comparasem nuvela mea cu fragmentele romanului *Surâsul cailor* apărute

în revista *A.* Încă de la prima apariție, romanul a captat atenția publicului și a criticilor. În presa noastră literară au apărut articole care consacrau pe ample spații un nume până atunci necunoscut: Virgil Toderiță. Criticii au demontat cu repeziciune mecanismul scrierii, intriga, relațiile dintre personaje, iar cei mai slabi de înger l-au considerat drept cel mai bun roman autohton al secolului XX. Puțini au fost cei care, obișnuiți mereu „să desființeze", au tăcut. Un mucalit calculase cu ajutorul unor ecuații sofisticate implementate pe calculator că până la mijlocul lunii august se consumaseră două tone de cerneală tipografică pentru comentarea romanului, fără a pune la socoteală eseurile și dezbaterile din reviste. Ce s-a întâmplat cu revista *A.*? Tirajul i-a crescut de cincisprezece ori, dar tot nu satisfăcea cererea; chioșcurile de difuzare a presei erau permanent asaltate public. Mulți poștași ceruseră gărzi personale pentru a distribui abonamentele revistei *A.* Replici din roman puteau fi auzite pe buzele oricui. După campionatul intern de fotbal – izvor nesecat de discuții – *Surâsul cailor* era cele mai atacat subiect. Cum au trăit cititorii impactul cu noul roman? Mulți nu puteau să-și explice emoțiile, dar au fost destui care, prin scrisori adresate ziarelor și forurilor literare, își exprimau bucuria că sunt liberi să citească o astfel de carte, că trăiesc un timp înfloritor, că *Surâsul cailor* este un roman al adevărului ce trebuia spus o dată și-o dată, că… mai are rost să continui? Prin luna martie se planificase apariția în volum a romanului, simultan la două edituri, motiv pentru fanaticii suporteri ai autorului să asedieze multe zile în șir cele două instituții, încât

redactorii au fost nevoiți să lupte eroic cu telefoanele care zbârnâiau la fiecare minut, dar și cu persoanele fizice care nu s-au sfiit să folosească berbeci, frânghii, scări și alte utilaje din arsenalul pompierilor pentru a pătrunde pe ferestre și uși, ca să ocupe un loc cât mai în față la coada deja formată… Cu mare greutate s-au întocmit liste în ordine alfabetică pe cartiere, blocuri și întreprinderi. Vă închipuiți cât hazard a existat în acest criteriu, dar altul n-a fost admis! Listele întocmite au fost folosite și la rațiile de unt, ulei și carne.

Într-o lună, prin iunie, dacă îmi aduc bine aminte, fusese perfectată producția cinematografică cu același nume. A fost o luptă crâncenă, „de subterane", pentru câștigarea posturilor, de la regizor și interpreți principali până la ultimul figurant. Spiritele răzvrătite rămase pe tușă s-au liniștit când s-a anunțat că în următorii doi ani, romanul va fi ecranizat într-un serial de televiziune ce va fi mai lung decât „Dallasul".

Viața particulară a autorului *Surâsului cailor* nu era cunoscută. În primul rând că individul nu apăruse în public. Nimeni nu știa cum arăta. Se zvonea prin presă că ar fi un sihastru de o sută de kile, care scria într-o grotă, în vârful munților, mâncând o capră friptă la masă și o dată pe lună coboară la primul oficiu poștal să expedieze următorul fragment de roman. Autoritățile au verificat, nu era nimic adevărat. Au fost voci care susțineau că scriitorul ar fi un slăbănog cu coșuri pe față, ochelarist, dar umblă deghizat prin lume într-un tip blond, cu ochii albaștri și trup de acrobat. În acest fel intră prin toate

mediile sociale, mai cu seamă în cele politice, are și carnet de membru de partid și se poate documenta în voie. Pe baza acestei ipoteze, organele de miliție au efectuat numeroase razii în cursul cărora au fost prinși numeroși bișnițari care ofereau la prețuri exorbitante, nu blugi, țigări americane sau deodorante rusești, ci exemplare din revista *A.* cu fragmente din *Surâsul cailor* .

Dacă atunci, în vâltoarea acelor evenimente, cineva m-ar fi întrebat: „Îl invidiezi pe Virgil Toderiță?", i-aș fi răspuns, cinstit, da, da, îl invidiez pentru succesul romanului său, dar nu-mi place cum scrie. Invidia mea a fost pașnică. Nu l-am căutat, n-am stat de vorbă cu el, n-am ținut să-i smulg un autograf pe revista *A.* , pur și simplu mi-am văzut de scris.

În șapte zile îmi propusesem să termin nuvela și imediat să i-o trimit lui I.P. Dar săptămâna a început catastrofal, nu pentru povestirea mea, ci pentru omul care o scria. Într-o zi foarte călduroasă mă sculasem la ora prânzului și băusem un ceai. Tot plimbându-mă cu felia de pâine cu unt în mână, de la ușă la geam, și gândindu-mă că actuala garsonieră (loc în care scriu acum acest rânduri) este prea mică pentru viitoarele mele pretenții de celebru scriitor, am descoperit la intrare, prinse sub covor, ca două aripi de fluture, două plicuri albe. De obicei nu primeam scrisori. Primul plic pe care l-am deschis a fost de la Patricia:

O să-mi fie dor de tine, drăguțule! Tu, ca bărbat, ești fascinant prin ce gândești și spui. Pentru asta te-ar iubi și

ultima femeie de pe pământ. Nu ești un bărbat urât, dar eu nu te-am iubit pentru că ai fost ascuns de mine, nu ți-ai dat jos masca, să te cunosc cu adevărat și de aceea mi-a fost teamă să rămân cu tine. Mă complexai cu literatura ta care nu-ți aducea nici un avantaj, o butelie, de exemplu. Eu vreau să iubesc. Să nu mă condamni! N-am să te uit niciodată!

Semnătura Patriciei părea o mâzgâlitură făcută de un copil lăsat pentru prima dată să se joace cu pixul. În post-scriptum, femeia mă informa că îi lăsase cheia de la bibliotecă lui Virgil o dată cu inelul de logodnă.

A doua scrisoare am s-o reproduc în continuare:

Stimate domnule,

Mă numesc Relu Mogâldea, dar nu asta contează acum. Sper că lectura acestor rânduri s-a duceți până la capăt. Mă bazez pe faptul că sunteți un om onest, rațional, un om care nu i-a făcut nici un rău Patriciei și pentru acest lucru vă mulțumesc. Vă mulțumesc deopotrivă în numele meu cât și al soției mele. Dar de ce atâtea mulțumiri, stimate domnule?, mă întreb în acest clipe premergătoare plecării noastre din Stăncuța.

Da, ați citit corect. La ora asta, Patricia este soția mea și noi suntem undeva, departe. Regretele, remușcările, întrebările sunt de domeniul trecutului, dar trecutul pentru mine nu mai există. Eu am semnat cu Patricia pe care o iubesc, am semnat o dezertare. Nu mă interesează trecutul ei și nici istoria Stăncuței. Puțin îmi pasă de istorie, de mizerie, de suferințe, de tratamentul la care am fost supus, chiar și de

scrisul dumitale, cu riscul de a mă înjura! Nu-mi pasă! Dar nu ți se pare că toate aceste zbateri și frământări pentru aflarea și conservarea adevărului sunt inutile și ridicole? La ce folosește lupta pentru aflarea adevărului? Poate pentru a le da motive de distracție urmașilor noștri. După mulți ani de cercetări în Stăncuța, un istoric ca mine – o să râdeți stimate domn – a descoperit nu adevărul, nu istoria satului, ci o biată poveste de dragoste. Vă asigur că sunt un om lipsit de talent literar. Mi-ar plăcea ca peste câțiva ani, când veți fi celebru, să scrieți o carte cu acest subiect, iar eu s-o citesc cu plăcere.

Ea și El. Nu se cunosc. Într-o zi, aflându-se în biblioteca satului nostru, El pune mâna pe o carte, o răsfoiește și ajunge la ultima pagină. Acolo, în interiorul coperții, ca la orice carte din bibliotecă, există un buzunăraș lipit pentru a găzdui fișa de lectură. Puteți să-i spuneți cum vreți: întâmplare, coincidență, destin sau minciună. Cititorii vă vor judeca. Pe fișa respectivă a cărții l-a atras o semnătură. A împrumutat cartea și a citit-o, nu înainte de a semna sub semnătura descoperită. Astfel a început El să caute cărțile citite de persoana ce semna atât de frumos. Și El a citit, a urmărit-o carte după carte, fără să știe pe cine urmărește și fără ca Ea să simtă că este urmărită. Au trăit semnătură sub semnătură aproape un an de zile. Au citit cu pasiune, cu tandrețe, cu furie, cu dragoste, au citit cărți de poezie, romane de aventuri, polițiste, de dragoste, lexicoane, monografii, dicționare, cărți de bucate, sfaturi pentru viticultori și crescători de vite, ghiduri turistice, da, domnule, au citit! Nu s-au cunoscut, nu s-au zărit. Bineînțeles, e loc mare pentru a

inventa tot felul de metafore, sarcina și talentul vă revine, stimate domn! Ea l-a trecut prin bibliotecă. El a urmărit-o îndrăgostit. Dar într-o zi, Ea sfârșește ultima carte din bibliotecă și se sinucide… Poate n-a suportat ideea că nu va mai avea de citit ceva în satul nostru. S-a sinucis neștiind că un bărbat este îndrăgostit de ea. El însă mai trăiește și citește. Nu știu ce se va întâmpla cu El după ultima pagină citită. Poate va trăi. Vă sugerez să-l ajutați. Eu, stimate domn, vă asigur că o voi face fericită pe Patricia. Adio!

Cu neuitare,

Relu

În următoarele două zile am scris și am plâns. Apoi l-am căutat pe Virgil Toderiță în bibliotecă, dar „lăcașul de cultură" era închis. Am bătut la ușa lui. Nu mi-a răspuns. Pe șantierul de la poalele Tichileștilor am aflat de la un șofer că inginerul-șef Ilie Andronic a fost destituit pentru neîndeplinirea sarcinilor de plan și mutat pe un alt șantier, în nordul Moldovei. Nimeni nu știa unde fusese mutat, nici măcar înlocuitorul său, Virgil Toderiță. „Îl găsiți acolo!", mi-a arătat șoferul o baracă. În apropiere două sonete bătătoreau pământul argilos. Un buldozer se lupta cu o movilă de pământ galben. Într-un halat murdar, cu o cască îndesată pe frunte, Virgil Toderiță privea încruntat la lupta buldozerului. Când m-a văzut, a râs fericit. Ceva se întâmplase cu privirea sa de om neajutorat.

— Ce mai faceți, tovarășe inginer? – am strigat.

Virgil a ridicat din umeri și mi-a răspuns:

— Azi-dimineață am citit treizeci de pagini. Până seara sper să termin cartea, deși are trei sute de pagini. Mâine mă apuc de alta…

— Ce carte citiți?

— Una, nu i-am reținut numele…

N-am putut să-l ascult mai departe. Buldozerul ne acoperea cu praf iar eu, prefăcându-mă că-l înțeleg pe inginer, am dat tot timpul din cap. Mi-a făcut semn la ceas, îl chemau alte sarcini de serviciu. Ne-am strâns mâinile. Virgil Toderiță s-a pierdut printre basculante.

În două zile am încheiat nuvela. De bucurie, am spart stiloul între dinți. Evenimentul l-am sărbătorit cu o sticlă de vin, cu manuscrisul pe masă. Am coborât cu nuvela sub braț. Mirel Țâru aștepta autobuzul, așezat pe o valiză de carton. Primarul își ștergea nervos fața osoasă, gâtul și chelia pistruiată.

— Plecați?, m-am speriat.

— Îi duc lui Grigore la spital niște caiete de-ale lui, deși n-ar merita că nu l-a prins pe cel care a abandonat plugul în bibliotecă. Până la urmă l-am dat la fiare vechi, să aibă țara oțel.

— Eu trimit o nuvelă la revista *A.*

— Degeaba trimiți, tovarășe!, a dat din mână plictisit. Nu-l întreci matale pe Eminescu, în vecii vecilor. O armată de scriitori n-o să-l întreacă. Și știi de ce, tovarășe? Pentru că sunteți bețivi. Partidul vă plătește ca pe niște bancheri, iar voi azvârliți banii pe băutură. Uite la Toderiță, la Virgil Toderiță! Ce-a făcut? Un bețivan, toată ziulica stătea cu

nasul în butoi, un afemeiat, n-a fost în stare să-și întemeieze o familie. A băut vrând să ajungă eroul literaturii. Puah!, scuipă cu ciudă. Toderiță nu-i ajunge nici la degetul mic lui Eminescu, deși a murit și el în mizerie.

— Cum să moară? Acum două zile am vorbit cu el și arăta foarte bine!, am strigat de parcă îmi luase foc manuscrisul.

— Matale ai vorbit cu inginerul nostru… Eu vorbesc de scriitor. Mai bine citește ziarele!

Am fugit la oficiul poștal. Da, mi-a confirmat tovarășa Cerasela, scriitorul Virgil Toderiță murise subit cu două nopți în urmă, nu se cunoșteau cauzele, dar asta nu mai conta. Important era că revista *A.* – ediție specială – publica ultimul fragment din romanul *Surâsul cailor*. Toate ziarele centrale publicau în chenar fotografia și necrologul scriitorului. Astfel, identitatea adevărată a scriitorului era dezvăluită. Înalt, blond, simpatic, început de chelie, Virgil Toderiță nu era inginerul de pe șantierul din Stăncuța, ci pseudonimul literar sub care se ascunsese redactorul I.P.

*

Se adresează Asociației Cineaștilor (ACIN)

Prin puterea talentului meu, a onestității și a corectitudinii gramaticale de care am dat dovadă în contactul cu multe persoane, vreau să vă aduc la cunoștință unele impresii cu privire la ultima producție cinematografică a Casei dumneavoastră de filme Buftea, producție care a

fost găzduită pe plan material și sufletesc de satul nostru cu ocazia sărbătoririi celor cinci sute de ani de la întemeierea Stăncuței. Evenimentul a prilejuit organizarea multor activități omagiale concretizate în mese rotunde, simpozioane, spectacole de sunet și lumină, întreceri sportive, expoziții, activități care au reunit marea majoritate a populației cu excepția profesoarei Irina Dorcioaia, ființă intolerabilă cu ea însăși, aflată zilele trecute la a treia tentativă de sinucidere, din motive necunoscute și chiar dacă aș ști motivele, nu le-aș spune, că doar la noi toată lumea este fericită, și tovarășul Relu Mogâldea, zis Drogatu, un extrovertit, un element poluant al spiritului nostru comun, dirijorul corului de bătrâni ce activează pe lângă Căminul Cultural.

Revenind la filmul Casei dumneavoastră de la Buftea, țin să vă informez că premiera a avut loc în Stăncuța, fapt ce ne-a bucurat pe toți, în afara celor două exemplare umane care în timpul vizionării nu s-au amuzat deloc. Ne pare rău, stimați tovarăși ai aparatului de filmat, că nu ați trimis colectivul de realizatori în ziua respectivă, noi v-am așteptat la Căminul Cultural, dornici să purtăm un dialog viu, n-ar fi fost probleme cu masa și cazarea. Totuși, noi ținem să vă mulțumim încă o dată pentru onoarea făcută de a filma și de a transpune pe ecran această capodoperă care, vă mărturisesc confidențial, l-a cam pus pe gânduri pe un locuitor al Stăncuței ce se ocupă cu scrisul. Personal, nu-l văd pe acest aspirant la gloria literară să ajungă să scrie un asemenea scenariu pentru că e insensibil la freamătul viu al realității.

În debutul premierei a vorbit tov. primar Mirel Țâru despre istoria și realizările Casei dumneavoastră de filme de la Buftea și noi l-am aplaudat călduros. În câteva cuvinte, dânsul ne-a expus tematica filmului, dar nu până la capăt, pentru că a fost bruiat de comportamentul elevilor dirijați de profesoara Irina Dorcioaia, elevi care urlau, huiduiau, fluierau, altora puțin le păsa unde se aflau, jucau bâza, riți-piți, motiv pentru care sala a fost evacuată de turbulenți, profesoara postându-se undeva prin ultimele rânduri. Au fost tolerați membrii corului, pentru că au semnat convocatorul. În prealabil s-a făcut și o prezență fulger și nu s-au înregistrat absențe. Când tov. sergentul-major Grigore Postolache a fost investit să răspundă de buna derulare a peliculei, Drogatu s-a ridicat imediat și a lătrat, de era să-și înghită limba: „Dacă o singură dată se folosește foarfeca, atunci eu îmi dau foc în fața obeliscului! – la care toată lumea a râs și a scandat „Dro-ga-tu, Dro-ga-tu!" și eu am scandat în bătaie de joc. Tov. Postolache a dat drumul la aparatul de proiecție și filmul a pornit cu brio.

Am fost foarte emoționat de apariția pe marele ecran a tovarășului primar îmbrăcat într-un trening impecabil, cu un fluier în mână și am recunoscut scena maratonului. Filmarea a fost făcută pe viu și este meritul regizorului care nu s-a băgat în problemele noastre, dânsul purtând aparatul de filmat în locuri discrete și realitatea a fost prinsă fidel. Startul s-a dat la ora zece, când tov. primar a suflat din fluier. Dintr-o participare integrală a lipsit nemotivat profesoara Irina Dorcioaia care – mai târziu

am aflat – supusă la un control antidoping a fost exclusă din competiție și trimisă forțat în garsoniera personală. Pe marele ecran m-am văzut și eu, cum stăteam la masă și înregistram numerele concurenților cu tuș negru pe brațul stâng; tov. Patricia arăta superb, împărțind pateuri cu brânză și pahare cu apă minerală. Concurenții au plecat entuziasmați – filmul a surprins marea hărmălaie – și nu s-au mai întors niciodată. Tov. primar, cuprins de remușcări a spus textual în film: „Mama lor de secături, au luat avionul și s-au oprit la primul bordel din Hamburg!" Aici filmul pare plictisitor pentru că relatează așteptarea noastră inutilă lângă obelisc, punctul terminus al maratonului programat dus-întors pe traseul Stăncuța – capitala județului nostru. Dar de unde să știm că ei nu se mai întorc? Nici prin cap nu-i trecuse regizorului! După patru ore de plictiseală, tov. primar Postolache, tov. inginer Andronic au plecat în sat să vadă ce face profesoara Dorcioaia în domiciliul stabilit. Eu am rămas în așteptare. Tov. Patricia a pregătit șampania și focurile de artificii. Tov. Cerasela a învățat pe de rost poemul *Nopțile de primăvară ale frezoriței Laura Bucșă.* Cam pe aici, cuprins de moleșeala ce se instalase în sala de proiecție și influențat de sforăiturile bătrânilor din cor, am ațipit. Vă rog să mă iertați. Dar cu prima ocazie am să revăd filmul cu foarte mare atenție.

Am fost trezit de țipetele isterice ale lui Drogatu care a încercat să maltrateze aparatul de proiecție cu un pantof, acuzându-l vehement pe tov. Postolache că a folosit cenzura și că în loc să fi tăiat banda de celuloid, mai bine și-ar fi tăiat… vai, ce cuvânt oribil a folosit! Drogatu a

fost evacuat din sală în pumni. Acesta a fost ultimul incident, vă rog să mă credeți, spectacolul reluându-se de la scena în care apare ceva la orizont. Tov. primar ordonă pornirea focurilor de artificii, tov. Patricia destupă sticlele de șampanie, dar pe linia de sosire apare corul bătrânilor înghesuit într-un camion. Rândurile acestor bravi alergători fuseseră decimate de infractori, crize de astm și de alte crize, motiv pentru care Drogatu i-a adunat de pe șosea pe cei în viață, iar pe cei morți i-a îngropat la un loc, într-o groapă comună. În clipa sosirii corului din cursă în condiții frauduloase, contrar normelor sportive – vezi camionul, de aceea au fost descalificați pe loc – s-a auzit o împușcătură. Noi am fugit în acea direcție. La șase kilometri de Stăncuța, printre utilajele șantierului am găsit-o pe profesoara Irina Dorcioaia cu trei gloanțe în cap. Drogatu ne face criminali, apoi își face nevoile cele mari pe obelisc. Acțiunea lui a umplut paharul. Fizionomia primarului este redată admirabil în film. Sunteți mari, tovarăși cineaști de la Buftea! Tov. primar ordonă să-l urmăm și l-am urmat pe dealurile Tichileștilor, acolo unde Drogatu își are colibele din chirpici. Fiecare din noi purta câte o făclie făcută din resturile patului cu baldachin. Intenția noastră a fost să-i administrăm o bătaie zdravănă și să radem de pe fața pământului toate anomaliile lui Drogatu. Dar când să trecem la fapte, nu ne-a venit să credem ochilor! Pe locul săpăturilor făcute de Drogatu se înalța o cetate din piatră. Foarte fudul, cocoțat pe un meterez, ne aștepta Drogatu în fruntea bătrânilor supraviețuitori din corul său. Insurgenții ridicaseră podul de

peste șanțul cu apă. La rândul său, tov. primar a ordonat atacul frontal.

Și am pornit. Eu m-am împotmolit în mâlul din șanț, tov. Patricia a rămas pe mal pentru că nu știa să înoate, tov. Cerasela a aruncat cu pietre până a făcut scurtă la mână, tov. Andronic ajuns sub zidurile cetății a fost opărit cu ulei aruncat de doi membri ai corului. Tov. Grigore Postolache s-a dovedit cel mai eroic, dânsul doborând cu pușca trei ciori prinse involuntar în spațiul aerian al conflictului, dar a primit în cap patru obiecte arheologice, trei pocale de argint și un scut care l-au făcut knocaut. Tov. Patricia l-a bandajat cu fâșii din propria-i rochie. Frumos gest! În această situație critică, tov. primar a sunat retragerea pe șantierul condus de tov. Andronic, om foarte amabil care ne-a pus la dispoziție două boldozere, un excavator și multe cozi de lopeți. Atacând cu noul armament am reușit să pătrundem în cetate. Luptele de stradă au fost crâncene și inamicul a suferit grele pierderi în oameni și tehnică de luptă. Filmul înfățișează în culori vii efortul nostru de a dărâma zidurile cetății din partea de nord. Pe cel din răsărit îl dărâmase tov. Patricia care a condus admirabil excavatorul. Tov. Cerasela a otrăvit izvoarele subterane. Tov. Postolache a curățat metodic imobilele unde se ascundeau forțele inamicului, dar efortul dânsului nu a dus la prinderea Drogatului. De abia formarea și intrarea în acțiune a unui comando în frunte cu tov. primar a dus la localizarea inamicului în turla bisericii. Rămas fără muniție, fără alimente, i s-a cerut Drogatului să se predea fără condiții, dar insurgentul ne-a făcut albie

de porci. Când fitilul dinamitei pusă de tov. Andronic a început să ardă, a apărut un individ îmbrăcat din cap până-n picioare într-o armură strălucitoare. Bărbos, cu o privire aprigă, obrazul negru de mânie, cu paloșul ridicat, tipul ne privea de pe un armăsar alb. La un semn, am văzut cum cerul se despică în două și bubuie măruntaiele pământului. Patricia a țipat văleu. De peste tot s-au pornit sute de călăreți în cămăși albe, toți bărboși, sălbatici, înarmați cu săbii și sulițe. Chiuiau, strigau, făceau ca toți dracii. Ăștia sunt haiducii! – a urlat tov. primar și a ordonat retragerea în spatele bisericii. Tov. Postolache, așa rănit cum era, s-a declarat nemulțumit de locul ales, de ce să ne apere biserica! Dar în iureșul dezlănțuit nici în gaură de șarpe nu găseai adăpost. Cerul se întunecase de săgețile ce zburau spre noi. Tov. Postolache a fost găsit lovit de o săgeată drept în ficat și a murit în brațele mele. Tov. Andronic a fost făcut prizonier și filmul nu mai arată ce-a pățit. Tov. Patricia a dezertat la inamic, urcând pe ascuns în turla bisericii la Drogatu. Câți mai rămăsesem nu mai speram în victorie. Dar iată cum s-a întors istoria: Au apărut tancurile! Contratacul nostru fulgerător și decisiv a strivit totul. Ultimul cuvânt l-a avut tov. primar care a tras cu tunul de pe tanc, producând o explozie grozavă și un nor de praf de nu ne-am mai văzut. Când ceața s-a risipit, am văzut că ne aflam pe un ogor arat de un plug tras de un cal alb, care abia se mai ținea pe picioare. Din acel loc am putut admira obosiți panorama Stăncuței și cum stăteam noi și admiram, vedem deodată cum zburătoarea din vârful obeliscului se ridică, se ridică în ceruri

și se duce departe. Așa s-a terminat filmul în aplauzele spectatorilor.

Vă informez că am aplaudat cel puțin o jumătate de oră, de mă usturau palmele. Închei aceste rânduri cu dorința expresă în numele meu și al celor care au participat la realizarea filmului, de a-l întreba cum știți mai bine pe regizor, ce s-a întâmplat cu alergătorii care nu s-au mai întors din maraton, pentru că, fapt foarte curios, în realitate trăim o împuținare a locuitorilor și acest lucru nu-l putem explica. Nu cumva filmul i-a influențat pe concetățenii noștri să se angajeze strungari și frezori în uzinele din capitala noastră de județ? În aceeași situație de dispărută se află și zburătoarea din bronz, din vârful obeliscului. De curând, ea a fost furată sau a dispărut, nici tov. Postolache care o păzea nu știe ce să spună. Doar n-a zburat așa cum s-a întâmplat în film. De asemenea, vă rugăm să ne transmiteți amănunte despre acel voievod, pentru că Drogatu nu vrea să ni-l spună, iar istoria Stâncuței învățată de noi la ora actuală nu-l pomenește. Cu acestea zise, vreau să apreciez încă o dată că filmul dumneavoastră este o capodoperă cu valoare excepțională și că va rămâne definitiv în inimile noastre, în tezaurul nostru cultural.

*

Mi-am ordonat foile în fața tovarășei Cerasela, dar funcționara m-a avertizat:

— Nu încape. Nu încape într-un plic poștal. E prea gros. Trebuie să-l faceți colet. Unde vreți să-l trimiteți?

— La revista *T.*

— E un roman? m-a întrebat femeia după ce a răsfoit câteva pagini.

— Da, un roman de dragoste.

A luat prima pagină și, încordându-și privirea, a citit cu voce tare:

— „Într-o frumoasă dimineață de mai, o zveltă amazoană, călare pe o somptuoasă iapă alezană parcurgea, prin mijlocul florilor, aleile din pădurea Boulogne". Ce frumoasă poveste ați scris, domnule scriitor! – a exclamat Cerasela.

Curtea de Argeș – 1988

Era marinar și semăna cu Al Pacino

Este de ajuns să figurezi un dreptunghi mare cu pătrate mici, ordonate pe trei sau patru coloane, iar deasupra, cu vârful creionului, să fixezi câteva semne ce ar sugera niște antene de televiziune, pentru a te convinge că un bloc se desenează mai ușor decât o casă.*

Natalia s-a născut într-o casă îngrămădită de două depozite de materiale de construcție, la periferia orașului. Când Natalia a împlinit șase ani, familia Nițescu s-a mutat la bloc, într-un cartier abia construit, și a fost înscrisă la o școală bună.

Strigătul Nataliei s-a auzit foarte departe. Doamna Nițescu făcea clătite în bucătărie, iar domnul Nițescu citea ziarul în fața televizorului. Clătitele doamnei Nițescu nu se dezlipeau de tigaia încinsă, ratase deja patru bucăți. Nereușita a enervat-o la culme pe fosta educatoare care, în acea după-amiază de iunie, îi venise ideea de a face

---

* Această frază este scrisă pentru prietenul meu Atila Vizauer care, într-o dimineață, întorcându-se cu metroul de la o iubită, a avut revelația că toate personajele mele locuiesc în blocuri.

clătite pentru prima dată în cei 62 de ani de viață. Așadar, șansele ca strigătul Nataliei să fie auzit au fost foarte mici. Poate copiii din fața blocului să fi auzit strigătul izbucnit de la fereastra etajului opt, dar ei se aflau în plin joc, „nouă pietre" se numea jocul, și chiar dacă l-ar fi auzit, nu i-ar fi dat mare atenție pentru că, se știe, ei sunt obișnuiți cu strigătele.

Este posibil ca doamna Căpușă să fi tresărit la strigătul Nataliei. Colega ei de serviciu, o femeie resemnată la cincizeci de ani, slabă ca un ogar, se afla în fața blocului, pe punctul de a traversa strada pe zebră. Ea a auzit, dar n-a ridicat capul, pur și simplu a auzit și a traversat strada cu două sacoșe care o incomodau vizibil, umplute cu tot felul de alimente. Șoferul Trabantului care s-a oprit la trecerea de pietoni a gândit: „Cum se târâște cămila asta!" „Cămila" a traversat, culoarea semaforului s-a schimbat, permițând șoferului să apese pe accelerație. Doamna Căpușă a intrat în bloc, a chemat liftul, iar a doua zi s-a lăudat la toată lumea din oficiu, ce bună tocăniță a gătit.

Lumea oficiului de calcul de pe lângă fabrica de aspiratoare era formată din doamna Căpușă, inginerul Dănilă (șeful), un bărbat cu burta parcă umflată cu pompa, roșu în obraji, mare consumator de cafea, dar nefumător, contabila Chiriac (nu merită nicio caracterizare), pe al cărei birou se afla singurul telefon din încăpere și, în sfârșit, Natalia Nițescu. Cu o lună înainte ca Natalia să strige și să n-o audă nimeni, își făcuse loc printre membrii oficiului un tânăr inginer programator, douăzeci și opt sau treizeci

de ani, prea bine nu-l puteai fixa în vârstă, pentru că era tuns foarte scurt și purta ochelari cu lentile groase ce-i ascundeau ochii. Greu de stabilit și culoarea ochilor. În plus, era foarte slab, cu un aer de bleg, motiv pentru doamna Căpușă să întoarcă de câteva ori privirea spre el și să izbucnească în hohote de râs, înăbușite în batistă. „Ce-ai, madam Căpușă?", se interesă contabila Chiriac. „Ei, râd și eu de ce-mi aduc aminte!", se scuză slăbănoaga. „Râzi ca proasta, că numai proștii râd de ce-și aduc aminte", se băgă în vorbă inginerul Dănilă, apoi râse cu gura până la urechi, cum se spune. Această scenă s-a repetat de trei ori în prima săptămână de la angajarea tânărului programator. Noul lor coleg părea pașnic, opt ore stătea cu nasul în hârțoage și inginerul Dănilă era mulțumit. Nu-și bea cafeaua la birou, nu comenta starea vremii, aglomerația din autobuze, rezultatele etapei de fotbal (spre dezamăgirea șefului care-l provocase fără succes), la prânz mânca la cantină fabricii de aspiratoare, într-un cuvânt, timp de două săptămâni, tânărul Dobrinoiu a fost cuminte.

„Este antipatic și arogant", a gândit Natalia într-o zi când, în absența lui, doamna Căpușă a ridicat cu cu voce tare mai multe întrebări: „De ce spune așa de sec: «bună dimineața»? De ce nu bea cu noi cafea? De ce fumează așa de mult? De ce nu râde când noi facem glume? De ce nu vorbește decât atunci când este întrebat? De ce nu-i însurat și dacă e însurat, de ce nu poartă verighetă? De ce se tunde așa de scurt? De ce poartă același pulover roș--negru? De ce se uită la noi ca la niște gunoaie căzute din

Lună? De ce spune atât de tare: «la revedere»? De ce?" – se sufocase doamna Căpușă. „Întreabă-l!", o încurajă contabila. Slăbănoaga ripostă: „Întreabă-l tu, că ești mai deșteaptă!" Disputa celor două femei degeneră într-o ceartă aprigă, tăiată din scurt de inginerul Dănilă, care a promis că va verifica dosarul de la „Personal" al angajatului Eduard Dobrinoiu. De asemenea, s-a decis în unanimitate ca acest „băiat" să nu mai fumeze în oficiu, ca să „afume aerul", ci pe hol, la locul de fumat. Natalia, care tăcuse, privise și ascultase, n-a fost iertată de doamna Căpușă: „Tu ce părere ai de individ?" Fata a ridicat din umeri, dar s-a abținut să răspundă: „Este antipatic și arogant". Tăcerea i-a fost sancționată de slăbănoagă, tot în gând: „Proasto, o să te măriți când voi ajunge eu prințesă de Pompadur!" Natalia împlinise 31 de ani, era singură la părinți și lucra de șase ani în oficiu de calcul. Când își spăla părul cu șampon și își ascundea cu pudră firavele riduri de pe frunte, era chiar drăguță. Cu ani în urmă o curtase un tehnician din fabrică, divorțat, fără urmări.

Inginerul Dănilă s-a ținut de angajament și, după două zile, le-a spus colegelor că dosarul lui Eduard Dobrinoiu nu conține nimic deosebit, nicio abatere profesională sau morală și niciun semn „care ar trebui să ne pună pe gânduri". Dar doamna Căpușă n-a fost convinsă: „Ăsta e țăcănit și trăiește printre noi!" Căpușa a avut dreptate. La o săptămână de la această replică, într-o pauză de prânz, când șeful înfulecase ultima bucățică de pâine cu salam și contabila Chiriac le reținea atenția fetelor cu o rețetă de

fursecuri copiată dintr-un calendar de perete, Eduard Dobrinoiu s-a ridicat de la birou și, în loc să plece la cantină, a început să măsoare cu pași egali oficiul de calcul dintr-un perete în celălalt. Își ținea capul plecat și mâinile încrucișate pe piept. Inițial, n-a fost băgat în seamă, dar când a început să se miște din ce în ce mai repede, apoi să tropăie ca la armată, cafeaua inginerului dădu în foc, iar doamna Căpușă rămase cu lingurița de iaurt în dreptul gurii. Tropăiala se liniști îndată ce atrase atenția, fiind urmată de un mers în vârful picioarelor. Pantofii cu talpă cașcaval nu-l avantajau, dar tânărul reuși să-și păstreze echilibru. Ținea capul dat pe spate, cu ochii închiși. Fredona o melodie pe care nimeni nu reuși s-o recunoască. Eduard preciză, fără să se oprească: „Am auzit-o la televizor și mi-a plăcut"! Mersul pe vârfuri îl obosi și se opri în fața contabilei Chiriac. Deschise ochii și îi zâmbi. Pentru prima dată. Doamna Chiriac îi răspunse cu o emoție imbecilă apoi, atentă la privirea contrariată a doamnei Căpușă, deveni serioasă, chiar ofensată. Eduard se întoarse pe călcâie și le arătă „mersul piticului", mers ghemuit, cu mâinile întinse în față, ochii închiși, limba scoasă. Tânărul le aminti „mersul": „Așa ați mers în copilărie!" Doamna Căpușă se întoarse cu reproș la șef, spunându-i din priviri: „Poftim, e țăcănit! Nu m-ați crezut când v-am spus! Exercițiul lui Eduard continuă cu fandări și salturi reținute din cauza spațiului restrâns. Doar un scaun răsturnă. În final, făcu o săritură înaltă, încrucișându-și picioarele în aer ca balerinii, apoi căzu în fața

spectatorilor într-o adâncă reverență. Ieși din oficiu împărțind bezele. „E țăcănit! E țăcănit!", urlă triumfătoare doamna Căpușă. Dănilă puse la fiert altă apă și verifică hârtiile de pe biroul băiatului. Erau în regulă. „Poate așa se relaxează după ce muncește!", motivă șeful. „E antipatic și arogant", repetă Natalia, strângând între dinți un creion. În următoarele zile, Eduard a fost ținut sub observație, dar „țăcăneala" nu se mai repetă.

După ce strigătul se auzi foarte departe, Natalia ieși din camera ei, cu palmele lipite în jurul gâtului, de parcă cineva încercase s-o sugrume. Se rezemă de ușă. Aprinse becul de pe hol și, încleștându-și maxilarele, își opri al doilea țipăt cu privirea răvășită: două fotolii, măsuța cu mileul lucrat de mâinile doamnei Nițescu, o vază înaltă, gazdă pentru trei garoafe ofilite... Dădu buzna în bucătărie:

— Uite, Nety, am învățat!, exclamă încântată doamna Nițescu și întoarse în tigaie o clătită galbenă. Caută tu borcanul cu gem de caise, vezi că-i în cămară, pe ultimul raft!

Natalia se rezemă de perete. Doamna Nițescu o privi câteva secunde, apoi lăsă tigaia pe aragaz și intră în cămară.

— Când te apucă, tot așa o ții, Nety ! Nu vrei deloc să mă ajuți, o faci așa, ca să-mi acrești zilele. Semeni cu taică-tu, și el un afurisit! Știa că fac clătite și n-a venit să mă ajute, bine că citește ziarul...

Monologul doamnei Nițescu ar fi crescut în intensitate, ar fi ajuns la problema dureroasă care o frământa de multă vreme: Natalia nu e gospodină, mâine-poimâine se va mărita și atunci ce-o să facă dacă habar n-are să fiarbă un

ou, să te vedem, Nety!, că eu, Doamne ferește!, n-am să mă bag peste căsnicia voastră, să vă gătesc, să vă fac curățenie, dar degeaba vorbesc, că nu m-auzi… De obicei, Natalia o asculta până la capăt, apoi pleca în camera ei și plângea. Dar îi trecea repede. Privea pe fereastră sau citea cărți din colecția „Romanul de dragoste". Seara, în fotoliu, lângă tata, se uita la televizor. Și așa au trecut anii.

Natalia fugi în sufragerie. Iar îi venea să strige. Domnul Nițescu primise un rebus nou. Acest bărbat chel și îngrășat de confort era un om bun, dar devenea nervos cu cei care-i tulburau pacea cuvintelor încrucișate. Natalia simți că se sufocă. Să iasă pe balcon și să strige? Mai bine să fugă pe scări, să iasă din bloc! Desculță? Frica de a rămâne singură o țintuia în spatele fotoliului umflat de greutatea domnului Nițescu. Reuși să ajungă la baie, în fața oglinzii. Buzele vinețiii și obrajii palizi îi tremurau. Și părul, părul pe care-l spălase cu o zi în urmă, arăta zburlit și murdar. Își dezlipi palmele din jurul gâtului, respiră, respiră! Ieși din baie și se prăbuși pe canapeaua din fața televizorului. Pe sub ochelari, domnul Nițescu îi zâmbi, rezolvase deja un rebus.

Își trânti capul pe pernă și simți că părul, zburlit și murdar, îi cade pe covor, smocuri, smocuri, o să ajungi cheală ca taică-tu, Natalia! Un clește o strânse de umăr. Natalia sări și își trecu instinctiv degetele prin păr...

— Ce-ai pățit, Nety, nu ți-e bine? Hai, că-ntârzii la serviciu! o trase mama de o șuviță rebelă.

Lumina soarelui se strecurase printre blocuri, anunțând o zi senină. Natalia se băgă sub duș și se șterse îndelung

cu prosopul. Poate visase. Poate i se păruse. Cum să apară așa ceva sub pat? Văzuse bine ce văzuse? Se uită la ceasul de pe hol: dormise douăsprezece ore. În bucătărie mama o întâmpină indispusă. Îi așează pe masă cafeaua și două clătite.

— Astea ți-au mai rămas, dacă n-ai vrut să mănânci aseară cu noi. Hai, mănâncă!

Se așază pe scaun, sorbi din cafea și mușcă dintr-o clătită cleioasă. Se ridică, împinsă de o vomă care i se opri în gât.

— Mamă! Mamă, știi că…

— Ce-i dragă? Nu vezi cât e ceasul, hai o dată că întârzii!

În hol, Natalia descoperi ușa întredeschisă a dormitorului. N-a visat! Dacă mama intrase în camera ei și nu văzuse, pentru că nu avea ce să vadă? A visat, a visat! Strânse clanța ușii. Metalul rece o încurajă. Împinse ușa cu genunchiul și băgă doar capul, ca un copil speriat. Camera mirosea a deodorant, cumpărase unul nemțesc la începutul săptămânii. Privi în jos, la capul patului și încremeni. Picioarele erau acolo, sub pat, păroase, cu tălpile albe și mari. Nu se poate! Cearșaful alb de pe pat cădea până la mochetă. Se repezi la fusta de pe scaun, bluza, poșeta, altceva? altceva?, poate mișcă!, poate o pândește, poate se repede la ea și o strânge de gât!, să țipe, să țipe cât poate de tare... Închise ușa, se îmbrăcă în hol, uită să se pieptăne, pantofii, poșeta, biletul de autobuz, pachețelul în sacoșa de plastic, săru'mâna!, strigase, deși

maică-sa era lângă ea și fugi pe scări, în jos. Nu folosea niciodată liftul de teamă să nu rămână între etaje. Renunță la autobuz și merse repede trei stații.

Răcoarea dimineții o învioră. Deci, ce se întâmplă?… Râse de una singură, ca proasta. Când mama va intra în cameră… Dar cum a apărut? Să-și amintească. Ce făcuse ieri? Ajunsese acasă mai târziu, pe la patru, pentru că trecuse pe la croitoreasa care o amână cu proba la rochie. Și ciugulise niște cartofi prăjiți, ascultase palavrele maică-sii cu vecina, doamna Căpușă… Și ce zicea Căpușa? Că pleacă la piață după… După ce? După cartofi pentru tocaniță și... Intrase în cameră, se trânti în pat și începu să citească dintr-un roman din colecția... Și? Se ridică să întindă cearșaful și privirea îi căzuse pe picioarele păroase, cu tălpile albe... Dacă mama va face un stop cardiac când o să-l vadă? Să se învoiască la Dănilă, să se întoarcă repede și s-o oprească pe mama să intre în camera ei. Prea târziu! Va suna telefonul de pe biroul contabilei Chiriac. Mama o va chema disperată, vino acasă, Nety, ce nenorocire pe casa noastră! „Casa noastră!". De treizeci și cinci de ani trăiau, tolerându-se reciproc: ziarul, rebusul, programul la televizor, micul dejun, prânzul, cina, liniște, șoapte, amabilități, minciuni tăinuite. Oare s-au iubit cu adevărat? Se felicitau cordial, se pupau pe obraji de ziua lor. Ca niște actori și Natalia spectator.

— Domnișoară, bei o cafea cu noi? o trezi doamna Căpușă.

— Da, doamnă, răspunse pierdută Natalia.

— Nu de alta, dar am crezut că nu-ți mai suntem colegi, de vreme ce nu ne-ai salutat, o înțepă slăbănoaga. În acest birou sunt persoane ce par politicoase, dar în realitate sunt nesimțite! se întoarse femeia spre ultimul birou.

Și Natalia se întoarse. Eduard stătea cu capul plecat și cu mâinile pe ceafă. Natalia îl întrebă din priviri pe Dănilă ce se întâmplă cu… Șeful ridică din umeri. La cafele, doamna Căpușă povesti peripețiile trăite în piață și reușita tocăniței de cartofi. Natalia își spălă ceașca la chiuveta și când se întoarse, îl văzu pe Eduard dormind cu fruntea în palme. Încercă să lucreze. Cifrele se amestecau, dispăreau, nu le prindea. Deodată, se auzi un sforăit prelung, urmat de un suspin eliberator. Eduard își strânse capul între brațe. Natalia zâmbi: un bărbat doarme.

— Domnule Dănilă, în calitate de șef, ar trebui să interveniți, protestă Căpușă, dar inginerul se ascunse în dosul hârtiilor.

Femeia ceru ajutor contabilei:

— E obosit! constată Chiriac.

— E nesimțit! îl judecă slăbănoaga.

Natalia privi telefonul. Dacă tata îl va descoperi? Imposibil! Treizeci și cinci de ani a fost un musafir în propria-i casă. Cum a ajuns acolo, sub pat? Cine este? De ce? Sforăitul fu întrerupt de un ghiorțăit. Doamna Căpușă trânti pixul și sări în picioare. Din trei pași ajunse lângă Eduard și-l zgâlțâi cu toată forța:

— Băiete, aici nu suntem la porci. Dacă ești porc, du-te la cocină!

Eduard Dobrinoiu își ridică fața. Ochii miopi, tulburi, nu găsiră agresorul. Nebărbierit, cu părul vâlvoi și cu două goluri bolnăvicioase care îi desfigurau obrajii. „E urât", gândi Natalia. Își scoase ochelarii de sub pulovăr și-i instală pe nas. Iarăși ghiorțăi.

— Nesimțitule care ești !

Eduard înghiți în sec. Cu o mână își sprijini capul:

— Gata, păpușă, mă predau! Fii cuminte, că n-ai treabă!

— Păpușă să-i spui lu' mă-ta, auzi, golanule?

— Păpușă, te rog, fă pași că te umplu!

— Cum îți permiți?

Eduard vorbi cu ochii închiși:

— Mi-e rău de mor, păpușă! Și te iubesc, că sunt fericit, că mâncam fasole și mi-a venit ideea. O să mor, păpușă! Ea e urâțică și singură. N-a cunoscut niciun bărbat, n-a călărit-o nici măcar colegul de bancă. Dar el este marinar, băiat bronzat, țuț, țuț! Dracu' să mă ia, păpușă, dacă mor…

— Domnule Dobrinoiu, ar fi cazul să-ți controlezi cuvintele! interveni șeful cu o voce sugrumată de furie.

Tânărul îl căută prin lentile:

— Ah, da! Bătrâne lup de mare, aici erai? Pe sub mână încă o dată, să se facă fusta roată! Ăsta-i mottoul pe care-l pun! Azi e OK, bătrâne! De mâine vin… OK?

— Domnule, fără scandal te duci acasă! ordonă Dănilă.

Eduard rânji resemnat, apoi își luă geanta și ieși clătinându-se din birou. Câteva minute nimeni nu îndrăzni să vorbească. Dănilă puse ibricul pe reșou. Doamna Căpușă îi ceru șefului, pe un ton categoric, să aleagă: ori golanul

ăsta, ori eu, că m-am săturat! Dănilă nu-i răspunse. Doamna Chiriac adoptă tactica obișnuită, o lăsă pe slăbănoagă să se descarce, apoi o bombardă cu argumente: e tânăr, a greșit, așa sunt bărbații, bădărani, a fost la un șpriț cu băieții, poate că l-a părăsit iubita, dar „textele" n-au liniștit-o pe reclamantă. Domnul Dănilă, supărat că licoarea îi ieșise prea subțire, ceru să fie liniște, mâine va vorbi cu el, apoi va analiza dacă e cazul să-i aplice sancțiuni disciplinare.

— În loc să-l penalizați pe loc, îi țineți partea! izbucni în lacrimi Căpușa.

Până la sfârșitul programului telefonul a fost cuminte. „Dacă până la ora asta n-a sunat mama, sigur n-a intrat în dormitor", se liniști Natalia. Probabil, doamna Nițescu pregătește prânzul, domnul Nițescu moțăie în fotoliu, iar în camera ei, sub pat este un… Poate e un hoț! O să le dea în cap bătrânilor și golește casa! Ce inconștientă a fost să-i lase singuri cu… Își luă poșeta și fugi din birou.

Doamna Căpușă și contabila Chiriac schimbară priviri uluite: a fugit după el! În fața dormitorului, curajul o părăsi pe Natalia. Totuși, împinse ușa și intră. Picioarele păroase, cu tălpile albe și mari, erau la locul lor. Se ghemui lângă pat. Unghiile erau tăiate îngrijit. Se mută în celălalt capăt al patului și ridică fulgerător cearșaful, ca și cum ar fi vrut să-l surprindă. Ținea mâinile pe lângă corp, liniștit, cu ochii închiși. Nu mișca. Era gol. Îl privi din creștet până-n tălpi. Avea o frunte înaltă. Sub pat, din cauza luminii, părea bronzat ca un... marinar. Dar Natalia nu văzuse marinari decât în filme. Orașul Nataliei nu e port

la Marea Neagră. Nici măcar un râu nu trece prin oraș. Doamne, Natalia, cum să fie marinar? O fi mort, dar nu arăta ca un mort. O fi un extraterestru! Văzuse un film cu un extraterestru uitat pe Pământ de o farfurie zburătoare. Dar cum a ajuns tocmai sub patul ei? Așa, gol-pușcă! Penisul se odihnea... Auzi bătăi în ușă și trase iute cearșaful. Dintr-un salt ajunse să țină ușa cu piciorul. Slavă Domnului!, maică-sa nu apucase să intre.

— Ce-i, dragă? Ți-e rău ?

— Nu, dar am vrut să dorm.

— Așa îmbrăcată? Doar ți-am spus să te schimbi. Of, nu vrei deloc să mă asculți! Dacă tot nu te-ai schimbat, vrei tu să cobori și să iei niște pâine?

Natalia dădu din cap, deși o clipă se gândi, ce-ar fi să i-l arate, să strige și maică-sa, să-l cheme și pe taică-su, să strige și el. Să-l arate așa gol! Pe drum, întâlni un agent de circulație în intersecție și îi veni ideea să anunțe Poliția, să-l ridice și să-l ducă la morgă, la muzeu, la cimitir, numai să scape de el! Când se întoarse cu pâinea, constată că maică-sa coborâse la doamna Căpușă, la o cafea. Intră din nou în cameră și ridică cearșaful. Poate că se află sub influența unui somnifer. Îl privi curajoasă. Nu respira, dar nici nu era țeapăn ca un mort. E drăguț ca o vedetă de cinema. Seamănă cu Robert Redford sau cu Al Pacino? O auzi pe maică-sa intrând în bucătărie. Coborî cearșaful și-l părăsi. Se așeză pe taburetul din bucătărie, la locul ei obișnuit, uitându-se la maică-sa cum curăță cartofii pentru piure. Doamna Nițescu aflase de la Căpușă despre

impertinența colegului Eduard, un golan! Natalia apucă un cuțit.

— Mamă, spuse privind lama ușor tocită. Mamă, repetă, dar mama spăla cartofii la chiuvetă. Mamă…

— Ce-i, dragă?

— Mamă, pot să dorm pe canapeaua din sufragerie?

A doua zi, Eduard Dobrinoiu îi spuse inginerului Dănilă să-l pună nemotivat, n-are nici o scuză pentru starea în care se prezentase la serviciu, a avut probleme! „Ce fel de probleme?", se amestecă doamna Căpușă. „Probleme", răspunse scurt tânărul și se așeză la birou. Eduard arăta rău: nebărbierit, nespălat, cu cearcăne, cu pantalonii pătați și cu gulerul cămășii boțit, parcă dormise în depoul de tramvaie. Slăbănoaga aflase deja din „surse bine informate" că Eduard Dobrinoiu locuiește în căminul de nefamiliști, deci e burlac sau divorțat, stă singur în cameră și este văzut foarte rar prin oraș. Dar când iese, își bea creierii! Își cumpără de mâncare de la același butic, în fiecare zi: un borcan de fasole cu cârnați, unul de compot de vișine, o pâine, un pachet de țigări, rareori o cutie de margarină. Doamna Chiriac îl compătimi, asta înseamnă să fii singur, să te chinuiești, lasă c-o să găsească el o fată bună... „Da' cine să-l ia pe țăcănitul ăsta?", se înfuriase slăbănoaga. Trei perechi de ochi căzură pe Natalia care roșise subit. „Natalia, draga mea, tu ce mai faci?", o abordă contabila Chiriac. Făcea bine, îi ardeau urechile. „Ce frumoasă este Natalia!", licitase inginerul. „Lăsați domnișoara în pace!", ordonă Căpușa. „Da, ești frumoasă, nu plânge ca prostuța!" Natalia

izbucni în lacrimi și o jumătate de oră își suflă nasul în șervețele parfumate, pe banca din curtea instituției. Încercase să doarmă pe canapeaua din sufragerie, dar îl veghease toată noaptea. Dacă ar fi fost mort ar fi început să pută și s-ar fi umflat de căldură. Era viu.

La sfârșitul programului, Natalia plecă prima, înaintea lui Eduard. Avea probă la croitoreasă. Natalia purta fuste cumpărate „de-a gata". Maică-sa insistase să-și facă o rochie, îi cumpărase materialul, un imprimeu alb cu buline verzi. Oribil! Se simțise rău la prima probă, când croitoreasa îi luase măsurile. Tresărise la orice atingere și simțise că metrul de croitorie îi lăsase urme pe corp. „Să fie peste genunchi?", o chestionă croitoreasa, arătându-i un model dintr-o revistă. Manechinul era o blondă cu picioare lungi. „Da!", o aprobase Natalia și fugise din acel apartament dubios. De această dată, croitoreasa o invită la cafeluță. Apoi, în fața oglinzii, rochia Nataliei căpătase un contur asemănător cu cel al manechinului din revistă.

— Va ieși frumoasă, o asigură croitoreasa.

La cină, doamna Nițescu o informă cu reproș:

— Ți-am șters praful în cameră, am spălat geamurile, am schimbat așternutul și am scuturat covorul!

Natalia îngheță. Domnul Nițescu mai ceru un șnițel. Ar fi fugit chiar atunci în cameră, să se convingă, nu există niciun bărbat sub pat! Rămase înțepenită pe taburet și mâncă o savarină de casă, după rețeta doamnei Căpușă. Apoi, se retrase în dormitor. Nu se poate! Trebuie să-i cheme pe amândoi, uitați-vă bine aici, sub pat, e un bărbat

gol, sunteți chiori? Nu părea să fi fost mișcat. Capul rezemat de podea, mâinile pe lângă corp, un fir de păr nu se mișcase de pe pieptul său de marinar bronzat. Nu zâmbea, dar nu era nici trist. Natalia întinse mâna și plimbă arătătorul pe pielea aspră de pe umăr. O retrase și râse. Încercă și pe tâmplă. Nu-i bătea tâmpla. Își lipi palma pe pieptul lui, în dreptul inimii. Robert Redford sau Al Pacino? Seamănă cu Al Pacino! Și dacă o prinde acum de mână? Și-o retrase iute între sâni. „Ah, sunt o bleagă!" Întinse cearșaful și-l întreabă pe domnul Nițescu dacă în ultimul rebus a dezlegat un careu despre somn. „Nu!", răspunse tatăl. „Dar de ce întrebi?" „Așa!", zâmbi fata și-l mângâie pe obraz. Era cald ca și tatăl ei. L-a vegheat din nou toată noaptea, cu fereastra deschisă.

Dimineața, Natalia intră în oficiul de calcul cu douăzeci de minute după începerea programului. Pe scaune, una lângă alta, doamna Căpușă cu gura căscată și contabila Chiriac cu ochi vrăjiți. Inginerul Dănilă, un spectator încântat, la locul său. În fața lor, cocoșat pe un scaun (scaunul Nataliei), Eduard gesticula:

— „De parcă-ar ține un bulgăre de zăpadă între genunchi/ E atât de rușinoasă, că roșește/ Doar la auzul vorbei de plăcere…(Eduard înghiți în sec, parcă uitase.) Ei bine, nici didornița, nici iapa/ Nu sunt mai pofticioase decât ea/ Mai sus de brâu sunt fete cumsecade/ Și dincoace de brâu parcă-s centauri/ (Doamna Căpușă oftă adânc.) Deasupra sunt cu cerul, jos – cu iadul/ Sunt iad și beznă, flăcări puturoase..." Pfui!, scuipă pe ciment, schimonosindu-și fața.

— Așa a zis, „pfui”? tresări contabila Chiriac.

— Era bătrân și dezamăgit, o lămuri tânărul.

— Și după aia ce-a făcut? se interesă Căpușa.

— Gloucester vrea să-i sărute mâna, dar regele zice: (se cocoșează cu mâinile strânse la piept și se încruntă). „Stai mai întâi s-o șterg; miroase a moarte!”

Cele două doamne aplaudară. Inginerul dădu din labe ca un urs. Eduard sări de pe scaun și se închină în fața publicului. Întinse brațele ca și cum în spatele său s-ar fi aflat și alți actori. Pe scaun rămaseră două urme albe de pantofi.

— Magnific! Magnific! repetă Căpușă.

— Și în final moare bătrânul? se îngrijoră contabila.

— Da, vreți să vă arăt?

Șeful tuși autoritar, semn că reprezentația nu mai putea continua. Natalia apucă scaunul, să-l așeze la biroul său.

— Ah, uite-o pe Cordelia!, sări doamna Căpușă.

Fata zâmbi intimidată. Eduard se întoarse derutat și o salută: „Bună dimineața!” În pauza de prânz, doamna Căpușă își prezentă public cunoștințele în domeniul artei teatrale, sperând s-o ajute și Eduard, dar tânărul plecă la cantină. Femeia mărturisi emoționată: în tinerețe jucase teatru într-o trupă de amatori. Un an jucase, până-l cunoscuse pe Mitică (actualul soț) și obligațiile matrimoniale o îndepărtaseră de lumea teatrului. Când Eduard se întoarse, doamna îl întrebă:

— Sunteți actor, domnu Dobrinoiu?

— Cetățean român, grupa sanguină A 2, răspunse băiatul.

Contabila Chiriac scăpă un hohot de râs. Fosta actrița se ridică gata de luptă:

— Ești un bădăran, un nesimțit și... și un golan! Te previn, ai grijă! Este pentru ultima oară când îți tolerez asemenea obrăznicie!

Așteptă câteva clipe o reacție, dar Eduard își văzu de treabă, parcă nici n-o auzise. Inginerul Dănilă așeză ibricul pe reșou. Contabila Chiriac chicoti. Natalia începu să roadă capătul creionului. Mai bine s-ar duce la medic, să-i spună că nu se mai poate concentra, ar dori un concediu medical, câteva zile, să respire, să-și revină, să trăiască în liniște, dar nici acasă nu are liniște, sub patul ei se află un bărbat...

— Nu mai pot ! Nu mai pot!

Eduard, în genunchi, cu pumnii strânși la gură, fața desfigurată, plângea în hohote. Ochelarii erau aruncați pe birou. Părea un animal rănit. Toate privirile se ațintiră asupra inginerului Dănilă, de la el se aștepta prima reacție, să-l liniștească pe „țăcănit", să-l dea afară sau să cheme Salvarea. Dănilă se ridică speriat, cu ochii bulbucați, își îndesă hârtiile în geanta-diplomat și plecă. Căpușă și Chiriac îl urmară grăbite. Nu mai era de trăit în oficiu cu „țăcănitul". Natalia simți că trebuie să rămână lângă el. Ar fi vrut să-i întindă un pahar cu apă și să-l întrebe: „Te simți rău?", dar se grăbi să gândească: „E plăpând."

În acea după-amiază, Natalia hoinărise trei ore prin oraș. Intrase în magazine, zăbovise în câteva stații de

autobuz, urmărind trecătorii, se așezase pe o bancă în parc, dar nu rezistase nici măcar zece minute. De pe o altă bancă un bărbat chipeș o privise insistent. Pe stradă, dintr-un grup de liceeni, auzi o fluierătură admirativă. Căută o vitrină să se privească, poate avea fusta ruptă la spate. Atrase atenția a două femei care se opriră și începură să vorbească. Despre ea vorbeau. În fața bisericii din centrul orașului un cerșetor fără picioare încetă rugăciunile în clipa când Natalia îi lăsă în palmă cinci lei. Urcă treptele bisericii sub privirea holbată a cerșetorului. După un sfert de oră ieși însoțită de aceeași privire pierdută.

Acasă, descoperi un bilet pe masa din bucătărie. Maică-sa o sfătuia să mănânce, pentru că ei plecaseră la cumpărături și se întorc târziu. Mâncă puțin, în silă. Intră în baie și făcu un duș. În oglindă descoperi că părul îi crescuse până la umeri. Obișnuia să-l poarte tuns, băiețește. Înfășurată în halat, se așeză pe marginea căzii. Apa caldă o moleșise, parcă ar fi urcat o sută de etaje. Se privi iar în oglindă și se pieptănă inutil. În dormitor, găsi fereastra deschisă. O închise, trase perdeaua și draperia. Se întoarse în hol și închise yala, clanc, clanc! Verifică robineții la bucătărie și aragazul. Reveni în dormitor. Un nod i se urcă în gât. Se opri în fața patului. Aruncă halatul și papucii sub scaun. Tălpile o frigeau. Ridică cearșaful, eliberând întunericul de acolo. Natalia întinse picioarele sub pat, apoi își lipi șoldurile de trupul lui cald. Cu un deget trase marginea cearșafului care căzu până la podea.

În următoarea dimineață, după cafeluță, inginerul Dănilă se trezi în față cu o cerere de demisie, așezată

delicat pe birou de mâna scheletică a lui Eduard. Își revenise. Era bărbierit, avea o cămașă curată și pantalonii impecabili. Șeful oficiului semnă fără nicio reținere și-l sfătui să ducă cererea la Registratură. Eduard îl ascultă și se întoarse repede în oficiu.

— Așadar, plecați de la noi! îndrăzni contabila Chiriac.

Eduard dădu din cap, da!

— Unde plecați, dacă nu sunt indiscretă?

— La nebuni! strigă doamna Căpușă.

— Nu știu, răspunse tânărul, scuturându-și câteva fire de praf de pe puloverul roș-negru.

— Se poate așa ceva, domnule? Un intelectual ca dumneata să rămână pe drumuri? În ziua de azi greu mai găsești un post așa de bun ca la noi! Cred că ai un plan, îl iscodi slăbănoaga.

Eduard dădu iarăși din cap, da, avea unul.

— Și nu vreți să ni-l spuneți ?

— Nu! răspunse Eduard și le arătă limba celor două femei.

Doamnele au bătut în retragere, nu ne mai batem capul cu tine, țăcănitule! La ora patru după-amiaza, Natalia ajunse la croitoreasă. Se dezbrăcă în fața ei. Sânii parcă i se umflaseră de plăcere. Rochia era superbă, superbă cu adevărat! Se hotărî să rămână cu rochia, să-i facă o surpriză maică-sii. Preferă să meargă pe jos până acasă. Nu atrase atenția vreunui bărbat. Se opri la semafor și simți o mână pe umărul ei. Eduard zâmbi ironic:

— Ce faci, nu vrei să bem o bere?

— Nu.

— Hai la un film!

— Nu! strigă Natalia, apărându-se de atacul ochelaristului.

— Ce rochie naşpa ai pe tine, parcă eşti spălătoreasa circului!

Palma Nataliei căzu ca o ştampilă pe obrazul scobit al inginerului. Ochelarii îi prinse în mâini, dar îi scăpă pe trotuar. Natalia fugi şi nu se opri decât în faţa uşii. Abia mai respira. O înţepa inima. Se odihni pe treptele etajului opt. Doamna Niţescu comentă fără prea mare entuziasm rochia şi nici nu observă paloarea Nataliei. O rugă să se schimbe, masa-i gata! Natalia se opri la oglinda din dormitor. Aprinse cele trei becuri din lustră. Obrajii galbeni şi două linii frânte, săpate pe frunte. Mătreaţă! De unde se adunase mătreaţa la rădăcina firelor de păr? Nu, nu era mătreaţă, încărunţise.

— Gata, am hotărât, poimâine începem să zugrăvim! Apoi, facem curăţenie şi luăm mobilă nouă în camera ta! o informă mama, înainte de a servi desertul.

Domnul Niţescu o aprobă dând din cap. Miezul nopţii o prinse pe Natalia goală, în faţa oglinzii. Când simţi o căldură care i se mişcă pe gât şi pe sâni, trase perdeaua, draperia şi stinse lumina.

La ora şase dimineaţa, doamna Niţescu dădu buzna în cameră:

— Nety, tu ai ţipat?

Natalia îşi admira rochia în oglindă. Nu, nu strigase.

În oficiu, l-a găsit pe Eduard Dobrinoiu scriind cu pixul pe niște foi. Cu ochelarii în vârful nasului, tânărul scria febril, apoi corecta și ștergea nervos, înjurând printre dinți. Dănilă, Căpușa și contabila, toți cu ochii pe el. Natalia șopti: „Mi-e rău!"

— Domnule Eduard, plecați mâine? începu contabila.

— Da, cu primul tren.

— Unde?

— La nebuni! repetă Căpușa.

— Dacă nu sunt indiscretă, ne puteți spune ce scrieți? insistă Chiriac.

Eduard se ridică solemn, ca la raport:

— Un roman de dragoste.

— Ah, un roman? Sunteți scriitor!

— În devenire, se așeză cuminte pe scaun.

— Din prima clipă am bănuit că sunteți artist, recunoscu slăbănoaga, toți artiștii au țăcănelile pe care ni le-ați arătat. Nu vreți să ne citiți romanul?

Iar se ridică. Își aprinse o țigară și se plimbă cu pași egali prin încăpere .

— Nu, pentru că nu l-am terminat.

— Ce tratează?

— O dragoste! strigă Eduard și asistența încremeni. O dragoste mare între ea și el care se iubesc nebunește și în final, pentru că finalul îl am în cap, dar nu-i pus pe hârtie, așa că vi-l pot spune, finalul este cum el se duce la ea, o strânge de mână și-i zice (Eduard o prinse de mână pe Natalia): Te iubesc! Trebuie să mergi cu mine pentru că

viața ta se usucă aici! Hai, ia-ți valiza, peste o oră avem tren...

— Nu pot, Eduard, pentru că viața ta e plină de fantasme, răspunse Natalia, retrăgându-și mâna.

— Fantasmele mele pot schimba lumea ta.

— Te rog, Eduard, te rog să rămânem la porțile fantasmelor.

Spectatorii nu mai așteptară replica tânărului și izbucniră în aplauze. Dănilă strigă: „Bravo!" Doamna Căpușă lăcrimă. Contabila Chiriac aplaudă frenetic. Eduard mulțumi cu o plecăciune. Natalia își luă poșeta și ieși din oficiu. Șeful îl servi pe Eduard cu o cafea, lăudându-i talentul:

— Și care sunt planuri tale de viitor, rămâi inginer sau te apuci de scris?

Eduard lăsă ceașca pe marginea biroului și stinse țigara sub talpa pantofului:

— „Este de ajuns să figurezi un dreptunghi mare cu pătrate mici, ordonate pe trei sau patru coloane, iar deasupra, cu vârful creionului, să fixezi câteva semne ce ar sugera niște antene de televiziune, pentru a te convinge că un bloc se desenează mai ușor decât o casă".

— Și ce-i cu asta? se miră șeful.

— Nu mă credeți? Hai să vă convingeți! Veniți după mine! le făcu semn.

Doamna Căpușă ridică din umeri și rânji prostește, iar l-au apucat țăcănelile!

— Hai, hai, urmați-mă, să vă arăt casa!

Dănilă se urni ca un elefant. Madam Căpușă se execută, iar contabila după ei. Nici unul nu și-a putut explica sau aminti cum, ieșind din clădirea cu cinci etaje a fabricii de aspiratoare, s-au trezit într-o stradă din periferia orașului. Niște copii jucau „nouă pietre". În locul clădirii, vai ce scamatorie!, se miră doamna Căpușă, se ridica o casă cu acoperișul din țiglă, înghesuită de două depozite de materiale de construcție. Dacă n-ar fi fost atât de năuciți, Eduard i-ar fi convins că se aude strigătul Nataliei venit de departe.

Dar Natalia își ține respirația. Apartamentul e cufundat în beznă. Hârș, hârș, l-a tras până la ușă. A obosit, mâinile îi tremură. De două ori trebuie să întoarcă yala, clanc, clanc! A mers. Se gândi să se întoarcă în cameră, să-și ia poșeta. La ce-i mai trebuie buletinul? Fantasmele n-au act identitate! Trage ușor ușa. O coloană de lumină căzu peste Natalia. Becul de pe palier îi tulbură ochii. O dor brațele și respiră greu. Asta i-ar mai trebui, să tușească, s-o audă, să-i trezească! Îl apucă de subsuori și-l târî trei pași până pe hol. Îi așază capul cu grijă, pe cimentul rece. Se întoarse și închise ușa apartamentului. Să doarmă cu ușa descuiată, să fie sănătoși! Încă doi pași până la ușa liftului. Pantofii! A uitat să se încalțe... Nu-i nimic, amândoi sunt desculți! Dar el e mai mult decât desculț, e gol pușcă. S-ar dezbrăca și ea, Adam și Eva. Ce prostie! Apasă pe buton și cheamă liftul. Să nu apară vreun vecin, să ducă gunoiul. La două noaptea? Fii serioasă, Natalia! Deschise ușa de metal și o propti cu piciorul. Cum să-l bage? Sprijini ușa cu umărul

și-l trase de picioare. Ușa îi scăpă și-i prinse gâtul. Natalia se repezi la ghilotina improvizată, o să moară cu gâtul strivit! Împinse ușa cu piciorul, îi potrivi capul pe linoleumul cabinei și-i ridică picioarele. Își descoperi în oglinda liftului fruntea cu două riduri adânci lângă tălpile lui mari și albe. Și acum, pe care buton să apese, la parter, să fugă în lumea plină de mașini, pietoni și birouri, sau la ultimul etaj, să urce pe acoperiș și de acolo spre cer? La asta nu se gândise când l-a scos de sub pat. Apăsă pe buton și golul din stomac produs de zvâcnitura liftului îl simți ca pe o mângâiere tardivă.

Vai, sărmanul tată!

Îl aștept pe Irinel de 20 de minute în fața administrației. E un ger uscat de-mi crapă maxilarele. Trag din țigară și mă holbez la cei care intră și ies din birouri. Am adus tot ce mi-a zis Irinel: patru lumânări, tămâie, un cărbune, o cățuie, o față de pernă, șase prosoape, șase săpunuri și mâncare pentru șase oameni. Cu două zile în urmă, când mi-a zis șase, m-am revoltat în gând, de ce șase?, că doar nu sapă Canalul Dunăre-Marea Neagră, dă-o, Doamne, iartă-mă, de groapă! (În *Hamlet* au fost doi, unul a săpat groapa Ofeliei și celălalt s-a dus după băutură.) Am adus și doi litri de vin roșu, trei roți de cașcaval „Delia" și un baton de salam. Pe toate le-am băgat în două sacoșe Carrefour, mi-au rupt coloana până aici.

În sfârșit, apare Irinel. Are o față tânără și rebegită. Mergem? Mergem! Cerul e înghețat în plumb, de abia mai țin sacoșele, nu-mi pot șterge nici mucii de sub nas. De ce nu sare Irinel să mă ajute? Merge cu mâinile în buzunarele hanoracului.

Ajungem. Irinel sare în groapă și începe să scormonească pământul cu palmele. Aruncă peste groapă niște pânze putrezite, care seamănă cu niște mațe. Scoate un

craniu negru, mare și holbat. „Vai, sărmanul Yorick!", îmi vine să strig, dar o ceață îmi cade peste ochi: ăsta e tata! „Ați adus sacul?" Am adus. Ascunde craniul în fața de pernă, apoi scotocește în groapă. Nu-mi mai simt inima. Găsește ușor oasele tatălui meu ca și cum el le-ar fi ascuns acolo, în pământ, și le bagă în sac, peste craniu. Aprinde lumânările în cele patru colțuri ale gropii. Pregătește cățuia, tămâia și cărbunele. „Acum tămâiați în jurul gropii și ziceți *Tatăl nostru*!", mă îndeamnă Irinel. „Tatăl nostru care ești în Ceruri...", zic și dau cu tămâie în jurul gropii.

Și-mi amintesc când tata m-a întrebat în bucătărie: „Și cu fata asta ce-ai de gând să faci?" Era prima fată care apăruse în casa noastră, eram studenți, venise să ascultăm muzică în camera mea. N-am avut curajul să-i răspund: „Vreau s-o iubesc, băi, tată! Vreau s-o iubesc!" N-am avut curajul. Iar tata mi-a spus: „Eu zic să te gândești, că peste un an de zile ieșiți amândoi ingineri, tu cu leafă de 2.200, ea cu 2.200, asta face 4.400. La fel ca leafa mea de mecanic pe locomotivă". Numai la leafă te-a dus mintea, băi, tată! Nici nu ți-a trecut prin țeastă să-mi zici, așa, ca între bărbați, că e cam slăbănoagă sau că are nasul pistruiat. Măcar să-i fi dat o notă! Aud cântecul Groparului din *Hamlet*: „În tinerețe când iubeam, iubeam/ Ce dulce în brațe strângeam/ Ce vremuri pline de folos/ Când pe toate le întorceam pe dos..."

„Gata?", mă trezește Irinel. Îmi șterg mucii de sub nas. „Acuma îmi dați pungile!" Eu zic printre dinți: pentru sufletul lu' tata!, iar Irinel se închină: „Bogdaproste!" Să fie primit!... Dar tata avea țeasta așa de mare? Nu cumva

o fi greșit Irinel deshumarea? Întorc privirea la cruce. Da, tu ești, tată! Irinel te-a nimerit. Uite că ne-am văzut din nou, băi, tată! Tu m-ai văzut când am ieșit cu mama de pe poarta maternității, eu te-am văzut cum ai ieșit din pământ. Tu m-ai văzut primul, eu te-am văzut ultimul. Acum suntem chit, tată!

Roșu-aprins

Tanti Geta deschide ușa șifonierului. Ordine ca la farmacie. Ceva roșu, agățat pe primul umeraș, îmi sare în ochi. Tanti Geta îl saltă și-l trage ca pe o floare: „Uite ce avea aici! N-am văzut-o niciodată îmbrăcată cu frumusețea asta!" Un mantou roșu. Mi se pune un nod în gât. Nu știu de unde vine nodul. Crezusem că voi fi tare ca o stâncă, acum, după 40 de zile. Dar roșul îmi umple ochii de lacrimi. De ce nu l-ai purtat, de ce? – îmi vine să urlu. Așa, înfășurată în roșu, poate n-ai fi stat cu orele la ușa secției, să-ți vină rândul la chimioterapie. Așa, în roșu, poate n-ai fi așteptat atâtea luni aprobarea de la Casa de Asigurări de Sănătate pentru Tarceva, dracu' să le ia de pastile! Dar tu veneai la București în geaca aia cenușie, cu pantalonii de stofă maro, direct de pe tren, repede la Fundeni, să faci tratamentul, apoi ia autobuzul, fuga la gară, să prinzi trenul de întoarcere! Bucureștiul ăsta jegos ți-ar fi jumulit frumusețea de mantou.

Tanti Geta mângâie stofa ca pe o pisică: „Oare cui să-l dăm la purtat?" Enumeră câteva nume, colege de serviciu și prietene, să fie subțirele ca ea! Nu pot să-i răspund cu glas tare. Dă-mi-l mie, tanti Geta, să-l mângâi, să-l strâng

în brațe, să trag în piept parfumul amintirilor! Îmi înghit nodul din gât. Tanti Geta așază mantoul pe divan. Parcă m-aș întinde lângă el, să-l țin în brațe.

„Hai în piața mare, să luăm prosoape pentru preot și farfurii pentru colivă!", îmi propune tanti Geta. Mâine o să știe cui o să-i dea mantoul și toate hainele. A simțit că sunt fleașcă. Luăm un taxi până în piață. Și trag cu ochiul la tanti Geta, blonda mea mătușă. Aveam 12 ani în '74, când i-am fost cavaler de onoare la nuntă, când unchiul Lică a luat-o de nevastă. Sau ea l-a luat de bărbat pe unchiul Lică? Cea mai frumoasă femeie care intrase ca o zână în familia noastră. Acum, uitându-mă la tanti Geta, știu de ce am admirat rochiile femeilor din viața mea. Nu m-am holbat la picioarele, la sânii sau la ochii lor. Nu! M-am uitat mereu la rochiile pe care le poartă, care m-au fermecat și care m-au intimidat până în pragul leșinului. De la rochia de nuntă a lui tanti Geta mi se trage emoția! Puberul de 12 ani, care descoperise atunci modelul frumuseții feminine. Mă uit la ridurile catifelate ale mătușii mele. Ea se uită pe geamul mașinii, dar știe că mă uit la ea, cea din vremea pubertății mele.

Ajungem în piață. Cumpărăm prosoape și farfurii. Mă trage după ea într-un magazin de haine. „Hai să-i iau lu' fii-ta o rochiță'!" Nu trebuie, tanti Geta! „Ba trebuie! Asta îți place?" – pune mâna pe o rochiță din lână roșie, cu guleraș. „E drăguță, nu-i așa? Câți ani are Teodora ta?" Șapte! Scoate rochița roșie de pe umeraș și își caută portofelul în poșetă. „S-o aduci pe Teodora la Galați, s-o

vedem și noi. Și pe nevastă-ta s-o aduci! Am rămas puțini în familia noastră, Petrișor!", îmi amintește blonda mea mătușa, întinzându-mi rochița. Săru' mâna, tanti Geta! Îmbrățișez rochița roșie a Teodorei și trag în piept parfumul vieții.

Cuprins

Am fost odată la Roma 7
Mi-e dor de Moș Crăciun 10
Carnavalul nemuritorilor 13
Meciul unchiului Petrică 16
La o crâșmă din Fundeni 19
Rolul vieții mele 22
Să trăiți, șefu'! 25
Ghiță de pe Facebook 27
Gerul iubirii 30
Prietenie, haină grea 33
Vrei un job? Taie-ți aripile! 36
Nostalgia CFR. 38
La prima oră a dimineții 41
Iubitele noastre sacoșe 44
Un Pepsi pentru unchiul Lică 47
Dragostea și cancerul 50
Pauză de Dostoievski 52
Rămâne doar dragostea 55
Până la capătul liniei 58

Raport confidențial despre scufundarea piramidelor. 61
Mărul 80
Surâsul cailor 87
Era marinar și semăna cu Al Pacino 131
Vai, sărmanul tată!. 156
Roșu-aprins 159

Au apărut:

Octavian Soviany, *Arhivele de la Monte Negro*
Andrei Pogorilowski, *Cartuşe*
Dan Coman, *Parohia*
Mioara Apolzan, *O vară cu Maia*
Ciprian Măceşaru, *Superhero*
Claudiu M. Florian, *Vârstele jocului. Strada Cetății*
Radu Ţuculescu, *Femeile insomniacului*
Eugen Uricaru, *Plan de rezervă*
Radu Aldulescu, *Îngerul încălecat*
Radu Jörgensen, *Se respinge*
Matei Vişniec, *Dezordinea preventivă*
Stelian Ţurlea, *Te voi răpi la noapte!*
Bogdan Coşa, *Poker*
Mihail Vakulovski, *Tovarăşi de cameră. Student la Chişinău*
Magda Cârneci, *FEM*
Felix Nicolau, *Pe mâna femeilor*
Diana Adamek, *Dulcea poveste a tristului elefant*
Octavian Soviany, *Viața lui Kostas Venetis*
Dan Coman, *Irezistibil*
Matei Vişniec, *Domnul K. eliberat*
Radu Aldulescu, *Ana Maria şi îngerii*
Stelian Ţurlea, *Trei femei*
Florin Toma, *Oraşul jumătăților de înger*
Marin Mălaicu-Hondrari, *Apropierea*
Maria Manolescu, *Ca picăturile de sânge pe linoleumul din lift*
Cătălin Mihuleac, *Zece povestiri multilateral dezvoltate*
Ştefania Mihalache, *Poemele secretarei*
Constantin Mateescu, *Ramona-Vals. Povestiri din Epoca de Fier*

Dragoş Ghiţulete, *Gluma rusească*
Ioan Mihai Cochinescu, *Ambasadorul*
Dan Stanca, *Mutilare*
Daniel Bănulescu, *Fugi din viaţa ta*, *revoltătoare şi slută, în cartea mea*
Cristian Teodorescu, *Medgidia, oraşul de apoi*
Şerban Tomşa, *Ghețarul*
Matei Vişniec, *Sindromul de panică în Oraşul Luminilor*
Radu Ţuculescu, *Stalin, cu sapa-nainte!*
Dumitru Radu Popescu, *Întoarcerea tatălui risipitor*
Radu Aldulescu, *Proorocii Ierusalimului*
Marin Mălaicu-Hondrari, *Cartea tuturor intenţiilor*
Daniel Bănulescu, *Cel mai bun roman al tuturor timpurilor*
Eugen Uricaru, *Cât ar cântări un înger*
Florina Ilis, *Chemarea lui Matei*
Dan Stanca, *Cei calzi şi cei reci*
Sebastian A. Corn, *Vindecătorul*
Radu Aldulescu, *Sonata pentru acordeon*
Horia Ursu, *Asediul Vienei*
Radu Aldulescu, *Istoria eroilor unui ţinut de verdeaţă şi răcoare*
Radu Aldulescu, *Mirii nemuririi*
Florina Ilis, *Cruciada copiilor*
Florin Toma, *Moştenirea Familiei Bildungsroman*
Radu Ţuculescu, *Povestirile mameibătrâne*
Radu Aldulescu, *Amantul Colivăresei*
Matei Vişniec, *Cafeneaua Pas Parol*
Florina Ilis, *Coborârea de pe cruce*
Eugen Uricaru, *Supunerea*
Florina Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*
Cristian Teodorescu, *„Tainele inimei”*

www.polirom.ro

Redactor: Mădălina Ghiu
Coperta: Laurențiu Midvichi
Tehnoredactor: Constantin Mihăescu

Bun de tipar: iunie 2012. Apărut: 2012
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iași, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53 • C.P. 15-728
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la Tipografia LIDANA, Suceava
Tel. 0230/517.518, 206147; Fax: 0230/206.268

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA